

Justerat tisdagen den 28 februari 2012

Inger Linge

Conny Andersson

Sven-Erik Köhlin

§ 1

Inledning och justering m. m.

Ordföranden förklarade sammanträdet för öppnat.

Ordföranden konstaterade att 107 ledamöter var närvarande och 42 ledamöter var frånvarande.

Fullmäktige beslutade enligt ordförandens förslag att för detta möte utse Anne Lindblom till sekreterare och Elisabeth Angard Levander till ersättare för sekreterare.

Att tillsammans med ordföranden justera sammanträdet protokoll utsågs förste och andre vice ordföranden.

Protokollet skall justeras senast tisdagen den 28 februari 2012.

§ 2

Bordlagd interpellation 2011:37 av Dag Larsson (S) om medicinsk kvalitetsrevision

LS 1111-1471

Anf. 1-11

Inleddes kl. 10.33 och avslutades kl.11.01

Interpellationen är ställd till landstingsrådet för sjukvårdsfrågor. Fullmäktige medgav den 15 november 2011 att interpellationen fick ställas. Interpellationen bordlades vid fullmäktiges sammanträde den 6 december 2011.

Svar på interpellationen, se bilaga 1.

Landstingsrådet Filippa Reinfeldt hänvisade till det skriftliga svaret. Vidare yttrade sig landstingsråden Dag Larsson och Filippa Reinfeldt, Hans Åberg samt landstingsråden Raymond Wigg och Gustav Andersson.

§ 3

Bordlagd interpellation 2011:38 av Helene Öberg (MP) om behandling av psykisk ohälsa i primärvården

LS 1111-1472

Anf. 12-22

Inleddes kl. 11.01 och avslutades kl. 11.24

Interpellationen är ställd till landstingsrådet för sjukvårdsfrågor. Fullmäktige medgav den 15 november 2011 att interpellationen fick ställas. Interpellationen bordlades vid fullmäktiges sammanträde den 6 december 2011.

Svar på interpellationen, se bilaga 2.

Landstingsrådet Birgitta Rydberg hänvisade till det skriftliga svaret. Vidare yttrade sig Helene Öberg, landstingsrådet Birgitta Rydberg, Lowisa Anderzon, Johan Sjölander samt Marie Åkesdotter.

§ 4

Bordlagd interpellation 2011:39 av Birgitta Sevefjord (V) om långa ledtider för kvinnor med bröstcancer

LS 1111-1473

Inleddes kl. 11.25 och avslutades kl. 11.25

Interpellationen är ställd till landstingsrådet för sjukvårdsfrågor. Fullmäktige medgav den 15 november 2011 att interpellationen fick ställas. Interpellationen bordlades vid fullmäktiges sammanträde den 6 december 2011.

Svar på interpellationen, se bilaga 3.

Interpellanten medgav med anledning av frånvaro att interpellationen skulle anses besvarad med det skriftliga svaret.

§ 5

Bordlagd interpellation 2011:40 av Tomas Eriksson (MP) om patienter med läkemedel som kan förändra andra läkemedels effekter, så kallad D-interaktion

LS 1111-1474

Anf. 23-25

Inleddes kl. 11.25 och avslutades kl. 11.34

Interpellationen är ställd till landstingsrådet för sjukvårdsfrågor. Fullmäktige medgav den 15 november 2011 att interpellationen fick ställas. Interpellationen bordlades vid fullmäktiges sammanträde den 6 december 2011.

Svar på interpellationen, se bilaga 4.

Landstingsrådet Birgitta Rydberg hänvisade till det skriftliga svaret. Vidare yttrade sig Tomas Eriksson och landstingsrådet Birgitta Rydberg.

§ 6

Bordlagd interpellation 2011:41 av Håkan Jörnehed (V) om att personal säger upp sig i protest på Karolinska Sjukhuset

LS 1111-1475

Anf. 26-33

Inleddes kl. 11.34 och avslutades kl. 11.51

Interpellationen är ställd till landstingsrådet för personalfrågor. Fullmäktige medgav den 15 november 2011 att interpellationen fick ställas. Interpellationen bordlades vid fullmäktiges sammanträde den 6 december 2011.

Svar på interpellationen, se bilaga 5.

Landstingsrådet Anna Starbrink hänvisade till det skriftliga svaret. Vidare yttrade sig Håkan Jörnehed, landstingsrådet Anna Starbrink, Hans Lindqvist samt Tomas Eriksson.

§ 7**Frågestund**

LS 1202-0278

Anf. 34-84

Inleddes kl. 12.00 och avslutades kl. 12.57

1. Fråga av Dag Larsson (S) till landstingsrådet Filippa Reinfeldt (M): Ångrar du beslutet att tilldela vården för krigsskadade flyktingar till ett företag som inte klarade kvalifikationskraven?
2. Fråga av Raymond Wigg (MP) till landstingsrådet Torbjörn Rosdahl (M): Är du beredd att ta det politiska ansvaret för försäljningen av Serafens vårdcentral?
3. Fråga av Sverre Launy (V) till landstingsrådet Christer G Wennerholm (M): Är du nöjd med att den upplevda kvaliteten stadigt minskar i SL:s kundnöjdhetsundersökningar?
4. Fråga av Helene Hellmark Knutsson (S) till landstingsrådet Torbjörn Rosdahl (M): Kommer du att ta några särskilda initiativ för att stärka den kliniska forskningen inom Stockholms läns landsting?
5. Fråga av Yvonne Blombäck (MP) till landstingsrådet Torbjörn Rosdahl (M): Har Stockholms läns landsting påbörjat arbetet med att införa IPv6 (Internet Protocol version 6) i verksamheterna?
6. Fråga av Sverre Launy (V) till landstingsrådet Stig Nyman (KD): Kommer det att finnas någon geriatrik i Nynäshamn framöver?
7. Fråga av Erika Ullberg (S) till landstingsrådet Christer Wennerholm (M): Är du inte orolig över att den nya lagstiftningen riskerar att leda till minskade biljettintäkter för SL, eftersom du godkänt att SL:s VD, tillika trafiknämndens förvaltningschef, invigde den nya konkurrerande busslinjen mellan Nacka och Kista?
8. Fråga av Yvonne Blombäck (MP) till landstingsrådet Christer G Wennerholm (M): Pågår det en förtäckt planering av en ny motorvägstunnel, Österleden, som ett alibi i samband med en utbyggd tunnelbana?
9. Fråga av Håkan Jörnehed (V) till landstingsrådet Anna Starbrink (FP): Bedömer du att personalplaneringen på våra akutsjukhus inför sommaren är under kontroll?

Frågorna antecknades som besvarade.

Landstingets bemötandepreis för år 2011 delades ut av landstingsrådet Stig Nyman och fullmäktiges presidium. Priset gick till intensivvårdsmottagningen vid Centralintensiven på Karolinska Universitetssjukhuset, som representerades av Elisabeth Hellgren, IVA-sjuksköterska och Anna Schandl IVA-sjuksköterska och doktorand. Hedersnämning gick till mottagningen för tvångssyndrom vid Psykiatri Sydväst som representerades av Anna-Clara Hellstadius, psykolog och biträdande enhetschef.

Anf. 85-89

§ 8**Bekräftande av fullmäktiges beslutsförhet**

Inleddes kl. 13.10 och avslutades kl. 13.10

Ordföranden konstaterade att 144 ledamöter var närvarande och 5 ledamöter var frånvarande, enligt bilaga A.

§ 9 **Kungörelse och annonsering**

Inleddes kl. 13.11 och avslutades kl. 13.11

Kungörelsen om fullmäktiges sammanträde anslogs den 2 februari 2012 på landstingets anslagstavla och skickades samma dag till fullmäktiges ledamöter och ersättare samt till länsstyrelsen.

Föredragningslistan infördes den 7 februari 2012 i de tidningar där enligt fullmäktiges beslut annonsering ska ske.

Tillägg till föredragningslista anslogs den 10 februari 2012 på landstingets anslagstavla och skickades samma dag till fullmäktiges ledamöter och ersättare.

Det antecknades att sammanträdet kungjorts i laga ordning.

§ 10 **Anmälan av länsstyrelsens beslut att för tiden t o m den 31 oktober 2014 till ny ledamot i valkrets 3 efter Erik Wassén (FP) inkalla Margaretha Herthelius (FP) och till ny ersättare i valkrets 3 efter Herthelius utse Paula Ternström (FP)** LS 1110-1379

Inleddes kl. 13.11 och avslutades kl. 13.11

Fullmäktige beslutade enligt ordförandens förslag

att lägga anmälan till handlingarna.

§ 11 **Anmälan av slutrapport från projektet En lättare framtid i Norrtälje kommun 2008-2010** LS 1110-1402

Inleddes kl. 13.12 och avslutades kl. 13.12

Fullmäktige beslutade enligt ordförandens förslag

att lägga slutrapporten till handlingarna.

§ 12 **Stiftelsernas årsredovisningar 2010 (förslag 1)** LS 1103-0469

Anf. 90-94

Inleddes kl. 13.12 och avslutades kl. 13.28

I ärendet yttrade sig landstingsråden Raymond Wigg och Gustav Andersson, Urban Ryadal samt Staffan Holmberg.

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att årsredovisningarna 2010 anmäls för stiftelserna Cancercentrum Karolinska, Centrum för Molekylär Medicin, Clara, Stockholms läns museum, Stockholms läns äldrecentrum, Skärgårdsstiftelsen i Stockholms län samt Stockholms Konserthusstiftelse

att godkänna årsredovisningar 2010 och bevilja ansvarsfrihet för styrelsen i stiftelserna Cancercentrum Karolinska och Centrum för Molekylär Medicin.

UTTALANDE

MP-ledamöterna lät till protokollet anteckna ett särskilt uttalande likalydande med uttalandet i landstingsstyrelsen.

§ 13

Motion 2011:7 av Raymond Wigg m.fl. (MP) om att öka grön design i Stockholmsregionen genom exempelvis gröna tak och fasader (förslag 2)
LS 1103-0487

Anf. 95-108

Inleddes kl. 13.28 och avslutades kl. 14.04

I ärendet yttrade sig landstingsråden Raymond Wigg och Gustav Andersson, Lennart Nilsson, Ylva Nork, Hans Lindqvist, Fredrik Saweståhl, Vivianne Gunnarsson samt Yvonne Blombäck.

YRKANDEN

- 1) bifall till landstingsstyrelsens förslag
- 2) bifall till MP- och V-ledamöternas reservation i landstingsstyrelsen innebärande bifall till motionen

Ordföranden ställde propositioner om bifall till yrkandena ovan och fann att fullmäktige bifallit landstingsstyrelsens förslag.

Begärd omröstning genomfördes enligt följande voteringsproposition.

Den som bifaller landstingsstyrelsens förslag röstar ja. Den det ej vill röstar nej. Vinner nej har fullmäktige beslutat enligt MP- och V-ledamöternas förslag.

Efter omröstningen konstaterade ordföranden att sammanräkningstablan visade 82 ja-röster, 23 nej-röster, att 38 ledamöter avstod och att 6 ledamöter var frånvarande.

Hur ledamöterna röstade framgår av bilaga 6.

BESLUT

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens förslag

att anse motionen besvarad.

RESERVATION

MP- och V-ledamöterna reserverade sig mot fullmäktiges beslut.

§ 14**Valärenden (förslag 3 och 4)**

LS 1010-0781, 0833, 1103-0406, 1110-1301, 1112-1602, 1633, 1639, 1642, 1665, 1201-0098, 0128, 0141, 0153, 0154, 0167, 0168

Inleddes kl. 14.04 och avslutades kl. 14.09

Fullmäktige beslutade att medge befrielse för Daniel Lasnäs (M) från uppdraget som ledamot i landstingsfullmäktige, valkrets SO, för Susanne Bergström (S) från uppdragen som ledamot i landstingsfullmäktige, valkrets SV och ersättare i hälso- och sjukvårdsnämnden, för Alexandra Kindblom (M) från uppdraget som ersättare i landstingsfullmäktige, valkrets 4, för Erik Malm (MP) från uppdraget som ersättare i landstingsfullmäktige, valkretsarna 4, 5 och 6, för Conny Fogelström (S) från uppdraget som ledamot i kulturnämnden, för Olof Ehres (MP) från uppdraget som ersättare i valberedningen, för Shashika Padmaperuma (M) från uppdraget som ledamot i Mälardalsrådets Näringslivs- och FoU-utskott, för Galina Monsalves (S) från uppdraget som ersättare i stiftelsen Stockholms läns äldrecentrum, för Enrique Arias (-) från uppdraget som ledamot i stiftelsen Clara samt för Peter Freme (-) från uppdraget som sekreterare i landstingsfullmäktige.

Fullmäktige valde enligt valberedningens förslag

Patientnämnden för tiden 14 februari 2012 - 31 december 2012

Ledamot

M Kjell Treslow

Tiohundraämnden för tiden 14 februari 2012 - 31 december 2012

Ersättare

M Örjan Lid

Ordning för ersättares inträde mellan de för Moderaterna, Kristdemokraterna, och Centerpartiet valda ersättarna:

För ledamöterna Paulsson och Pauldin inträder ersättarna Lid, Åkerberg och Löthgren; För ledamoten Johansson inträder ersättarna Åkerberg och Löthgren och Lid.

Kulturnämnden för tiden 14 februari 2012 - 31 december 2012

Ledamot

S Dilan Apak (efter Conny Fogelström)

Hälso- och sjukvårdsnämnden för tiden 14 februari 2012 - 31 december 2012

Ersättare

S Barbro Nordgren (efter Susanne Bergström)

Ordning för ersättares inträde mellan de för Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet valda ersättarna:

För ledamöterna D Larsson, P Larsson och Sander inträder ersättarna Sundesten, Persdotter, Andersson, Nordgren, Jörnehed och Dencker; För ledamoten Öberg inträder ersättarna Dencker, Jörnehed, Sundesten, Persdotter, Andersson och Nordgren; För ledamoten Sevefjord inträder ersättarna Jörnehed, Dencker, Sundesten, Persdotter, Andersson och Nordgren.

Valberedningen för tiden 14 februari 2012 - 31 oktober 2014

Ersättare

MP Bordläggs (efter Olof Ehrens)

Stockholms läns äldrecentrum för tiden 14 februari 2012 - 31 december 2014

Ersättare

S Janet Mackegård (efter Galina Monsalves)

Stiftelsen Clara för tiden 14 februari 2012 - 31 december 2014

Ledamot

- Mattias Viklund (efter Enrique Arias)

Förvaltningsrätten i Stockholm för tiden 14 februari 2012 - 31 december 2014

Nämndemän

M	Kristina Lennehag	(efter Mats Engström)
M	Lena Åkerlind	(efter Erik Karlén)
M	Haddy Jatta	(efter Fredrik Röjd)
M	Ina Djurestäl	(efter Tommy A Lekenmyr)
FP	Bordläggs	(efter Inga-Lill Persson)
KD	Erik Jansson	(efter Marianne Svensson)
KD	Bordläggs	(efter Eva-Maria Fast)
C	Bordläggs	(efter Johanna Jönsson)
S	Per Arne Hällqvist	(efter Al Paesto Halbori)
S	Ann-Margret Lundgren	(efter Kajsa Borgnäs)
S	Bordläggs	(efter Ediba Gerges)
S	Bordläggs	(efter Samad Masrour)
S	Laila Naraghi Coggiola	(efter Margarita Pulido)
MP	Bordläggs	(efter Åsa Brandberg)
MP	Bordläggs	(efter Johanna Palmström)
MP	Bordläggs	(efter Patrik Hedlång)
V	Anton Klepke	(efter Rodi Ciziri)

Förvaltningsrätten i Uppsala för tiden 14 februari 2012 - 31 december 2014

Nämndeman

V Bordläggs

Kammarrätten för tiden 14 februari 2012 - 31 december 2014

Nämndemän

V	Bordläggs	(efter Rune Båvner)
V	Bordläggs	

Jurymän i 2:a gruppen för tryckfrihetsmål för tiden 14 februari 2012 - 31 december 2013

Juryman

KD Bordläggs (efter Bo Streiffert)

Fullmäktige nominerade enligt valberedningens förslag

Mälardalsrådets Näringslivs- och Fou-utskott

Ledamot

M Lena Kanström (efter Shashika Padmaperuma)

Fullmäktige beslutade enligt landstingsstyrelsens arbetsutskotts förslag

att medge befrielse för Ann-Sofi Lodin från uppdraget som ledamot i styrelsen för S:t Eriks Ögonsjukhus AB.

att välja Staffan Josephsson, Peter Rönnerfalk och Anne Carlsson till ledamöter i Centrum för Molekylär Medicin fr.o.m. den 1 mars 2011

att välja Liselott Jansson till ledamot i Centrum för Molekylär Medicin för tiden 1 mars 2011 - 5 december 2011

§ 15

Anmälan av nya motioner

LS 1202-0281--0286

Inleddes kl. 14.09 och avslutades kl. 14.11

Nr 2012:1 av Helene Hellmark Knutsson m.fl. om effektivt användande och sparsamhet med skattebetalarnas pengar

Nr 2012:2 av Håkan Jörnehed (V) m.fl. om ökad insyn vid försäljning av privatdriven vård- och trafikverksamhet

Nr 2012:3 av Dag Larsson och Anders Lönnberg (S) om ökad kvalitet och patientmakt i diabetesvården

Nr 2012:4 av Erika Ullberg m fl om utvecklad och förbättrad tillgänglighet och färdtjänst

Nr 2012:5 av Håkan Jörnehed (V) m.fl. om att införa karantänsregler för höga tjänstemän som byter arbetsgivare från SLL till konkurrerande privat verksamhet

Nr 2012:6 av Lars Dahlberg (S) och Anna Kettner (S) om upphandling av försörjning av hjälpmedel till Stockholms läns landsting

Motionerna remitterades till landstingsstyrelsen för beredning.

§ 16

Bordlagd interpellation 2011:42 av Håkan Jörnehed (V) om regionaliseringen inom kulturområdet

LS 1111-1476

Anf. 109-113

Inleddes kl. 14.11 och avslutades kl.14.25.

Interpellationen är ställd till landstingsrådet för kulturfrågor. Fullmäktige medgav den 15 november 2011 att interpellationen fick ställas. Interpellationen bordlades vid fullmäktiges sammanträde den 6 december 2011.

Svar på interpellationen, se bilaga 7.

Landstingsrådet Anna Starbrink hänvisade till det skriftliga svaret. Vidare yttrade sig Håkan Jörnehed, landstingsrådet Anna Starbrink samt Gizela Sladic.

§ 17

Bordlagd interpellation 2011:43 av Erika Ullberg (S) om bristande kvalitet i pendeltågstrafiken

LS 1111-1477

Anf. 114-123

Inleddes kl. 14.25 och avslutades kl. 14.50.

Interpellationen är ställd till landstingsrådet för trafikfrågor. Fullmäktige medgav den 15 november 2011 att interpellationen fick ställas. Interpellationen bordlades vid fullmäktiges sammanträde den 6 december 2011.

Svar på interpellationen, se bilaga 8.

Landstingsrådet Christer G Wennerholm hänvisade till det skriftliga svaret. Vidare yttrade sig landstingsråden Erika Ullberg och Christer G Wennerholm, Yvonne Blombäck, Kristoffer Tamsons samt Stella Fare.

§ 18

Bordlagd interpellation 2011:44 av Tomas Melin (MP) om digitala informationsskyltar i kollektivtrafiken

LS 1111-1478

Anf. 124-128

Inleddes kl. 14.50 och avslutades kl. 14.58.

Interpellationen är ställd till landstingsrådet för trafikfrågor. Fullmäktige medgav den 15 november 2011 att interpellationen fick ställas. Interpellationen bordlades vid fullmäktiges sammanträde den 6 december 2011.

Svar på interpellationen, se bilaga 9.

Landstingsrådet Christer G Wennerholm hänvisade till det skriftliga svaret. Vidare yttrade sig Tomas Melin, landstingsrådet Christer G Wennerholm, Ylva Nork samt Yvonne Blombäck.

§ 19

Bordlagd interpellation 2011:45 av Gunilla Roxby Cromvall (V) om personskador förorsakade av AB SL:s glasdörrsspärrar

LS 1111-1479

Anf. 129-136

Inleddes kl. 14.58 och avslutades kl. 15.15.

Interpellationen är ställd till landstingsrådet för trafikfrågor. Fullmäktige medgav den 15 november 2011 att interpellationen fick ställas. Interpellationen bordlades vid fullmäktiges sammanträde den 6 december 2011.

Svar på interpellationen, se bilaga 10.

Landstingsrådet Christer G Wennerholm hänvisade till det skriftliga svaret. Vidare yttrade sig Ylva Nork, landstingsrådet Christer G Wennerholm, Tomas Melin, Annika Hjelm, Stella Fare samt Helene Öberg.

§ 20**Bordlagd interpellation 2011:46 av Gunilla Roxby Cromvall (V) om trängseln i kollektivtrafiken**

LS 1111-1480

Anf. 137-148

Inleddes kl. 15.15 och avslutades kl. 15.40.

Interpellationen är ställd till landstingsrådet för trafikfrågor. Fullmäktige medgav den 15 november 2011 att interpellationen fick ställas. Interpellationen bordlades vid fullmäktiges sammanträde den 6 december 2011.

Svar på interpellationen, se bilaga 11.

Landstingsrådet Christer G Wennerholm hänvisade till det skriftliga svaret. Vidare yttrade sig Ylva Nork, landstingsråden Christer G Wennerholm och Erika Ullberg, Stella Fare, Lars Carlsson samt Nanna Wikholm.

§ 21**Interpellation 2011:47 av Lars Dahlberg (S) om att ägarstyrning utan verktyg inte är någon ägarstyrning**

LS 1112-1591

Anf. 149-159

Inleddes kl. 15.40 och avslutades kl. 16.02

Interpellationen är ställd till landstingsrådet för produktionsfrågor. Fullmäktige medgav den 6 december 2011 att interpellationen fick ställas.

Svar på interpellationen, se bilaga 12.

Landstingsrådet Anna Starbrink hänvisade till det skriftliga svaret. Vidare yttrade sig Lars Dahlberg och landstingsrådet Anna Starbrink, Hans Åberg, landstingsrådet Raymond Wigg, Hans Lindqvist, Annika Sandström samt Johan Sjölander.

§ 22**Interpellation 2011:48 av Helene Öberg (MP) om bristningar vid förlossning**

LS 1112-1592

Inleddes kl. 16.03 och avslutades kl. 16.03

Fullmäktige beslutade att bordlägga besvarandet av interpellationen.

§ 23**Interpellation 2011:49 av Håkan Jörnehed (V) om landstingets agerande vid vanvård inom kommunens äldreomsorg**

LS 1112-1593

Inleddes kl. 16.03 och avslutades kl. 16.03

Fullmäktige beslutade att bordlägga besvarandet av interpellationen.

§ 24**Interpellation 2011:50 av Michel Silvestri (MP) om elektroniska journalsystem, patient(data)säkerhet och patientintegritet**

LS 1112-1595

Inleddes kl. 16.03 och avslutades kl. 16.03

Fullmäktige beslutade att bordlägga besvarandet av interpellationen.

§ 25**Interpellation 2011:51 av Laila Leymann (V) om patientinformation inom hälso- och sjukvården**

LS 1112-1596

Inleddes kl. 16.03 och avslutades kl. 16.03

Fullmäktige beslutade att bordlägga besvarandet av interpellationen.

§ 26**Anmälan av nya interpellationer**

LS 1202-0258--0261

Inleddes kl. 16.03 och avslutades kl. 16.03

Nr 2012:1 av Erika Ullberg (S) om kritiken mot spårvägs- och stomnätsstrategin

Nr 2012:2 av Raymond Wigg (MP) om framtagandet av en Regional vattenstrategi

Nr 2012:3 av Curre Hansson (S) om väderskydd och busshållplatser

Nr 2012:4 av Gunilla Roxby Cromvall (V) om hur AB SL kan minska risken för mutor och bestickning.

Interpellationerna ska besvaras vid nästa sammanträde.

Avslutning

Ordföranden avslutade sammanträdet kl. 16.04.

Vid protokollet

Anne Lindblom

Karin Mikaelsson

Anföranden vid Stockholms läns landstingsfullmäktiges möte den 14 februari 2012

§ 2 Bordlagd interpellation 2011:37 av Dag Larsson (S) om medicinsk kvalitetsrevision

Anförande nr 1

Landstingsrådet **Larsson (S)**: Ordförande, fullmäktige! Jag skulle vilja tacka för svaret, som jag tycker är bra i stora stycken. Den här interpellationen skrevs mot bakgrund av Caremaskandalen i höstas när det ganska tydligt framkom att en av de större privata vårdgivarna uppenbarligen har satt mammon före omsorg och god vård av människor som är i behov av hjälp. Jag tror att många i alla politiska partier blev vansinnigt upprörda över det som då framkom, med kissblöjor och döende människor som lämnades ensamma i tv-rum och annat. Därför är det bra att man nu gör en fördjupad granskning av Caremas samtliga verksamheter i landstinget. Det tackar jag för. Det framgår tydligt i svaret.

Men jag tror också att Caremahistorien borde lära oss mer, få oss att fundera på hur vi jobbar med de olika vårdgivarna i framtiden. En av de saker som kanske är absolut viktigast är att om vi har många vårdgivare, vilket är en fördel och bra, är det också extra viktigt att vi granskar dem, att vi följer upp dem och ser till att medborgarna faktiskt får det de betalar för så att värden håller en hög och jämn kvalitet. Där tror jag att vi i vårt landsting har mycket mer att göra och lära framöver.

Jag har noterat och ibland försökt att diskutera hur det ser ut med exempelvis granskningen av primärvården. I primärvården har vi sedan Vårdval Stockholm infördes genomfört fem medicinska revisioner. Tre av dem ledde till så pass allvarliga anmärkningar att vårdgivaren i fråga blev av med sitt tillstånd att bedriva primärvård. Det var inte rimligt, inte gott. Bekymret är ju att man kan fråga sig om det finns mer. Finns det mer ofog och dålig vård att hitta?

Jag har genom att ställa frågor till förvaltningen försökt att reda ut hur vi egentligen granskar de olika vårdgivarna. Det som framkommer är en ganska rörig bild, måste jag säga. Ibland har det utlovats att vi skulle få fram någon form av redovisning till hälso- och sjukvårdsnämndens årsrapport. Det utlovades för ett halvår sedan. Den har dröjt. I stället har jag försökt att ställa frågor. Det som har kommit fram är att 300 granskningar i någon form – jag vet inte vad man kan kalla det för – har bedrivits de senaste två åren i sjukvården. Men när man försöker reda ut vad det är för sorts granskning, vad det är för sorts uppföljning är svaren från tjänstemännen och förvaltningen väldigt röriga.

Det finns medicinska revisioner, oklart vad man menar med detta. Det finns granskningar. Det finns fördjupade uppföljningar. Det finns egenrapporteringar och avtalsuppföljningar. Låt mig bara ta upp en sak när det gäller egenrapporteringarna. Man skickar ut en enkät som man ber vårdgivarna att svara på. Den enkäten gör att man inte vet om man ska skratta eller gråta, för en fråga lyder så här: Har mottagningen hygienrutiner? Ja eller nej ska man kryssa i. Jag frågar mig: Vilken vårdgivare kryssar i nej-rutan? Vilken vårdgivare kryssar i nej-rutan som svar på frågan: Har mottagningen hygienrutiner? Vem?

Det är klart att det här måste kunna skötas mycket mer seriöst och bättre än det görs i dag.

Anförande nr 2

Landstingsrådet **Reinfeldt (M)**: Fru ordförande! Tack, Dag Larsson, för interpellationen! Dag Larsson efterfrågar i sin interpellation en stor medicinsk kvalitetsrevision av Carema sjukvård och andra berörda vårdgivare i landstinget. Jag vill börja med att säga att jag naturligtvis gläds över att Socialdemokraterna har anslutit sig till Alliansens politik och nu tar frågan om kvaliteten inom sjukvården på stort allvar.

Landstinget har som uppgift att säkerställa att alla verksamheter som finansieras av Stockholms läns landsting håller en hög kvalitet. Vad gör då hälso- och sjukvårdsnämndens förvaltning åt landstinget och hälso- och sjukvårdsnämnden?

Man följer varje månad upp registreringar och faktureringar inom sjukvården och gör fördjupade uppföljningar vid avvikelser. Varje år görs också fördjupade avtalsuppföljningar med vårdgivare, och medicinska revisioner kan utföras vid misstanke om bristande kvalitet. Alla revisioner som görs skapar en god uppföljning och utvärdering av vården och bidrar på så sätt också till en hälso- och sjukvård av hög kvalitet.

Mot bakgrund av alla de allvarliga brister som framkom i medierna under hösten vad gäller Carema Cares kommunala verksamheter uppdrog jag som ordförande i hälso- och sjukvårdsnämnden åt hälso- och sjukvårdsdirektören att genomföra en fördjupad granskning av Caremas sjukvårdsverksamheter, en fördjupad speciell granskning av alla de verksamheter inom Carema sjukvård som landstinget har avtal med. Vad gör man då?

Fakturering granskas, registreringar granskas, alla anmälningar, om det finns sådana, granskas, patientenkäter granskas och den medicinska kvaliteten granskas – allt för att säkerställa att vården håller en hög kvalitet. Det är landstingets och hälso- och sjukvårdsnämndens uppgift att se till att vården håller en hög kvalitet oavsett om vården bedrivs och utförs av landstingsägda verksamheter eller om vården drivs på entreprenad åt Stockholms läns landsting.

Alliansen i Stockholms läns landsting har storsatsat på uppföljning av vården sedan ett antal år tillbaka. Det viktiga arbetet kommer vi självklart att fortsätta med också framöver och utveckla. Jag skulle bara vilja säga till Dag Larsson och övriga från oppositionen i nämnden att jag tycker att det är både glädjande och väldigt klokt att Socialdemokraterna, åtminstone Dag Larsson i det här fallet, också tycker att kvalitetsuppföljningen av våra landstingsfinansierade vårdverksamheter runt om i Stockholms län är en väldigt viktig och angelägen fråga. Därför ser jag också fram emot kommande arbete i nämnden, där vi naturligtvis ska söka utveckla uppföljningsinstrumenten än mer än i dag.

Anförande nr 3

Hans Åberg (FP): Ärade ordförande, fullmäktigeledamöter och åhörare! Dag Larsson ställer en relevant fråga om medicinska kvalitetsrevisioner. Kvalitetsrevisioner och en bättre uppföljning över huvud taget av både medicinska prestationer och den patientupplevda kvaliteten måste bli ett mycket mer dominerande inslag i vår vårdpolitik framöver. Medborgare, skattebetalare, patienter, anställda i vården och vi politiker måste få en bättre inblick i och kontroll över hur vårdapparaten faktiskt fungerar, framför allt om den levererar det vi har beställt.

När det gäller den mer systemiska ansatsen kring hur en vettig kvalitetsutmönstring ska organiseras ser jag två huvudlinjer, båda behöver byggas ut, utvecklas och förfinas.

Den ena handlar om den patientupplevda kvaliteten. Vad tycker jag som patient om den vård som jag ska få, får eller just har fått. Vårdval, LOV och att erbjuda valfrihet och alternativ för patienten är här viktiga inslag för att utveckla kvaliteten i en riktning som uppskattas av patienter och anhöriga.

Att låta brukare, klienter och kunder, eller vad man nu vill sätta för etikett på dem, rösta med fötterna och bli en del av kvalitetsutvecklingssystemet är något som har fungerat i andra branscher i årtusenden. Jag kan inte se att inte detta också kan bli en mycket viktig del i vårdens kvalitetsutvecklingssystem. Mår jag bra är jag nöjd. Det är för mig nog så viktiga värdemätare för bedömning av det som vården presterar.

Den andra huvudlinjen handlar om oberoende kvalitetsrevisioner. I takt med att processerna i vården alltmer delas upp i beställare och utförare blir behovet av en mer adekvat och spetsig uppföljning och kontroll alltmer betydelsefull. Många vill göra gällande

att detta hänger ihop med att en allt större del av vården läggs ut på privata händer, men där håller jag inte med. Det handlar i stället om att vårdapparaten i jakten på bättre och effektivare vård blir alltmer processororienterad. I en processororienterad idealvärld sker inget utan att man har identifierat att processen verkligen skapar ett värde.

Det är här de oberoende kvalitetsrevisionerna kommer in, oavsett om beställningen läggs ut på offentliga eller privata händer. Lika viktigt som det är att kontrollera och följa upp att de beställningar som läggs ut verkligen levereras, lika viktigt är det att få en oberoende bedömning av att beställningarna görs på ett sätt som faktiskt skapar värde. Här har landstinget en lång väg att vandra. Att skapa organ och organisatoriska muskler för en kontinuerlig uppföljning är en mycket viktig uppgift för oss politiker om vi ska infria de högt ställda kvalitetsmål som medborgaren kräver.

På riksnivå har en ny myndighet sett dagens ljus, Vårdanalys. Jag ser inte att den kan bidra till vår operativa vardag här i Stockholms läns landsting. Vi behöver i stället något mer kraftfullt operativt. Jag ser framför mig en oberoende vårdinspektion med ett specifikt uppdrag för vårt landsting att utveckla och följa upp kvalitet i både beställar- och utförarledet. Viktiga fundament för att kontrollera och utveckla kvalitet i vården bygger alltså dels på patientens upplevda kvalitet, dels på en oberoende vårdinspektion i vår egen regi.

Anförande nr 4

Landstingsrådet Larsson (S): Ordförande, fullmäktige! Jag har inte för avsikt att i första hand gräva någon form av partipolitiska skyttegravar i den här frågan, för jag tror i grunden att vi faktiskt är överens om att man behöver förstärka revisionsarbetet och uppföljningen av vad vi får för vård för skattebetalarnas pengar. Jag kan ändå notera att det ansvariga landstingsrådet nu har varit ansvarig för hälso- och sjukvården i fem års tid. När jag försöker reda ut hur det ser ut med revisionen i vår förvaltning framstår en bild av kaos. Man har inte klart för sig vad en medicinsk revision är, vad en fördjupad uppföljning är, vilken typ av granskning man gör, hur egenrapporteringsystemet egentligen skulle kunna utvecklas och sådana saker. Och man väljer att skicka ut en fråga till vårdgivaren som lyder i stort sett: Följer ni landstingets hygienprogram, ja eller nej?

Filippa Reinfeldt! Jag kan ändå framföra den funderingen till dig: Vad tror du att Gamla stans vårdcentral svarade på den frågan? Gamla stans vårdcentral fick ju stänga därför att de inte tvättade instrumenten mellan operationerna, vilket har lett till att ett antal patienter har fått allvarliga vårdskador. Tror du, Filippa, att Gamla stans vårdcentral kryssade i nej-rutan när man frågade om de följde landstingets hygienprogram? Jag tror inte det.

Det är också därför som jag ställer mig frågan: Hur många oanmälda revisioner gör vi? Hur många gånger är det som tjänstemän från hälso- och sjukvårdsnämnden oanmält åker ut och inspekterar våra verksamheter? Jag tror att de gör det för lite.

Jag tror också att det kanske vore mer angeläget att styra om när vi nu går från system med upphandlingar till system med vårdval, vilket jag på många sätt tycker är positivt. Några av de resurser som vi tidigare har lagt på upphandlingstjänstemän borde vi väl kunna styra in på att faktiskt granska och följa upp vad som sker ute i vården, både i den offentligdrivna och i den privata vården.

Jag tror också att det finns mycket att lära av tidigare granskningar. En av de kanske mest omdiskuterade granskningarna vi har haft här i landstinget var granskningen av den kliniska mammografien, där det uppdagades mycket allvarliga missförhållanden. Då var reaktionen lite grann att när journalister och andra började ställa frågor kring den revisionen blev svaret att det är uppgifter som vi inte kan släppa ut. När vi reviderar och granskar måste man ju arbeta så öppet som det går och släppa ut uppgifter. Det ska inte vara så att journalister ska behöva gå till domstol för att få ut uppgifter om hur våra medicinska granskningar ser ut.

I stället för att bara ställa frågor som "följer ni landstingets hygienprogram" kanske man skulle ställa frågor som också vore relevanta ur andra synpunkter ur ett medborgarperspektiv, exempelvis: Hur många läkare har ni på vårdcentralen, hur många sjuksyrror och hur många undersköterskor? Det är klart att medborgaren som ska välja vården, vilket är positivt, behöver mer kunskap. Det är sådant vi borde undersöka, dels de medicinska utfallen, den medicinska kvaliteten, dels också vad som gäller på olika vårdcentraler så att kunniga medborgare faktiskt kan välja var i vårt landsting de ska ha sin vård.

Partipolitiskt tror jag inte att vi tycker olika i den här frågan. Men under fem års tid, Filippa, tycker jag ändå att du hade kunnat lägga ned lite mer kol på den här viktiga frågan.

Anförande nr 5

Landstingsrådet **Wigg** (MP): Fru ordförande! Tack, Dag, för en bra och viktig interpellation! Det är självklart att vi måste följa upp kvaliteten på den vård som vi ger. Det gäller både, som Filippa säger, den landstingsdrivna och den privata verksamheten. Här har vi mycket att göra både i det egna häradet och när vi väljer att lista utomstående entreprenörer.

Hans pratade om patientens ansvar. Självklart har vi en konsumentmakt, men vi måste också beakta att nio av tio patienter inte väljer med fötterna när det gäller vårdcentral eller vårdgivare. Nio av tio går dit man är van eller dit där man vet att det finns en vårdcentral, eller också blir man skickad till ett sjukhus som man inte aktivt väljer. Här måste jag säga att ansvaret i första hand inte är individens utan vi från politiken måste ta ansvaret för att vi har ett kvalitetssystem. Och det ska följas upp med relevanta krav.

Då kan man fråga sig om det är att ställa frågan: Tvättar ni händerna på er vårdcentral? Eller, som Dag säger: Tvättar ni instrumenten? I dag kan vi ju inte lita på att detta sker. Där har vi ett problem. Då måste man titta på kvalitetsuppföljningen för att se vad det är som gör att man inte tvättar händerna. Vad är det som gör att antalet vårdrelaterade infektioner växer? Jag tror inte att man på Gamla stans vårdcentral av illvilja valde att inte tvätta instrumenten. Det är någonting i systemet som är fel som man måste titta på. Då gäller det att vi bygger upp kvalitetssystem som inte innebär att de som jobbar aktivt ute på fältet bara får fylla i papper med kanske ibland meningslösa frågor eller frågor som har självklara svar, vare sig man har hygienrutiner eller inte. Det måste finnas system som adekvat följer upp och visar på var bristerna är, inte gör så att man medvetet behöver ljuga eller säga någonting som kanske inte stämmer. Här gäller det att vi hittar system som utan att göra våra verksamma ute i sjukvården till byråkrater adekvat följer upp riktiga och viktiga punkter.

Anförande nr 6

Landstingsrådet **Reinfeldt** (M): Fru ordförande! Inte gräva skyttegravar, sade Dag Larsson. Jag måste säga att jag tycker att Dag Larsson kanske trivialiserar frågan, eftersom en så stor del av både hälso- och sjukvårdsförvaltningens och nämndens arbete handlar just om att följa upp och granska alla de vårdverksamheter som finansieras med skattemedel och som landstinget har vårdöverenskommelser eller avtal med. Det är vår uppgift som landsting och hälso- och sjukvårdsnämnd att säkerställa att alla verksamheter som finansieras av skattemedel håller en hög kvalitet. Vi har satsat stort på uppföljning av vården och vi kommer givetvis att fortsätta att kvalitetsgranska alla vårdgivare.

Uppföljningen av vården utvecklas på flera plan och givetvis hela tiden med fokus på patienten. Vi har utökat arbetet med patientenkäter, jämförelser av väntetider och öppna jämförelser. Vi har kommit väldigt långt ur ett nationellt perspektiv, men självklart finns det alltid mer att göra och alltid saker som man kan göra ännu bättre.

Vi tycker att det är otroligt viktigt att stockholmarna ska känna sig trygga med att ha tillgång till en säker och tillgänglig sjukvård av hög kvalitet, med god uppföljning och möjlighet att göra jämförelser.

Vad gör då hälso- och sjukvårdsnämnden och förvaltningen, kanske någon undrar. Till exempel systematisk uppföljning av alla avtal – hälso- och sjukvårdsnämnden har flera tusen vårdavtal. Vid avvikelser tas alltid kontakt med vårdgivaren med krav på att åtgärda de brister som identifieras. Särskilda uppföljningar av alla nya vårdgivare som kommer till innebär bland annat granskning också av fakturering och besöksregistrering. En fördjupad kontroll genomförs alltid vid alla avvikelser i besöksregistrering. Löpande uppföljning sker utifrån patientberättelseenkäter och eventuella patientnämndsansmälningar. Kontakt tas alltid med vårdgivare omgående när det är inkommande klagomål och vid avvikelser i besöksutvecklingen. Förvaltningen gör också oanmälda besök på vårdmottagningarna. Man gör också medicinska revisioner. De genomförs när brister har identifierats som motiverar att en granskning görs av oberoende revisor på plats på mottagningen.

Görs det då några revisioner? Ja, under 2011 genomfördes nio större revisioner som omfattade 70 vårdverksamheter. Det förutsätter jag att Dag Larsson också har koll på, eftersom det framgår av 2011 års bokslut.

Anförande nr 7

Landstingsrådet A n d e r s s o n (C): Fru ordförande! Det är intressant att utgångspunkten för Dag Larsson i den här interpellationen är en skandal inom kommunalt finansierad äldreomsorg och inte inom den landstingsfinansierade sjukvården. Naturligtvis är inte heller landstingsfinansierad sjukvård felfri. Det vet vi. Hela vår diskussion här handlar ju om hur vi ska hitta sätt att förbättra en oerhört komplex verksamhet. Det är ändå viktigt att hålla isär den del av välfärdsföretagandet som sker i äldreomsorgen och den del av välfärdsföretagandet som sker i vården. Jag tror inte att våra utmaningar ser riktigt likadana ut som i kommunerna. Det är väldigt stor skillnad i förutsättningar mellan vårdföretagande och äldreomsorgsföretagande.

Likväl är det en viktig fråga som lyfts fram i interpellationen. Jag tycker att vårt sjukvårdslandstingsråd har svarat mycket bra på hur vi från Alliansens sida seriöst och långsiktigt har arbetat med de här frågorna.

Det är naturligtvis utomordentligt viktigt att utveckla uppföljningen i ett system där man har många utförare. Men jag skulle vilja lyfta in en annan aspekt i den här diskussionen. Landstinget bedriver ju nu ett projekt för utvecklande av företagsklimatet i vården. Det handlar egentligen om att hitta win-win-situationer, att se om vi från vår förvaltnings sida kan jobba med landstingets beställningar och med relationerna till vårdgivarna på ett sådant sätt att de får bättre förutsättningar att leverera bra vård för skattebetalarnas pengar.

Här har vi bland annat gjort en större intervjustudie med ett antal vårdgivare av olika storlek. Det absolut tydligaste resultatet när det gäller hur de ser på landstinget som beställare av vård visar att de vill ha mer kontakt. De vill ha mer uppföljning. De vill ha större intresse och mer feedback. De efterlyser alltså just det som vi här diskuterar. De vill veta var de befinner sig i relation till sina konkurrenter. De vill inte bara fylla i blanketter och skicka in, de vill få information tillbaka: Hur ligger vi till i förhållande till andra vårdgivare?

Jag tycker att det här är en väldigt viktig nyans att få in i en debatt där oppositionen, inte minst Dag Larsson, gärna vill beskriva vårdföretagare som cyniska lycksökare. De är inte det. De är högst intresserade av att också veta hur de ligger till och hur de kan bidra till en bättre vård. Sedan kan det naturligtvis finnas undantag, men generellt har vi ingen anledning att tro att vårdföretagarna som vi jobbar med i Stockholms läns landsting är ett problem för vården. Tvärtom är det en viktig lösning som vi kan göra ännu bättre genom att utveckla uppföljning och dialog med vårdgivarna.

Anförande nr 8

Landstingsrådet **Larsson (S)**: Det finns uppenbara försök att påklistra mig uppfattningar som jag inte har, inte minst från Centerpartiets sida, vilket jag tycker är intressant i sammanhanget.

Jag tycker däremot att Filippa Reinfeldts hållning i frågan är lite mer glädjande. Även om jag tycker att hon har fokuserat för lite på kvalitets- och uppföljningsfrågorna signalerar hon ändå en vilja att diskutera de frågorna de kommande åren. Jag tycker ju att det vore angeläget att till exempel reda ut, för det är oklart på förvaltningen i dag, hur många revisioner vi totalt sett har genomfört i de olika verksamheterna under de senaste åren och vad som skiljer de olika typerna av revision och granskning åt. Varför har vi inte mer öppenhet gentemot medborgarna kring revisionens resultat? Hur kan det komma sig att man i webbenkäten tycker att det är viktigare att fråga hur mycket drivmedel som har förbrukats under året på den enskilda enheten, hur mycket bensin, etanol och annat, än att fråga hur många läkare och sjuksyrror man faktiskt har på den enskilda enheten? Det finns mycket mer att göra på det här området.

Anförande nr 9

Landstingsrådet **Reinfeldt (M)**: Fru ordförande! Tack, Dag! Vi i Alliansen tar frågan på väldigt stort allvar. Det gläder mig förstås att även Dag Larsson gör så.

Jag tycker att det är väldigt viktigt att medborgare känner och också ska kunna känna ett stort förtroende för den sjukvård som bedrivs runt om i Stockholms län. Trygghet är en av de riktigt viktiga frågorna i sjukvården. Därför ville jag också genom mitt ordförandeuppdrag till hälso- och sjukvårdsdirektören i höstas, när hon fick uppdraget att granska alla Caremas sjukvårdsverksamheter som vi har avtal med och titta på att de håller hög kvalitet och ger en god vård till patienterna, säkerställa att den oro många människor i den kommunala verksamheten känner inte ska behöva upplevas på samma sätt vad gäller den sjukvårdsverksamhet som de bedriver.

Förvaltningen jobbar med uppdraget. Vi har ett 30-tal avtal med Carema sjukvård. Jag har ännu inte fått någon återrapportering av detta, men jag kommer givetvis att ta med den till hälso- och sjukvårdsnämnden och Dag Larsson när den kommer.

Anförande nr 10

Landstingsrådet **Andersson (C)**: Jag noterar att Socialdemokraterna vill minska uppföljningen av landstingets miljöprogram i det fortsatta arbetet inom hälso- och sjukvården. Min poäng är inte att vi tycker så himla olika. Jag tycker att Filippa Reinfeldt på ett föredömligt sätt har redovisat hur hårt vi långsiktigt har jobbat med de här frågorna. Naturligtvis handlar det i det här arbetet ganska mycket om att få en förvaltnings resurser att räckta till och att hitta de arbetsätt som är mest effektiva.

Jag tycker ändå att det är en väldigt intressant retorik. Även om Dag Larsson inte uttryckligen har beskyllt våra privata vårdgivare i Stockholms läns landsting för att vara giriga lycksökare tog han sin utgångspunkt i en beskrivning av andra välfärdsföretagare med den utgångspunkten. Så är inte fallet. De vill ha samma sak som du efterlyser, Dag Larsson, därför att de är seriösa. De allra flesta vård- och välfärdsföretagare är seriösa och vill göra ett bra jobb. De vill veta hur de ligger till. Därför kan vi fortsätta Filippa Reinfeldts utsökta linje och utveckla uppföljningen inom vården.

Anförande nr 11

Landstingsrådet **Larsson (S)**: Jag ska hålla mig till precis det som var påhoppet. Jag blev anklagad för att jag hade tyckt att man inte skulle ställa miljöfrågor om hur mycket drivmedel som har förbrukats under året. Det vill jag tillbakavisa. Jag tycker att det är jättebra att man frågar hur mycket bensin, diesel, etanol, biogas, el och andra energikällor som man förbrukar på husläkarmottagningar och vårdcentraler. Det som förbryllar mig är

att ni uppenbarligen inte tycker att det är viktigt att fråga hur många läkare och sjuksyrror som arbetar på enheten. Det är väl i högsta grad en relevant information för medborgarna att få ta del av, men det vet vi inte i dag. Varför?

§ 3 Bordlagd interpellation 2011:38 av Helene Öberg (MP) om behandling av psykisk ohälsa i primärvården

Anförande nr 12

Helene Öberg (MP): Vi har ställt en interpellation från Miljöpartiet om psykiatri. Det är ju ett område i vården som diskuteras väldigt mycket. Det finns ett stort engagemang i psykiatri. Ibland känner jag i de här diskussionerna att man hellre tar diskussionen med utgångspunkt i att människor söker sig till psykiatri av fel anledning än pratar om hur vi ska erbjuda psykiatri på bästa sätt. Jag tycker att det är otroligt viktigt att vi, precis som när det gäller vårdcentraler och fysisk ohälsa, tar människors oro på allvar vid psykisk ohälsa och organiserar vården så att man kan ge dem bästa möjliga bemötande, oavsett vad det är de har upplevt. Det är liksom vårt ansvar i politiken att se till att det blir på rätt nivå.

Vi upplever och vet att många som kommer till vårdcentralen har psykisk ohälsa men ofta får träffa läkare vars främsta verktygslåda är recepten. De kan skriva ut recept. Socialstyrelsen rekommenderar numera psykoterapi vid flera olika diagnoser inom psykisk ohälsa. Vid svårare diagnoser rekommenderar man psykoterapi tillsammans med läkemedelsbehandling. Vi tycker att det är viktigt att landstinget här i Stockholm är rustat och organiserat för att följa upp och arbeta i enlighet med Socialstyrelsens rekommendationer för behandling av psykisk ohälsa.

Det blir ännu viktigare i det perspektivet när man tänker på att psykisk ohälsa enligt WHO är en sjukdom som ökar. Allt fler drabbas av psykisk ohälsa. Till exempel kan man hos unga kvinnor se en stor risk för ökad ohälsa.

Därför har vi frågat Birgitta Rydberg, som jag tror är den som svarar: Kan du tänka dig att förbättra möjligheten till god primärvård för människor med psykisk ohälsa och vilka möjligheter ser du att organisera primärvården så att den kan arbeta i enlighet med Socialstyrelsens rekommendationer?

Anförande nr 13

Landstingsrådet Rydberg (FP): Jag delar helt din uppfattning, Helene, om vikten av att primärvården i ökad utsträckning kan möta de här vårdbehoven. De gamla utbildningarna har framför allt en inriktning på somatisk sjuklighet, men primärvården har väldigt många patienter med psykisk ohälsa. Det kan handla om sömnproblem, oro, ångest, nedstämdhet, depressivitet eller magproblem där man har en delorsak som är psykosomatisk. Allt det här är i dag vardag i primärvården. Ungefär 30 procent av patienterna har någon form av psykisk ohälsa. Därmed inte sagt att de har en psykisk sjukdom.

Det här gör ju att det är väldigt viktigt att ge bra samtalsstöd. Naturligtvis gäller det alla personalkategorier, oavsett om man är läkare eller om man är distriktssköterska. Det kan också gälla andra yrkeskategorier som arbetar med patienterna kring psykisk ohälsa, till exempel sjukgymnaster.

Vårdvalet inom husläkarverksamheten har ett obligatoriskt krav på att erbjuda psykosociala insatser. Sedan första året vi införde detta har antalet besök ökat med 70 000. Den senaste siffran, som är från årsredovisningen, visar att vi är uppe i nästan det dubbla, 150 000 besök om året. Det är en ökning med 88 procent. Det är en komplettering till det svar som skrevs i november. Men jag tror inte att vi har nått behovstäckning ännu. Det är många som fortfarande kanske inte förstår att de skulle kunna få hjälp av en bra samtalskontakt, med en psykolog eller en kurator.

Vi kan se att flera mottagningar i dag har en egen terapeut. Men vi ser också att fler mottagningar väljer att köpa tjänster från en extern mottagning, bland annat för att kunna skraddarsy rätt terapi och rätt terapeut till rätt patient. Det är nytt för oss att man inte bara anställer egna terapeuter utan väljer att även anlita andra mottagningar i något underleverantörsavtal. Allt som innebär att patienten får rätt vård ska vi vara nöjda med.

Kognitiv beteendeterapi är väl utvärderat, men vi har fortfarande en brist på terapeuter. Även om det utbildas fler genom Karolinska Institutet är vi inte i mål ännu. Det är bra att fler patienter kan få tillgång till det här. Den här metoden kan också användas av andra yrkesgrupper än psykologer, förutsatt att de har utbildning. Men ren psykoterapi ska naturligtvis utföras av en legitimerad psykoterapeut eller en psykolog.

Vi har också internetbehandling med KBT som har visat sig fungera väl. 70 procent av patienterna får den vård som de faktiskt behöver och det fungerar. Där har vi i dag ångest, depression, social fobi och ätstörningar. Irritabel tarmsjukdom är också på gång. Vi behöver flera olika sätt att öka det här. Vi får se över hur vi hela tiden kan öka primärvårdens tillgång på det här området.

Anförande nr 14

Lowisa Anderzon (S): Godmorgon kamrater, presidium, åhörare! När jag läste det här svaret från Birgitta kände jag att svaret var väldigt uppifrån. Bra siffror var uppradade, så här ser det liksom ut i förhållande till då och då. Men de siffror som jag kände att jag saknade var hur många psykologer det finns till exempel per vårdcentral. Jag vet ju att vi har fått siffror lite då och då. Hur ser det till exempel ut för individen, den person som kommer till vårdcentralen och har diffusa symtom, ni vet, ont i magen, har haft ont i huvudet lite för mycket på senaste tiden och så vidare. Har vi någon koll på hur många remisser som skrivs till öppensjukvården? Det lär ändå vara ett instrument för att se hur mycket vi klarar själva i primärvården och vad som behöver komma vidare.

Birgitta pratade också om behovstäckningen – det tyckte jag var ett så fint ord – att vi inte är ikapp fortfarande och hur vi ska komma ikapp. Hur ska vi kunna se till att varje individ som söker till sin vanliga vårdcentral faktiskt får den hjälp som han eller hon behöver? Vi har dessutom lite problem med att läkarna kanske är på vårdcentralen en kort tid. De går vidare. Kontinuiteten är lite dålig. För att kunna ta upp sådana problem som man kanske behöver prata om tar det faktiskt längre tid. Man behöver träffa personen ett par gånger. Man behöver skapa ett förtroende. Det är svårt om man inte får träffa samma person flera gånger till exempel. Samtidigt tar det ett par gånger innan läkaren hör "mellan raderna" vad det egentligen handlar om. Jag saknade helt enkelt de mjuka värdena. Jag förstår att det är lättare att beskriva de hårda, men hur kan vi verkligen tillgodose att varje medborgare får det den behöver när hon eller han kliver in på vårdcentralen?

Anförande nr 15

Helene Öberg (MP): Tack för svaret, Birgitta! Jag uppfattade att du svarade väldigt tydligt på den första frågan, att du ser positivt på möjligheten att förbättra en god primärvård för människor med psykisk ohälsa. Men när det gäller den andra frågan, hur man ska organisera primärvården så att den bättre följer Socialstyrelsens rekommendationer, får jag ändå inte riktigt något svar.

Du pratar mycket om psykosocialt stöd, men det handlar just om Socialstyrelsens rekommendationer att det ska vara psykoterapi inom vissa diagnosområden. Då behöver man ha legitimerad personal som utför de behandlingarna. Det kan vi inte riktigt se i dag. I dag finns det ett bredare utbud av människor som kan ha olika grundutbildningar och sedan lite påbyggnadsutbildningar. Vi i Miljöpartiet ser ett behov av ett starkare utbud av legitimerad personal i primärvården.

Vi har också sett att det finns ett behov av att de här samtalen – du säger fyra fem i genomsnitt, vi får signaler om att det kanske blir tre fyra samtal per patient – skulle kunna vara fler för att i högre utsträckning kunna lösa problem med psykisk ohälsa i primärvården. Jag tror att det är bättre att vara generös med de samtalen i primärvården än att riskera att människor mår sämre. Det har också gjorts utvärderingar av det här i Tyskland, där man just har erbjudit fler samtal, och man ser att det har gjort stor skillnad både för hur människor mår och faktiskt också för ekonomin på de vårdcentralerna.

Du pratar om att det finns brist på psykologer, men vi har också fått signaler från verksamheten om att det finns brist på intresse eller vad man ska säga. Ersättningssystemet gör helt enkelt att det inte är intressant för legitimerad personal att ta de här uppdragen, att jobba på vårdcentralen, för ersättningen är så pass låg. Då blir det också så att man på något sätt styr mot att det blir mer intressant att på sin vårdcentral erbjuda sådana som har en kortare utbildning med lite påbyggnadsutbildning eller annan utbildning med lite påbyggnadsutbildning – och lägre lön än legitimerad personal, gissar jag – än att erbjuda en legitimerade psykolog eller annan legitimerad yrkeskategori.

Ska man följa Socialstyrelsens rekommendationer tror jag att det är just mer legitimerad personal som behövs på en vårdcentral.

Anförande nr 16

Johan Sjölander (S): Jag vill börja med att tacka Miljöpartiet och Helene Öberg för den här viktiga interpellationen. Jag tycker att det är en viktig fråga som lyfts fram. Det är möjligt att vi pratar mycket psykiatri, men vi skulle nog kunna prata mycket mer. Det är jag helt övertygad om.

Det är ändå så att den psykiska ohälsan är en av vår tids stora folksjukdomar. Det gäller inte minst här i Stockholmsregionen. Vi mår sämre psykiskt i Stockholm än man gör i resten av landet. Det är tyvärr ett faktum. Vad det har att göra med ska jag inte utveckla här i en stor diskussion, men det är ett faktum. Tittar vi på unga kvinnor ser vi att nästan var tredje ung kvinna i Stockholm uppger att hon på något sätt mår psykiskt dåligt. Det kan vara ångest, sömnsvärigheter, ont i magen. Det är en folksjukdom i dag. Det måste vi kunna hantera. Precis som det skrivs i interpellationen bedömer man att vart tredje besök i primärvården i dag har någonting med psykisk ohälsa att göra. Det är vart tredje besök. Det här är enormt stora volymer.

Jag vill hålla med om den kritik som Lowisa Anderzon tidigare riktade mot svaret. Det saknar lite av ett patientperspektiv. Det saknas vad vi egentligen kan erbjuda de av våra medborgare som möter vår vård. Det här är väldigt mycket uppifrån.

Sedan är det sant som Birgitta säger att vi inte kan sätta likhetstecken mellan psykosocial kompetens och psykologer. Det finns en massa olika yrkeskategorier. Men låt oss ändå erkänna att psykologen har en viktig roll att spela. Då skulle jag ändå vilja lyfta fram en sak som vi egentligen borde diskutera, nämligen tillgången till psykologer i vår primärvård.

Jag har en bild här som är hämtad från Psykologförbundet, som har gjort en ganska gedigen enkät. De här siffrorna är från 2011. Man jämför tillgången till psykologer i primärvården i olika landsting. De här siffrorna, ungefär 33 procent, stämmer ganska bra överens med de siffror som också presenteras i Birgitta Rydbergs svar. Det är ungefär så stor del som vi pratar om även i vår egen undersökning som gjorts något år tidigare. De säger att Stockholm inte ligger särskilt bra till där. Vi ligger ganska lågt. Jag håller med om att psykologer inte är den enda kompetens vi ska titta på, men någon typ av diskussion om varför vi ligger i den nedre halvan av fältet tycker jag ändå att vi kan föra när vi har en situation där man i Stockholm mår sämre psykiskt än i övriga landet. Det tycker jag är en sådan diskussion som man kan föra.

Sedan finns det oerhört mycket mer att säga om vårdsamband, vårdkedjor och kopplingen till psykiatrin. Får man rätt vård, får man lots in, kommer man på rätt vårdnivå, fungerar det i detta ganska komplexa sammanhang? Jag tror att det kräver ett väldigt stort nytänkande för att få det här att fungera på ett bra sätt. Jag tycker att den här bilden är värd att diskutera. Jag tror inte heller att psykologer är allt som behövs, men det här föranleder i alla fall mig att fundera lite grann på om vi verkligen har anpassat vården efter de behov som finns där ute bland befolkningen, som tyvärr i alltför hög utsträckning faktiskt mår psykiskt dåligt.

Anförande nr 17

Marie Åkesdotter (MP): Ordförande, ledamöter och åhörare! Jag vill också säga att det är väldigt positivt att tillgängligheten till psykosociala insatser har ökat i länet de senaste åren. Det skulle vara intressant att också få veta hur stor volymuppräknings är. Du redogjorde för en massa siffror, men befolkningen har ökat ganska mycket också de senaste åren, med 35 000–40 000 per år. Det är absolut nödvändigt att vi kontinuerligt förbättrar och möter upp den psykiska ohälsan hos vår befolkning. Vi vet också att den psykiska ohälsan ökar, särskilt hos den unga befolkningen.

Att läkarbesöken ökar stort behöver ju inte nödvändigtvis innebära att hälsan ökar i lika hög grad. Bara för att man springer hos läkare är det inte säkert att man blir friskare. Jag skulle gärna vilja få information om några sådana mätningar också, att patienterna faktiskt blir friskare. Det måste vara det som räknas, inte hur många läkarbesök man gör.

Även om tillgängligheten och behovet tillgodoses i högre utsträckning räcker det inte. Det säger du också, Birgitta. Vi måste verkligen göra mer. Jag vet inte riktigt, men jag sitter i beredningen för folkhälsa och psykiatri och jag har nu flera gånger hört att vi inte gör av med alla medel i budgeten. Jag tycker att det är konstigt att vi har pengar kvar när situationen ser ut som den gör.

Kostnaden för de individer som inte får det stöd de behöver kan ju vara mycket stor för den enskilde, för anhöriga och för samhället i stort. Försäkringskassan har till exempel listat de sjukdomar som har kostat mest i sjukförsäkringssystemet. Här hamnar depressioner på första plats. År 2009 kostade depressioner närmare 4,2 miljarder kronor i sjukförsäkringssystemet. Här finns stora pengar att spara för samhället om landstinget tillsätter mer resurser. Det är ett stort slöseri, tycker jag.

Anförande nr 18

Landstingsrådet Rydberg (FP): Som jag sade i mitt tidigare inlägg har väldigt många av psykologerna en psykodynamisk utbildning, men tyvärr inte tillräckligt många med kognitiv beteendeterapi, som är det patienter i ökande omfattning vill ha. Men det kommer säkert inom några år att finnas väldigt många fler utbildade. Då gäller det att vi kan få nytta av dem även i primärvården

Psykologförbundets undersökning, som refererades här, mäter ju bara de som är anställda, men vi betalar från hälso- och sjukvårdsnämnden även för besök som personer gör hos en psykolog som är underleverantör till en vårdcentral. Vi kan faktiskt inte svara på exakt hur många av våra behandlingar som utförs av psykologer och hur många som utförs av kuratorer. Vårt krav är att man ska ha steg 1-kompetens, inte att man ska vara den ena eller den andra sorten.

När det gäller individen går det säkert att få fram hur många remisser som har gått till psykiatrin, men den frågan ställdes inte så därför har jag inte heller tagit fram de uppgifterna. Jag tycker att det intressanta är hur mycket kompetens primärvården har för att kunna klara sig på egen hand. Vi kan ju se att psykosociala besök har ökat oerhört mycket mer än läkarbesöken, som har ökat med 20 procent. Vi ser nästan en fördubbling, nära 90 procents ökning på psykosociala insatser. Men det är inte tillräckligt, helt klart.

Vi har tagit bort taket. Det finns inget tak som hindrar mottagningarna att få betalt för ännu fler behandlingar. Jag tror att vi kommer att se en fortsatt ökning, för det finns patienter som behöver det.

När det gäller tiden vid läkarbesök är det någonting som ses över nu. Det kommer att ske förändringar i ersättningsmodellen för primärvården när det gäller läkarbesöken så att besök som tar längre tid också ger högre ersättning.

Sedan har vi också en del förändringar inom psykiatrin. Marie tar upp det pengar som finns i psykiatrin. Klinikerna har inte utnyttjat alla slutenvårdsdygn som det fanns möjlighet till. Det är liksom ett annat avtal, en annan budget. Men om vi ska ta upp psykiatrin kan vi se att det i årets avtal med vuxenpsykiatrin ingår flera mottagningar för unga vuxna. Vi har ju sedan tidigare en verksamhet i Södertälje. Vi har ett team i nordöstra psykiatrin. Vi har tre team unga vuxna i södra psykiatrin och nya pengar kommer till sydvästpsykiatrin och norra Stockholms psykiatri, som just har startat en sådan verksamhet, och ytterligare lite medel till Södertälje. Både inom primärvården och inom psykiatrin behöver man stärka sina insatser för de unga och de unga vuxna.

Folkhälsoenkäten visar att vi har lite lägre andel psykisk ohälsa nu än i förra folkhälsoenkäten. Det har ändå stabiliserat sig på en relativt hög nivå när det gäller de unga vuxna. Det är det som innebär att vi måste förbättra insatserna särskilt för den gruppen.

Anförande nr 19

Marie Åkesdotter (MP): Det finns tydligen pengar i systemet. Man kanske kunde använda dem eftersom vi vet att det finns behov.

Du skrev i ditt interpellationssvar, Birgitta Rydberg, att krav på psykolog eller psykoterapeut skulle leda till svårigheter att erbjuda psykosociala tjänster. Då undrar jag vad det finns för belägg för det. Tillgänglig kompetens behöver ju inte nödvändigtvis betyda anställd personal till hundra procent.

Sedan undrar jag om det finns några utvärderingar som visar att begränsade insatser har en långsiktigt positiv effekt. Finns det någon evidens för det? Då menar jag att fyra–fem samtal egentligen är väldigt lite. Finns det någon evidens?

Anförande nr 20

Johan Sjölander (S): Fru ordförande! Jag ska fatta mig väldigt kort. De siffror jag visade upp visade att Stockholm har en ganska låg andel vårdcentraler som har tillgång till psykolog enligt Psykologförbundets undersökning. Det handlar i den undersökningen inte bara om anställda psykologer på vårdcentralerna. De räknade även in om man hade avtal med psykologer på stan, så att säga, eller om det fanns något centralt resurscentrum. Där ligger Stockholm på 33 procent jämfört med andra landsting som till exempel Västerbotten på 56 procent, Västra Götaland också över 50 procent och flera uppåt 90 procent. Vi ligger mycket lägre där. I den undersökningen har de räknat in all form av tillgång till psykologer. Det tycker jag att vi bör diskutera.

Anförande nr 21

Helene Öberg (MP): Jag håller med Johan om behovet att diskutera tillgången på psykologer, för det är en av de viktigaste slutsatserna som vi har kommit fram till i Miljöpartiet, behovet av just legitimerad personal även i primärvården.

Jag tror också att man kan göra mycket på vårdcentralen. Man kan ha många tillfällen där patienten träffar olika personal, men det är också viktigt att man gör rätt. Marie var inne på om det finns evidens för det man gör. I det sammanhanget har Socialstyrelsen sina väldigt tydliga rekommendationer där de säger att de förespråkar terapi framför mediciner för vissa

diagnoser till exempel. Då är det också viktigt att det är organiserat så att det är det vi erbjuder i vårt landsting.

När det handlar om psykodynamisk behandling kontra KBT- behandling tänker jag att det som är viktigt i den diskussionen också är att det vi erbjuder är det som det finns evidens för fungerar. När det gäller hur många samtal patienten behöver finns det nog de som kan klara sig med tre samtal, och det är toppen, men det finns de som behöver fler samtal och då ska det finnas en möjlighet att få fler samtal för att uppnå den här positiva förändringen så att patienten mår bättre.

Anförande nr 22

Landstingsrådet Rydberg (FP): På frågan om vi ska ha krav på att man är legitimerad psykoterapeut kan jag svara att vi då skulle ha svårt att rekrytera till alla mottagningar. Framför allt skulle en del av dem som är väldigt erfarna men inte har legitimation, erfarna kuratorer till exempel, inte kunna få arbeta. Det är därför vi har steg 1 som minimikrav.

När det gäller avtalen är det så att hälso- och sjukvårdsnämnden inte har avtal. Det är därför som Psykologförbundet inte kan se antalet. Det är de enskilda vårdcentralerna som använder underentreprenörer, till exempel Lukasstiftelsen eller någon annan psykologgrupp. Det finns inte i våra register i hälso- och sjukvårdsnämnden. Vi betalar till vårdcentraler för de psykosociala besök som man har tagit emot.

Sedan var frågan om det finns en långsiktig effekt när det gäller korttidsterapi. Ja, det finns studier som visar att strukturerad korttidsterapi har effekter. Det har effekter även när det gäller psykodynamisk korttidsterapi. Ja, det finns evidens kring det.

Sedan är det här inte en ren långsiktig psykoterapi. Det sker inom psykiatrin. Det här är en form av samtalsstöd för lättare problematik. För den tyngre problematiken behöver man en ren psykoterapi som erbjuds via psykiatrin.

§ 5 Bordlagd interpellation 2011:40 av Tomas Eriksson (MP) om patienter med läkemedel som kan förändra andra läkemedels effekter, så kallad D-interaktion

Anförande 23

Tomas Eriksson (MP): Fru ordförande! Tack, Birgitta Rydberg, för svaret! Vi är många här inne, Birgitta, som känner dig som en mycket kunnig och engagerad politiker, framför allt inom det här området. När jag läste svaret på interpellationen kände jag mig inledningsvis väldigt nöjd med det. Det kändes som om vi här i Stockholms läns landsting bedrev ett mycket seriöst och genomtänkt arbete på den här fronten.

Jag utgår också från att vi kanske båda blev ungefär lika besvikna när vi mottog den rapport från revisionen som jag tror kommer att landa på hälso- och sjukvårdsnämndens möte i morgon, om jag är rätt underrättad, där de tyvärr påtalar ganska många brister i det du anför som svar på min interpellation. För er som inte har läst rapporten kan jag säga att det för det första framgår ganska tydligt att det när det gäller de läkemedelsgenomgångar som vi skriver in i våra avtal att vi ska göra på varje vårdcentral saknas kunskap om hur de ska göras. Det saknas tydliga rutiner för hur de ska göras. Utöver det, som liksom ett kuriosaproblem, rapporterar många vårdcentraler att de har problem med att kunna ha legitimerade farmaceuter med vid de här genomgångarna, eftersom de helt enkelt inte har råd när kostnaderna har ökat på grund av avregleringen på apoteksmarknaden.

För det andra skriver du åter i ditt svar, Birgitta Rydberg, om systemet Take Care, där det ska rapporteras in kring vilka läkemedel som den enskilda patienten har.

Revisionen skriver i sitt svar: "Rapporteringen av genomförda läkemedelsgenomgångar är problematisk. Rapporten lyfter fram vårdgivarnas och SLSO:s arbete med att använda journalsystemet Take Care för inklusion, registrering av genomförda läkemedelsgenomgångar och uppföljning. Det arbetet pågår, men har hittills inte varit vårdgivarna till stöd. Med tanke på att flera olika journalsystem används bland husläkarmottagningar generellt sett ... är detta ett problem, som behöver lösas och effektiva system skapas. Rapporteringen måste förbättras och vara lättförståelig och accepterad av husläkarna."

Det fungerar alltså inte riktigt ute i verksamheten, så som du anger i ditt svar. Då ska vi dessutom säga att revisionen i sin rapport bara har granskat landstingets egna verksamheter, inte de vårdcentraler som finns privat eller drivs av andra huvudmän.

Därför, Birgitta, skulle jag vilja återkomma till min tredje fråga i interpellationen: Är du nöjd med det arbete som bedrivs i dag inom Stockholms läns landsting på detta område, eller är du beredd att vidta ytterligare åtgärder?

Anförande nr 24

Landstingsrådet Rydberg (FP): Jag har inte med mig revisionsrapporten. Hälso- och sjukvårdsnämnden har däremot i sitt yttrande, som ska behandlas i morgon, tagit till sig en hel del av synpunkterna inför det fortsatta arbetet med förbättrad läkemedelshantering. I vissa delar instämmer hälso- och sjukvårdsnämnden i revisionens synpunkter. Men allt är inte enkelt att lösa, med de olika journalsystem som vi har.

Jag tänkte hålla mig till de frågor som finns i interpellationen. Det är väldigt allvarligt att vi har en så pass omfattande läkemedelsproblematik bland våra patienter, särskilt bland de äldre. Det är ett väldigt vanligt problem i vården.

En del av problemen beror på problem i förskrivningsögonblicket, när den som förskriver inte vet vilka andra förskrivare som har förskrivit olika preparat. En del problem beror på att patienten inte följer ordinationen. Vi vet att hälften av patienterna inte hämtar ut sitt läkemedel och att den andra hälften inte riktigt åter enligt ordination. 25 procent gör det enligt läkares föreskrift. Det tycker jag är ganska anmärkningsvärda data.

Sedan vet vi att en del problem beror på att patientens njurfunktion inte har analyserats. Nedbrytningen är mycket förändrad efter 60 års ålder, framför allt när människor kommer upp i åren. Man håller på att ta fram en modell för att underlätta att göra den analysen.

Jag kan också konstatera att få studier har gjorts när det gäller läkemedel för 60-plus, alltså de som är äldre än 60 år, och alldeles för lite kring polyfarmaci, det vill säga när man har många samtidigt preparat, och effekterna på äldre.

Det finns studier som pekar på att någonstans uppemot 20–25 procent av dem som är inlagda på medicinklinik ligger där på grund av för mycket, för lite eller fel blandningar av läkemedel. Det behöver inte vara fel läkemedel, men tillsammans kan de ge effekter som man inte har förutsett. Det handlar faktiskt om 200 vårdplatser varje dag där vi vårdar patienter som har läkemedelsproblematik.

Vi vet också en hel del om D-interaktioner. Det är interaktioner på den allvarligaste nivån. Utifrån det vi vet behöver vi jobba mer med att få både förbättrad förskrivning och bättre följsamhet. I dag har vi inte datasystem som enkelt ger förskrivarna tillgänglighet, men vi kommer att ha det ganska snart. Vi behöver också arbeta bättre med följsamheten hos patienter för att få de här effekterna.

Den nationella läkemedelsstrategin kommer att innebära ytterligare ett arbete i alla landsting för att få en säkrare läkemedelshantering. Där är vi gemensamma samarbetspartner med kommunernas verksamheter, inte minst äldreboendena och hemsjukvården.

Det finns ganska mycket som vi behöver jobba med när det gäller läkemedelsfrågor. Vi har en bra verksamhet i Läkemedelscentrum i hälso- och sjukvårdsnämnden som en bra stomme.

Anförande nr 25

T o m a s E r i k s s o n (MP): Tack, Birgitta Rydberg! Jag väljer att tolka ditt svar så att ni utifrån revisionens rapport kommer att se över det arbete som pågår och kanske komma med förslag på hur det kan förbättras och skärpas upp.

I så fall vill jag passa på att göra ett litet medskick på saker som ni kan fundera över i samband med det. Precis som du själv sade skulle man kunna ta initiativ till att genomföra fler studier på det här området, vilket skulle kunna ge oss mer kunskap om hur flera läkemedel påverkar varandra. Som du säger tror jag att det är nödvändigt.

Man skulle också kunna tänka sig att när en patient med exempelvis sju utskrivna läkemedel ska få ytterligare ett preparat utskrivet, då skulle det vara obligatoriskt att ha en ny läkemedelsöversyn, för att man på det sättet ska kunna se att det inte uppstår interaktionseffekter.

Man kunde också tänka sig att i de vårdavtal som du hänvisar till i ditt svar skriva in att göra det obligatoriskt att farmaceuter ska närvara vid den typen av genomgångar. För övrigt förutsätter jag naturligtvis att vi tar initiativ till att strama upp rutinerna för hur läkemedelsgenomgångar genomförs ute i verksamheten.

§ 6 Bordlagd interpellation 2011:41 av Håkan Jörnehed (V) om att personal säger upp sig i protest på Karolinska Sjukhuset

Anförande nr 26

H å k a n J ö r n e h e d (V): Ordförande! Tack, personallandstingsrådet Anna Starbrink, för svaret på min interpellation om att personal på Karolinska säger upp sig i protest.

En av de stora framtidsutmaningar som vården står inför är personalrekryteringen. Vi får olika signaler och utredningar som pekar på denna utmaning. Vi vet redan i dag att få söker vård- och omsorgsutbildning. Vi vet att vi har stora pensionsavgångar bland vissa specialister, bland både läkare och sjuksköterskor. Det blir då ännu viktigare hur sjukvårdsbranschen utvecklar sin personalpolitik. Det är än viktigare hur vi som arbetsgivare agerar inför personalrekryteringsproblematiken.

Jag tror att vi här i salen är väldigt överens om att vi i SLL ska vara attraktiva arbetsgivare.

Det är mot bakgrund av detta som jag tycker att det blir problem när sjukvårdspersonal, framför allt sjuksköterskor, på grund av missnöje med sin arbetsgivare SLL säger upp sig i protest. Relativt nyligen sade en ung sjuksköterska upp sig med buller och bång från akuten på Karolinska i Solna. Anledningen var att lönen var urusel. Mellan raderna sade chefen att om man ville ha en löneutveckling skulle man inte välja sjuksköterskeyrket – det är ett kall.

När poängmodellerna försvann på Karolinska sjukhuset sade erfaren sjukvårdspersonal upp sig eller hotade att säga upp sig. Båda dessa händelser fick stora mediala rubriker, och sjukvården som bransch fick ett rejält bakslag.

Hela Karolinska sjukhuset hade tidigare 29 varianter av så kallade poängavtal, som det egentligen heter. Att det har varit så många olika avtal har inte varit så konstigt, med tanke på hur olika verksamheter det är, och så har detta styrts efter verksamheternas behov.

Arbetsgivaren på Karolinska sjukhuset bestämde sig förra året att göra sig av med de flesta av poängavtalen. Från 29 avtal finns nu fyra avtal. Dessutom sänkte de själva värdet av de intjänade poängen. Vissa sjuksköterskor på akuten i Huddinge blev därmed av med mellan

5 000 och 7 000 kronor per månad. Då ska vi komma ihåg att sjuksköterskor inte direkt är högavlönade.

Ni vet också att arbetsgivaren tidigare har hållit emot ökning av grundlönen med motivet att man med poängmodell ändå kommer upp högt i lön. Men när de blev blåsta på detta, när arbetsgivaren tog bort detta påslag, blev personalen sur och arg och sade upp sig i protest.

Därför har jag ställt den här interpellationen till Anna Starbrink och undrar: Vad tycker du om detta?

Anförande nr 27

Landstingsrådet S t a r b r i n k (FP): Ordförande, fullmäktige! Tack, Håkan Jörnehed, för din interpellation, där du tar upp en viktig fråga om kompetensförsörjningen, i det här fallet på akutmottagningen.

I landstinget finns det, precis som Håkan Jörnehed var inne på, en rad olika modeller för löner, ersättningar och annat, i relation mellan arbetsgivare och medarbetare. Syftet med den förändring som man har gjort på det här sjukhuset och den här akutmottagningen är förstås att skapa en anpassning till den verklighet som råder nu. Mängden av olika modeller har vuxit fram under lång tid, och poängmodellen har, såvitt jag kan förstå, funnits i tio år och behöver ses över.

Jag tycker det är viktigt och vettigt att vi i den här salen inte reglerar och bestämmer att vi ska ha en viss modell på alla sjukhus, utan att man formar detta utifrån lokala behov och önskemål.

Många delar uppfattningen att det är rätt och riktigt att personalfrågorna ska hanteras lokalt, nära dem som berörs och nära dem som arbetar i hälso- och sjukvården. Men då får man förstås också räkna med att det ibland uppstår lokala debatter. Det är ingen signal om att vi i den här salen ska rusa ut och gripa in och peka med hela handen. I stället ska vi betona vikten av samverkan och att de mål som vi formulerar i våra policydokument, budgetar och andra styrande dokument följs.

Det är naturligtvis tråkigt att några medarbetare inte är nöjda med de förändringar som görs. Vi såg en liten uppgång av personalomsättningen när den här frågan var het, när man gick in i det nya systemet. Ungefär fyra till sex sjuksköterskor av 120 sade upp sig. Det är naturligtvis tråkigt.

Arbetsgivaren måste dock tänka långsiktigt och skapa en modell som fungerar för att verksamheten ska fungera på sikt tillsammans med medarbetarna. Min bedömning är att det är just detta som man har resonerat kring på sjukhuset.

Syftet med att byta lönomodell har inte varit att spara pengar. Båda ersättningsmodellerna är kostnadsneutrala. Några medarbetare tjänar på modellbytet, medan andra dess värre förlorar på det.

Modellen hade som sagt några år på nacken och var svårhanterlig på sjukhuset, enligt den beskrivning som de ger. De hade svårt att förutse vad det innebär, det var inte tillräckligt transparent, och man kan inte beräkna sin lön. Dessutom har modellen gett dem som redan hade en ganska hög grundlön en högre ersättning när de jobbade på den obekväma arbetstiden.

Det är några av de problem som man har försökt lösa genom den här modellen. Jag har förtroende för att ledningen faktiskt tar frågorna på allvar, Håkan Jörnehed, och försöker skapa en modell som ska vara långsiktigt hållbar och skapa bra villkor för framtiden.

Anförande nr 28

Håkan Jörnehed (V): Tack, Anna, för ditt svar! Du är engagerad i de här frågorna, även om vi kanske kommer till olika slutsatser. Du säger att lokala behov och önskemål ska få styra. Jag tror inte att önskemålet var att bli av med de här stora lönesummorna. Det handlar ju om vad man får ut.

Det är väldigt intressant, Anna. När vi diskuterar personalfrågor blir svaret ofta att det är decentraliserat och att det därmed blir någon annans ansvar. Men jag tänker att vi som politiker alltid har åsikter om sjukhusen för övrigt, hur de ska arbeta med köer, hur maten ska serveras och hur de arbetar med vårdrelaterade infektioner. Men just när det gäller personalfrågor tycker jag att man inte så gärna vill ta ett politiskt ansvar utan att det delegeras till någon annan.

Man kan titta på det decentraliserade ansvaret. I den research jag har gjort inför den här interpellationen såg jag att det verkligen fanns lokala verksamhetschefer på det stora sjukhuset som ville ha kvar de nuvarande poängavtalen inom sin enhet, eftersom de såg att det blir problem om central och strategisk personal försvinner och också vet att det blir dyrare för verksamheten.

Det finns siffror på att det kostar mellan 150 000 och 200 000 kronor att anställa en ny sjuksköterska, innan den är inne i verksamheten och kan ta ansvar. Därför kan man verkligen undra – om vi ska jobba med den oerhört decentraliserade synen – varför det inte är så decentraliserat till dem som är närmast personal och verksamhet, så att de själva får avgöra frågan om poängavtalens vara eller inte vara.

Du skriver i ditt svar att man har gjort förändringar sedan det första förslaget kom. Jag tror också att jag har hört något uttalande om att man har förhandlat med arbetsgivarorganisationerna. När ett förslag kommer från arbetsgivaren försöker man göra det bästa av den uppkomna situationen. Men det betyder inte att man tycker att förslaget är bra. Man skulle gärna ställa frågan: Vill ni ha kvar poängavtalen som de var eller inte?

Jag tycker att det är ett problem när sjukhusledningen gör en sådan förändring. Dem man ger sig på är ju undersköterskor och sjuksköterskor. Det är de som har förlorat på detta. Varför ger vi oss aldrig på läkarna? Varför klarar vi inte av och har muskler att schemalägga läkarna efter det avtal som vi har?

Jag tycker att det är ett problem att när man som sjukhusledning gör sådana här förändringar är det två yrkesgrupper som man ger sig på – inte alla yrkesgrupper. Det tycker jag också är ett problem.

Anförande nr 29

Hans Lindqvist (C): Herr ordförande! Jag sitter också i produktionsutskottet och tycker att detta är en viktig fråga. Den berör nämligen både patienter och personal.

Vi har naturligtvis ett ansvar som förtroendevalda att helhetsbilden utåt blir positiv för den som söker vård och den personal som jobbar. Vi försöker också genom vår personalpolicy och annat se till att vi inte lägger oss i detaljer om hur man sköter verksamheten ute på fältet. Det vore förödande. Det går inte att göra så.

Här måste självständigheten gälla, och här måste man kunna ta beslut själv om vilka principer eller vilka modeller man vill använda. Det är också en del i Annas svar.

Karolinska har naturligtvis ett eget ansvar som institution, som sjukhus. Det är i första hand de som måste rätta till sådana här problem när de uppstår. Det tycker nog att man kan säga att de har gjort. Jag tycker att hörsamheten har varit god och stor, när de fick reda på och såg vilken effekt de här löneprinciperna och avtalen gav.

Sedan har vi frågan om vilken negativ effekt detta kan få. Håkan Jörnehed säger vad han tror. Jag tror inte att det blir så. Jag tror att det är bra att personal reagerar när de ser problem, svårigheter eller sådant som de inte gillar. Jag tror också att det är bra att vi snabbt ser till att den institution det handlar om visar stor hörsamhet och lyhördhet när sådant sker, vilket man har gjort.

Min slutsats här är att vi inte ska reglera personalfrågor i detalj men vara observanta på problem. Ytterst är vi ändå beträffande vård, personal och patienter ansvariga för att ge god vård och att personalen kan känna att de gör sitt och ser till att vården blir bra.

Jag tycker att Anna har besvarat interpellationen på ett bra sätt.

Anförande nr 30

T o m a s E r i k s s o n (MP): Som någon kanske minns var jag uppe och debatterade den här frågan i form av en fråga redan på förra mötet.

Jag vill inledningsvis säga att jag tycker att det är en viktig princip att vi här i fullmäktige inte pratar om enskilda löneavtal eller enskilda löner för enskilda grupper eller, för den delen, enskilda individer. Precis som Anna Starbrink tror jag också att vi ska ha en decentraliserad modell för de här frågorna.

Det som framkom i den dialog som jag själv tog initiativ till med Sjukvårdsförbundet på Karolinska i Huddinge var att det man tyckte hade brustit i det här fallet framför allt var dialogen ute på akuten på den aktuella enheten.

Där kan jag tycka att det finns ansvar, kanske inte i den här salen – för det är kanske inte heller en fråga som ska vara uppe till allmän debatt – men för dig, Anna Starbrink, eller för Lars Joakim Lundquist, beroende på om vi ser personal som en del av verksamheten eller som en separat enhet. Någon av er har i alla fall ett ansvar för att se till att dialogen ute på enheterna fungerar.

Det som är föremål för debatt i den här salen är den budget som vi lägger när det gäller lönekompensation och uppräknings löner för den verksamhet som vi bedriver. Där kan man enkelt konstatera att det inte har blivit något gigantiskt utrymme för ökade löner i budgeten från Alliansens sida under de senaste åren.

Det tycker jag är det stora strukturella problemet, framför allt när vi tittar på hur vi ska kunna behålla kunnig och kompetent personal ute på enheterna, hur vi ska få dem att trivas och hur vi ska kunna bedriva ett bra arbete med hög kvalitet. Det är en central fråga för den här församlingen att debattera.

Anförande nr 31

L a n d s t i n g s r å d e t S t a r b r i n k (FP): Håkan vill gärna ha en massa åsikter om saker ute i vården. Det kan jag ibland känna att man skulle vilja ha. Men jag avstår från det, eftersom jag inte tror att vården mår bra av att vi går in och petar i detaljerna. Du kanske kommer till en annan slutsats.

Min åsikt är att vi ska värna den modell som vi har, där vi har ett långtgående förtroende för våra ledare ute i verksamheten, att de kan ta ansvar för den lokala utvecklingen. Naturligtvis är nyordningen, när man har sett över poängmodellerna, ett resultat av en förhandling med de fackliga organisationerna. Jag tycker att du har ganska låga tankar om de fackliga organisationerna om du bara tror att de sitter och duckar.

Om du vore konsekvent och inte bara populist i den här frågan tycker jag att du ska yrka på att vi lyfter de här frågorna, som i dag är lokala avtal, och så gör vi centrala avtal och pekar med handen och talar om när och hur folk ska jobba och vilken lön de ska få. Det vore att ha en rak linje.

Jag tror inte riktigt att du vill stå för det egentligen, för jag tror att även du innerst inne inser att ledarskap i en sådan här komplex organisation bedrivs allra bäst lokalt.

Anförande nr 32

Håkan Jörnehed (V): Nu handlar det om poängavtalens vara eller inte vara. En fantastisk reflexion är att vi ofta här i salen – jag tror att det är tio i topp – får höra att vi ska en mångfald av utförare i världen och att det offentliga ska lära sig att jämföra.

Då är det spännande att just S:t Görans sjukhus har kvar sin gamla poängavtalsmodell, den som man nu har tagit bort på Karolinska. Det är väldigt fascinerande att Capio verkligen månar om de poängavtalen och saluför dem. Jag hoppas verkligen att ni kan få lära er eller höra hur de tycker att detta är så viktigt, att det är en så viktig personalfråga och arbetsgivarfråga, eftersom de ser att de får bra personal.

Jag får ändå säga att jag tycker att detta att personal säger upp sig i protest och hotar att säga upp sig i protest är ett misslyckande för sjukhusledningen och ett misslyckande för den politiska ledningen. Det drabbar i slutändan attraktiviteten för sjukvården, och det blir knepigt.

Anförande nr 33

Landstingsrådet Starbrink (FP): Det är verkligen roligt att höra Håkan Jörnehed hylla riskkapitalbolaget och S:t Görans sjukhus fantastiska personalpolitik. Det kändes nytt och fräscht!

Jag måste ändå fråga dig: Vill du att vi ska tvinga på alla samma modell, eller tror du på att det är bra idé att S:t Görans sjukhus bestämmer över sin modell och att Karolinska sjukhuset bestämmer över sin modell och så vidare? Jag tycker att det är bra att vi har en lokal process med detta. Jag menar att det måste vara så.

Jag är helt övertygad om att om vi ska klara att rekrytera framtidens personal i hälso- och sjukvården, då måste vi ha attraktiva modeller för ersättningar, för arbetstider och för mycket annat som gäller ute på golvet. Jag tror inte att vi skulle införa den här poängmodellen på alla ställen i dag, om vi fick rita om kartan från början.

Jag tänker att vi måste låta våra sjukhusledningarna tänka långsiktigt och försöka hitta modeller som de är övertygade om kommer att leda till bättre möjligheter att klara uppdraget att rekrytera rätt kompetens i framtiden.

§ 7 Frågestund

Fråga 1

Anförande nr 34

Landstingsrådet Larsson (S): Ordförande! Jag vill ställa en fråga med anledning av att förvaltningsrätten har underkänt en upphandling som landstinget och hälso- och sjukvårdsnämnden valde att göra i fråga om Röda Korsets tortyrskadeverksamhet. Just den upphandlingen hade vi diskussion om i hälso- och sjukvårdsnämnden vid två tillfällen. Jag och andra från oppositionen blev oroade och bekymrade när vi läste tjänstemännens förslag till beslut.

Det fanns bekymmer när det handlade om kraven på dokumenterad erfarenhet från likartad verksamhet. Det fanns bekymmer om alla anbudsgivare hade samma information. Det fanns bekymmer om huruvida Wemind, som var det företag som vann upphandlingen, hade en tillräckligt stabil ekonomi. Det fanns också bekymmer rörande bemanningskraven.

Därför är min fråga till Filippa Reinfeldt, eftersom förvaltningsrätten valde att underkänna HSN:s tilldelning: Ångrar du beslutet att tilldela värden för krigsskadade flyktingar till ett företag som inte klarar kvalifikationskraven?

Anförande nr 35

Landstingsrådet Reinfeldt (M): Tack, Dag Larsson, för frågan!

Jag delar ansvarigt landstingsråd Birgitta Rydbergs tydliga besked om att landstinget inte kommer att överklaga.

Hälso- och sjukvårdsnämndens tilldelningsbeslut byggde på det underlag som vi fick från hälso- och sjukvårdsförvaltningen. Efter förvaltningsrättens dom ångrar jag givetvis det av nämnden nu uppenbart felaktiga beslut som byggde på det underlag som nämnden fick.

Det är förstas särskilt viktigt att sjukvården för de många gånger mest utsatta, krigsskadade flyktingar, håller hög kvalitet. Därför var också en bred majoritet över blockgränsen överens om det förfrågningsunderlag som innehöll en kombination av krav på både kvalitet och pris.

Alliansen är övertygad om att vårdgivaren, Kris- och Traumacenter och Röda Korset, som nu kommer att erbjuda denna sjukvård, kommer att göra ett bra arbete.

Anförande nr 36

Landstingsrådet Larsson (S): Det gläder mig att Filippa Reinfeldt inte avser att driva frågan om ett överklagande av förvaltningsrättens utslag i ärendet.

Detta är egentligen oerhört allvarligt. Röda Korset har 26 års dokumenterad erfarenhet av att bedriva vård för tortyrskadade. De är några av de bästa i landet och har till och med internationellt renommé och jobbar avancerat med de här frågorna.

Det var med beklagande och stor oro som vi såg att man ändå genomförde en upphandling. När vi sedan fick ta del av de anbud som kom in blev vi förvånade över att ni inte tog vår oro på allvar, när vi pekade på flera punkter där företaget Wemind inte levde upp till kvalifikationskraven.

I stället möttes vi av besked – bland annat av ansvarigt landstingsråd, jag antar att du menar Birgitta Rydberg – som mer eller mindre gick ut på att vi politiker nästan är skyldiga att anta det förslag till beslut som tjänstemännen prövar. Det tycker jag är konstigt.

Var ligger det politiska ansvaret? Varför går sådana här upphandlingar till hälso- och sjukvårdsnämnden om det inte är så att det yttersta ansvaret för att säkerställa att vi ger god vård till medborgarna ligger hos oss folkvalda politiker? Det är väl därför som upphandlingen prövas i hälso- och sjukvårdsnämnden?

Anförande nr 37

Landstingsrådet Reinfeldt (M): Dag Larsson säger att han beklagar att upphandlingen ägde rum. Jag sade i mitt första inlägg att landstinget inte kommer att överklaga förvaltningsrättens dom, vilket bland annat innebär att Röda Korsets centrum för tortyrskadade flyktingar också i fortsättningen kommer att bedriva en god sjukvård i länet.

I en upphandling är det alltid viktigt att ställa höga krav på kvalitet, vilket Alliansen tillsammans med Socialdemokraterna och Vänsterpartiet också var överens om när beslutet om förfrågningsunderlag fattades och vi i nämnden antog förfrågningsunderlaget.

Men precis som jag också sade i mitt första inlägg på Dags raka fråga: Efter förvaltningsrättens dom ångrar jag givetvis det av nämnden uppenbart felaktiga beslutet, som byggde på det underlag som nämnden fick. Det är så upphandlingar går till.

Anförande nr 38

Landstingsrådet L a r s s o n (S): En av de mest uppseendeväckande sakerna, som detta exempel visar mycket tydligt, är att vi handlar med sjukvård på samma sätt som man handlar med snöröjning eller gaturengöring. Det är orimligt.

När man har ideella organisationer som är kvalificerade och internationellt erkända borde vi ha en lagstiftning som gjorde det möjligt och enkelt för landstinget att fortsätta att förlänga verksamheten och driva den vidare. Lagen om offentlig upphandling måste bort från sjukvården. Den passar inte för att värna vårdkontinuitet och vårdkvalitet.

Med nuvarande lagstiftning är det nog rimligt att man tyvärr måste lägga ut saker och ting på anbud. Men då måste man sköta det ordentligt. Då måste man pröva de anbud som kommer in.

När det finns uppenbara felaktigheter i anbuden ska de anbudsgivare som inte lever upp till de krav som vi ställer avvisas. Det gläder mig att sjukvårdslandstingsrådet nu ångrar det tilldelningsbeslut som hon hade.

Men inför framtiden, Filippa: Det är ändå alla hjärtans dag i dag. Jag har införskaffat några rättvisemöss som jag tänkte att du skulle kunna få. Nästa gång du får för dig att du ska handla med sjukvård som man handlar med snöröjning, så ät en av de här mössen och tänk efter före! Och framför allt: Om det ändå blir en upphandling, på grund av en knäpp lag: Värdera anbuden ordentligt! Varsågod, och en god alla hjärtans dag, Filippa!

Anförande nr 39

Landstingsrådet R e i n f e l d t (M): Herr ordförande! Tack, Dag! Jag kommer att spara några också till dig, till nästa upphandling.

Jag förväntar mig och tror att det även vid kommande upphandlingar blir som vid den upphandling vi nu diskuterar, som gäller värden av tortyrskadade. Vi i Alliansen var överens med Vänsterpartiet och Socialdemokraterna om det förfrågningsunderlag som hela anbuds- och upphandlingsärendet handlade om. Vi var överens där, Dag.

Sedan måste jag tillägga: Jag tycker att lagen om offentlig upphandling i grunden är ett bra verktyg för att säkerställa att skattebetalarna får en god hälso- och sjukvård för landstingsskatten. Men samtidigt ska vi vara medvetna om att lagen många gånger kan vara trubbig.

Jag skulle tycka att det var tacknämligt om man såg över den lagstiftningen och var beredd att göra vissa justeringar i den. Därför arbetar också landstinget i dag, när vi har den lagstiftningen, alltmer med vårdval, vilket är ett alldeles utomordentligt bra sätt för stockholmarna att få en jättehög kvalitet och en fantastiskt god hälso- och sjukvård som bara har blivit bättre och bättre de senaste fem åren.

*Fråga 2***Anförande nr 40**

Landstingsrådet W i g g (MP): Det är allom känt att det har skett en försäljning av en vårdcentral 2007: Serafens vårdcentral, som såldes för ungefär 700 000 kronor. Sedan såldes den vidare i år, och försäljningspriset blev 20 miljoner kronor.

Det jag tänkte fråga Torbjörn Rosdahl om är det politiska ansvaret för frågan. Det är en historia som lite liknar katten på rätten och rätten på repet. Alla säger: Jag hade inget ansvar i frågan.

Den fråga som jag tänkte ställa men inte fick ställa utan var tvungen att ställa till Torbjörn Rosdahl var: Finns det någon moderat politiker som är beredd att ta det politiska ansvaret för försäljningen av vårdcentralen? Torbjörn Rosdahl säger att han inte är ansvarig. Filippa Reinfeldt säger att hon inte är ansvarig. Inte heller Chris Heister, som var landstingsstyrelsens ordförande vid den tiden, säger att hon är ansvarig.

Vem är ansvarig?

Anförande nr 41

Landstingsrådet R o s d a h l (M): Då ska vi reda ut den frågan en gång för alla. För landstingsstyrelsens verksamhet är alltid landstingsstyrelsens ordförande ytterst ansvarig. Därför tar jag det politiska ansvaret för vår verksamhet.

Anförande nr 42

Landstingsrådet W i g g (MP): Det betyder alltså att du, Torbjörn Rosdahl, är ansvarig. Det är jättebra. Egentligen ska man inte säga att någonting är fel, utan man har en politisk åsikt, och Moderata Samlingspartiet gick ju ut i valet 2006 och sade att en del av deras politik var att man skulle avknoppa verksamheter till aktiva läkare och sjuksköterskor inom vården, att man skulle sälja ut vårdcentraler. Det var allom känt.

Du säger i alla fall i medierna, Torbjörn: Det var inte så här vi hade tänkt oss avknoppningarna. Vi såg inte hotet. Du säger också att det skedde efter opartiska värderingar.

Sedan kom det en debattartikel från samtliga allianspartier, på ledarsidan i Dagens Nyheter, där man sade att ansvaret var tjänstemännens. I morse kom det ett svar från styrelseledamöter som säger att ansvaret är helt politiskt. Det gläder mig, Torbjörn Rosdahl, att du tar det fulla ansvaret för försäljningen av Serafens vårdcentral.

Anförande nr 43

Landstingsrådet R o s d a h l (M): Jag tänkte börja med att visa att det faktiskt finns två oberoende värderingar, en från handelskammaren och en från Öhrlings Pricewaterhouse Coopers. När vi tog över från Socialdemokraterna och vänsterstyret 2006 var det långa värdköer och dålig tillgänglighet och svårt att träffa en läkare.

Efter dessa oberoende värderingar avknoppade vi fem vårdcentraler. Även om värdet har ökat genom åren, genom personalens goda och engagerade vårdinsatser, är det i dagens perspektiv tydligt att det värderades lågt.

Men vi ska samtidigt komma ihåg att dessa avknoppningar till personalen har bidragit till att ge oss en bättre sjukvård i Stockholms län.

Du sade att det var Moderata Samlingspartiets politik. Men i Östergötland gjorde faktiskt era kamrater avknoppningar 2003. Det var den tidens sätt att få fart på verksamheten. I Stockholm jobbade vi med detta fram till och med 2007.

Anförande nr 44

Landstingsrådet W i g g (MP): Jag citerar vad två styrelseledamöter i SLSO sade på Dagens Nyheters ledarsida i dag:

"Vi två ledamöter med bakgrund från affärlivet insåg att försäljningarna inte skulle ske till faktiskt marknadsvärde då några konkurrerande bud inte skulle släppas fram. Vi sade därför 'stopp och belägg' och krävde att värderingsmodellerna skulle vara marknadsmässiga, det vill säga att försäljningarna skulle göras i konkurrens. Att ägna oss åt otillåtet statsstöd var inget som lockade oss. Dessvärre ville inte landstingspolitikerna lyssna till våra

invändningar. Vi vägrade alltså sälja, medan landstingspolitikerna stod på sig.”

Jag tycker ändå att det länder dig till heder i dag, Torbjörn Rosdahl, att du nu står upp i talarstolen och säger att det är du som har det politiska ansvaret som nuvarande finanslandstingsråd och landstingsstyrelsens ordförande. Det tycker jag är bra.

Även om man har skilda politiska idéer ska man stå för sina politiska idéer. Sedan kan man titta i backspeglarna och se att det kanske inte alltid blev så lyckat. Men det är ändå hederligt att du står och säger detta i talarstolen.

Anförande nr 45

Landstingsrådet Rosdahl (M): Jag avslutade mitt förra inlägg med att säga att vi slutade med avknoppningar 2007 och började med vårdval. Det har förändrat situationen radikalt. Vårdköerna har minskat och till och med försvunnit. Ökad valfrihet har genomförts, och det är alltså lättare att träffa en läkare.

Genom vårdvalet har dessutom 40 nya öppenvårdsmottagningar i länet öppnats. Vi vill fortsätta det arbete som vi har påbörjat.

Men landstingsoppositionens idéer om att stoppa utvecklingen, ta tillbaka verksamheten i landstingets regi och begränsa patienternas valfrihet riskerar kraftigt att försämra sjukvården, med långa vårdköer som resultat.

Därför kommer vi, Alliansen i Stockholms läns landsting, att fortsätta att alltid söka moderna och trygga lösningar på de utmaningar som medborgarna står inför.

(Landstingsrådet Wiggen (MP): Men det var inte något svar på min fråga.)

Fråga 3

Anförande nr 46

Sverre Launy (V): Ordförande! Vid ett antal tillfällen under de år som jag har suttit här i fullmäktige har jag hört Christer Wennerholm lovprisa den kvalitetsökning som har varit inom kollektivtrafiken under hans styre.

Den trend som han har hänvisat till har nu brutits i och med kvalitetsredovisningen för hösten 2011 från SL, där man kan konstatera att kvaliteten återigen sjunker.

Min fråga till Christer Wennerholm med utgångspunkt från det är: Är du nöjd med att den upplevda kvaliteten stadigt minskar i SL:s kundnöjdhetsundersökningar?

Anförande nr 47

Landstingsrådet Wennerholm (M): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Ja, jag är nöjd med den övergripande långsiktiga utvecklingen. Jag kan berätta för fullmäktige om siffrorna för innevarande år, för januari. Där är kundnöjdheten som helhet 76 procent. Kundnöjdheten i tunnelbanan är 79 procent, för pendeltågen 64 procent, för lokalbanorna 87 procent och för busstrafiken 73 procent.

Alla de jobb som görs – de kvalitetshöjningar som pågår genom till exempel bygget av Citybanan eller när vi bygger ut Nynäsbanan och trafikanterna får åka med ersättningstrafik eller det som sker på våra lokalbanor och liknande – påverkar över tid och innebär förändringar i kundnöjdheten månad för månad.

Det jag nu läste upp bevisar att siffrorna åker upp och ned rätt kraftigt för närvarande. Men den långsiktiga trenden över månader och år är uppåtgående. Jag är väldigt nöjd med att vi har den utvecklingen.

Vi kommer inte att vara nöjda förrän vi har alltmer nöjda kunder, allt högre kvalitet och en mer utbyggd kollektivtrafik. Det jobbar vi från Alliansens sida med varje dag, varje vecka, varje månad och varje år under den här mandatperioden, såväl här i landstingsfullmäktige som i riksdag och regering och i olika kommuner.

Senast såg vi att det på grund av de insatser som regeringen gör kommer att vidtas åtgärder för att förbättra, så att vi vid Stockholms central kan använda fler spår som inte har använts för persontrafik. Man byter ut växlar och vidtar åtgärder som gör att vi kommer att kunna ha en bättre tillgänglighet och punktlighet för till exempel pendeltågstrafiken, i väntan på det stora lyftet när Citybanan är klar.

Anförande nr 48

Sverre Launy (V): Jag kan i och för sig köpa att begreppet tidhållning och trängsel kan hänföras till att man håller på att bygga ut och bygga om lite varstans. Men det finns ett antal punkter i kvalitetsredovisningen som man inte kan hänföra till det. Det gäller bland annat störningsinformation och invändig städning.

Det är ett par ämnen som har diskuterats från de här talarstolarna i ett antal gånger under de senaste åren. Bland annat hade du och jag en ganska intensiv debatt för ungefär två år sedan om den invändiga städningen på pendeltågen. Där kan vi konstatera att var femte resenär fortfarande är direkt missnöjd med hur det ser ut.

Jag kommer ihåg, Christer, hur du bortifrån den andra talarstolen lovade att du personligen skulle se till att städningen blev bättre. Jag kan försäkra dig om att den inte har blivit det.

Därför vill jag återigen ställa frågan: Är du nöjd med den redovisning som finns här i dag?

Anförande nr 49

Landstingsrådet Wenerholm (M): Herr ordförande! Jag kan konstatera att i den insats som regeringen aviserar – och som Trafikverket presenterade i går tillsammans med ansvarig minister – ingår till exempel stora satsningar på information i samband med störningar.

Sedan kan jag igen peka på att kundnöjdheten för januari i år vad gäller pendeltåg går upp från 60 till 64 procent. Jag har aldrig, Sverre Launy, personligen lovat att jag skulle städa, för det var ungefär det du sade.

Anförande nr 50

Sverre Launy (V): Christer! Du lovade att du personligen skulle se till att de krav som hade ställts när det gäller städningen skulle beaktas. Men det har inte blivit bättre. Du har misslyckats i det avseendet.

Beträffande störningsinformation kan man hoppas att den blir bättre. Men det är omöjligt att föra en debatt med utgångspunkt från siffror som du känner till men som inte har redovisats för fullmäktige. Jag kan bara föra en diskussion utifrån kvalitetsredovisningen från hösten 2011, vilket du vet. Jag kan konstatera att kvaliteten på verksamheten enligt den sjunker, i motsats till vad du har sagt från talarstolen där borta vid ett antal tillfällen tidigare.

Jag tror inte att det är lämpligt att ha fullt lika hög svansföring när det gäller kvaliteten på kollektivtrafiken framöver.

Anförande nr 51

Landstingsrådet **Wennerholm (M)**: Jag tror att vi har mycket att vara stolta över, jämfört med hur det var när du och dina kamrater styrde – så ser verkligheten ut. Men det innebär inte att man ska vara stolt och liknöjd, utan det finns mycket kvar att göra – jag delar helt din uppfattning om det.

Men väljarna har sagt att de tror att vi är bättre på att lösa det än ni var. Jag lovar dig att när jag möter vanligt folk – det gör jag väldigt ofta, för jag är ute runt om i vårt län och möter vanliga stockholmslänsbor – låter det inte som det låter på dig och dina kompisar på vänstersidan.

Det är väldigt mycket konstruktiva förslag på hur vi kan bli bättre. Grundtonen är: Ja, man kan ha synpunkter på SL, men det är bra mycket bättre nu än det var tidigare. Kan ni inte göra det här och det här också, så blir det ännu bättre?

Det tycker jag är en mycket trevlig och bra ton som finns i samhället, som gör att det är ett väldigt roligt uppdrag att vara ordförande i trafiknämnden.

Fråga 4**Anförande nr 52**

Landstingsrådet **Hellmark Knutsson (S)**: Ordförande! Jag ställer frågan med anledning av det mycket dystra besked som vi alla nåddes av förrförra veckan, när Astra Zeneca meddelade att de lägger ned sin forskningsenhet i Södertälje. Då blev det en ganska häftig diskussion och debatt om forskningens förutsättningar i Sverige och inte minst i vår region, Stockholm-Mälardalen, där vi gärna ser att life science ska ha de allra bästa förutsättningarna.

En sak som självklart har diskuterats i samband med detta är förutsättningarna för den kliniska forskningen, som är A och O för att verksamheten ska kunna finnas här.

Därför ställer jag nu frågan till finanslandstingsrådet och landstingsstyrelsens ordförande **Torbjörn Rosdahl**: Kommer du att ta några särskilda initiativ för att stärka den kliniska forskningen inom Stockholms läns landsting?

Anförande nr 53

Landstingsrådet **Rosdahl (M)**: Tack, Helene, för frågan! Redan måndagen den 6 februari, alltså några dagar efter det mycket dystra beskedet från Astra Zeneca, bjöd jag tillsammans med landstingsrådet **Stig Nyman** in **Karolinska Institutets** ledning och fyra representanter för företag inom läkemedel och medicinsk teknik för att diskutera hur Stockholms läns landsting kan bidra till att stärka bland annat den kliniska forskningen.

Jag har även bett landstingsdirektören att tillsammans med Karolinska Institutet arbeta fram ett förslag till handlingsplan. Arbetet pågår nu för fullt, och vi har från båda sidor avsatt särskilda resurser. Jag vet att KI har heltidsfrigjort personer, och vi har tre namn från vår sida som jobbar med detta.

När vi får besked ska jag återkomma till landstingsstyrelsen och landstingsfullmäktige, så snart arbetet är slutfört. Det ska ske skyndsamt.

Anförande nr 54

Landstingsrådet **Hellmark Knutsson (S)**: Tack för det svaret och tack för de beskederna! Det är oerhört viktigt att det verkligen händer saker på en gång, så att man inte ligger och väntar på att de här människorna och mer av forskningen försvinner bort från vår region eller från Sverige.

Jag tycker dock att det är synd att detta måste ske innan man sätter i gång arbetet. Det har ju funnits varningssignaler rätt länge. Redan för två år sedan, år 2010, skrev dåvarande gruppledaren och dåvarande kommunalrådet i Södertälje och varnade för att detta var på väg att ske. Men det föranledde inga förändringar.

Som vi kan läsa i Dagens Industri i dag har minskningen av den kliniska forskningen pågått sedan 2004. Enligt LIF har de påbörjade kliniska forskningsstudierna minskat med 45 procent.

Varför händer det så sent, och varför måste sådana här saker inträffa innan man sätter i gång ett så viktigt arbete?

Anförande nr 55

Landstingsrådet Rosdahl (M): Helt kort: Vi har satt i gång ett arbete. Att klinisk forskning har minskat väldigt mycket kan också bero på att det inte finns preparat att forska på. Det måste man ta hänsyn till.

Vad jag har förstått har Astra Zeneca inte fått fram något preparat sedan 1991 när det gäller deras forskning. Det är klart att det är problem då.

Vi i Stockholms läns landsting ska naturligtvis inte vara proppen. Vi ska se till att klinisk forskning ska kunna fungera på bästa sätt. Bland annat därför bygger vi ett nytt sjukhus, Nya Karolinska universitetssjukhus, för att kunna fortsätta arbetet och förbättra arbetet med klinisk forskning.

Jag upplever att du och jag tycker lika i den här frågan. Här gäller det att inte vila på lagrarna. Arbete pågår för fullt, och jag ser fram emot ett gott samarbete med industrin och akademien.

Anförande nr 56

Landstingsrådet Hellmark Knutsson (S): Tyvärr har man vilat på lagrarna och satt i gång arbetet lite för sent.

Anders Ekblom, vd för Astra Zeneca och global utvecklingschef, betonar vikten av att få goda villkor för att kunna genomföra kliniska prövningar, framför allt här i Sverige men även i andra länder.

Har man lyssnat på till exempel de privata vårdgivarna har man hört att de sagt att det med de nuvarande ersättningsmodellerna inte finns något utrymme för att bedriva klinisk forskning. Det finns helt enkelt inte utrymme för det. När då alltmer utförs av privat vårdgivare kan man förstå att minskningen kanske inte i första hand handlar om ifall det finns färdiga preparat att pröva eller inte utan faktiskt handlar om att det inte finns utrymme att göra detta.

Jag tycker det är bra att man nu tar tag i detta. Jag hoppas också att det innebär att man är beredd att inkludera de privata vårdgivarna i den kliniska forskningen och faktiskt ändra på de ersättningsmodeller som omöjliggör det för många.

Anförande nr 57

Landstingsrådet Rosdahl (M): Vi är överens. Den information som jag har fått är att vi har minst lika många kliniska forskningsprojekt i gång i dag som tidigare. Det har varit en dipp vid något tillfälle. Men vi jobbar på hårt ute i verksamheterna.

När vi beställer hälso- och sjukvård är det inkluderat att även privata vårdgivare ska ha klinisk forskning. Det kanske inte alltid har varit så, men vi har gjort så sedan lång tid tillbaka.

Problemet är inte att Anders Lago för två år sedan sade något som vi inte har förstått, utan vi jobbar på. Det är en stor tragedi för Södertälje och en stor tragedi för Sverige att Astra Zeneca flyttar ifrån oss.

Nu pratar vi om Astra Zeneca. Men jag har träffat Pfizer, och där säger de att de har de precis samma problem. Detta är dessutom ett jätteproblem globalt.

Det finns en doktorsavhandling som beskriver att detta tyvärr är en ganska naturlig utveckling inom läkemedelsindustrin, och nu är Södertälje och Sverige drabbat.

Fråga 5

Anförande nr 58

Yvonne Blombäck (MP): Ordförande, ledamöter och eventuella åhörare! Jag ska ställa en fråga som handlar om Internet. Jag tror att många som har följt mig med denna iPad-invandring har förstått att jag är ganska intresserad av it-frågor, trots att jag håller på med annat här i politiken.

Det har kommit till min kännedom att IP-adresserna i internetvärlden har tagit slut. Det pågår därför en uppbyggnad av ett parallellt internet, som i stället baseras på en nyare teknik som heter IP version 6. Nu har vi version 4.

I den digitala agenda som nyligen har lagts fram av Näringsdepartementet trycks det på att det är viktigt att svenska myndigheter inför IPv6 så snart som möjligt, och E-delegationen har tillsammans med SKL och KSL tagit fram en vägledning.

Nu är min fråga, Torbjörn Rosdahl: Har Stockholms läns landsting påbörjat arbetet med att införa IPv6?

Anförande nr 59

Landstingsrådet Rosdahl (M): Svaret är ja. Det är mycket glädjande. Det handlar om kunskaper som jag har fått sedan halv nio i morse.

Det pågår ett arbete inom Stockholms läns landstings it-sektion som kommer att utmynna i en plan för införande. Redan nu tar vi höjd för den nya standarden IPv6, alltså version 6, i alla nya projekt.

Den nya standarden är av sådan art att den kommer att påverka all it-infrastruktur. Arbetet pågår för fullt, och vi är med på banan.

Anförande nr 60

Yvonne Blombäck (MP): Vad glad jag blir, Torbjörn Rosdahl! Det är jättekul. Jag har också rätt nyligen hållit på att lära mig allt om detta.

Det intressanta är att när man går in på E-delegationens hemsida och tittar på projektet och vad som pågår runt om i landet ser man att vi inte finns med. Då skulle jag vilja uppmana er att göra något så att det syns att Stockholms läns landsting är med.

De som finns med där är Uppsala, Västra Götaland, Dalarna, Jämtland, Gävleborg, Jönköping, Kalmar, Norrbotten och Värmland – men inte Stockholm. Det är lite skämmigt, tycker jag, om vi ändå är på banan.

Jag ser fram emot att vi kommer på banan även offentligt och att det blir en viktig del av det fortsatta arbetet.

Anförande nr 61

Landstingsrådet Rosdahl (M): Vi är faktiskt rätt dåliga på att tala om hur duktiga vi är. Detta är ytterligare ett sådant exempel. Vi borde mycket väl kunna informera om vilka projekt vi håller på med, så det ska inte vara omöjligt att vi kommer med på den hemsidan.

Men det viktigaste för mig är att veta att vi i vår organisation jobbar med den nya tekniken. Jag har i dag fått bekräftat att det sker sedan en relativt lång tid tillbaka.

Anförande nr 62

Yvonne Blombäck (MP): Jag vill verkligen tacka för det, för det är otroligt glädjande. Det är som med allt annat: Det kostar mycket när man inte är på banan i god tid.

Jag tror ändå att det är jätteviktigt att det syns tydligt på myndigheters hemsidor att även Stockholms läns landsting arbetar med detta.

Jag har inga rosor, men jag har med mig en liten skrift som jag tänkte lämna över till Torbjörn Rosdahl som är en liten vägledning just för införande av IPv6.

*Fråga 6***Anförande nr 63**

Sverre Launy (V): Ordförande! I lördags var det ett ganska välbesökt opinionsmöte i Nynäshamn. Mer än 200 personer trängde sig in i sjukhusets hörsal för att höra Stig Nyman berätta om vad som kommer att hända med geriatriken i Nynäshamn som ju som bekant är föremål för upphandling.

I anslutning till det här mötet var det väldigt många människor som ville komma in, ungefär lika många som kom in i salen tvingades vända hem igen för att de inte fick plats. Närmare 3 000 namnunderskrifter från människor som vill bevara geriatriken i Nynäshamn överlämnades till Stig Nyman.

Mot bakgrund av detta vill jag ställa en rak fråga som kan besvaras med ett ja eller ett nej, Stig Nyman: Kommer det att finnas någon geriatrik i Nynäshamn framöver?

Anförande nr 64

Landstingsrådet Nyman (KD): Det skulle vara enkelt att svara ja på frågan om det kommer att finnas geriatrik tillgänglig för Nynäshamnsborna, om den hade ställts, men jag anar att du är ute efter att jag ska svara ja eller nej på frågan om det i framtiden kommer att finnas en geriatrisk klinik lokaliserad till Nynäshamns kommun. Det kan jag inte lova i dag av alldeles naturliga skäl. Vi håller nämligen på att förbereda en upphandling som vi har tagit god tid på oss för att få till stånd. Jag har som ordförande i den beredning som bereder ärendet vid ett par tillfällen försenat processen för att vi ska få tid att fördjupa oss i de villkor som behöver gälla.

Det här är alltså en förhållandevis liten klinik. Antalet tillgängliga vårdplatser är 18 och det är ungefär hälften som nyttjas regelbundet.

Det avtal som vi har med Legevisitten AB, som den privata utföraren heter, har förlängts, liksom alla andra avtal som är under upphandling, till och med maj månad 2013, då vi räknar med att nya avtal för en tredjedel av länets geriatrik är upphandlad och klar.

Självfallet är det på det sättet att Nynäshamnsborna ska erbjudas geriatrisk vård på likartade villkor som alla andra som behöver geriatrisk vård. Om vi sedan löser det med en klinik lokaliserad till Nynäshamn eller en inom räckhåll i närliggande kommun eller på annat sätt återstår att se.

Först ska vi formulera förfrågningsunderlaget, sedan ska vi vänta på anbud och så ska vi värdera det så att det blir på bästa sätt. Vi räknar med att HSN ska kunna fatta beslut i den här frågan den 27 mars.

Låt mig också säga att vi i dag har elva geriatriska kliniker, och de finns i nio kommuner, det vill säga att 17 kommuner inte har någon egen lokal geriatrisk klinik. Man behöver sätta in även den här frågan i ljuset av detta och även se hurdana avstånden är. Till exempel finns det ingen manifesterad geriatrisk klinik i Norrtälje som är länets största kommun.

Anförande nr 65

Sverre Launy (V): Att använda sig av en argumentation som i princip innebär att bara för att det inte finns en geriatrisk klinik i Norrtälje så ska det inte finnas någon i Nynäshamn heller, tycker jag rimmar väldigt illa med en vettig vårdplanering i största allmänhet.

Jag tycker vidare att det är ganska anmärkningsvärt att man numera från den här talarstolen faktiskt inte kan få ens en politisk viljeyttring. De som har ansvaret för att verksamheten ska fungera i hela länet hänvisar till upphandlingsunderlag som kommer att överlämna allt ansvar för den framtida vården till den som råkar vinna upphandlingen.

Det skulle vara intressant att veta av dig, Stig Nyman, om du över huvud taget är intresserad av att driva frågan om att det ska finnas en geriatrisk klinik i Nynäshamn med hänvisning till de avstånd och kommunikationsförutsättningar som finns just där.

Anförande nr 66

Landstingsrådet Stig Nyman (KD): Om jag skulle ge ett svar på den frågan så skulle jag ta det lugnt med Nynäshamn och koncentrera mig på Norrtälje, en kommun som är dubbelt så stor invånarmässigt, demografiskt likartad och så vidare. Hälso- och sjukvårdslagen gäller för hela länet, inte enbart för Nynäshamn.

Jag kommer inte att ge uttryck för någon viljeyttring. Jag vill se till att det förfrågningsunderlag som vi går ut med är så spännande och intressant för de företag som vill lägga anbud på detta att det blir ett bättre resultat än vi kan förutsäga. Du utgår ifrån en skrivning som vi hade här tidigare under förra året. Det är inte den som gäller. Vi har inte formulerat förfrågningsunderlaget än, och därför så kan vi inte ta någonting för givet.

Det vore helt fel av mig som ordförande i den beredning som hanterar detta att i förväg tala om detaljer i vad som ett förfrågningsunderlag skulle komma att innehålla. Jag vet inte om det över huvud taget gjordes några upphandlingar medan ditt parti var med i ledningen, men det är helt fel att göra på det sättet, att tala om detaljer. Vi ska göra en adekvat och bra upphandling som inte kan överklagas, för det är det bästa som anbudsgivarna har sett hittills.

Anförande nr 67

Sverre Launy (V): Det är intressant att höra att den som är ytterst politiskt ansvarig för det här inte är beredd att göra ett politiskt ställningstagande utan lämnar över allting till marknadens mekanismer i det här sammanhanget.

För de människor som berörs av det här, vilket alltså är en ganska stor del av Nynäshamns befolkning, är det väsentligt att få reda på om de kan förvänta sig ens en möjlighet till att det ska finnas en geriatrisk klinik där nere när det nuvarande avtalet löper ut.

Vad man också ser är att det finns en uppenbar fara som konsekvens av att de som driver kliniken där nere i dag också driver ett antal vårdcentraler även ute i glesbygden. Om den geriatriska kliniken försvinner så försvinner kanske förutsättningarna för aktören där nere att bedriva en sammanhållen vård över huvud taget i Nynäshamn. Vad händer då med kvaliteten inom den samlade vården där nere? Av detta skäl är det intressant att få veta om

det över huvud taget finns något intresse från Stig Nymans sida att driva frågan om en geriatrisk klinik i Nynäshamn.

Anförande nr 68

Landstingsrådet **Stig Nyma n** (KD): Precis som jag sade vid det välbesökta mötet i Nynäshamn i lördags eftermiddag så har jag en bestämd vilja och en bestämd ambition, och det är att se till att den geriatriska vården för personer som behöver den i Nynäshamns kommun ligger i nivå med vad den gör i länet i övrigt. Något annat uppdrag kan jag inte ha eftersom hälso- och sjukvårdslagen gäller.

Sedan är det ju så att själva idén med lagen om offentlig upphandling är att formulera förfrågningsunderlag så att vi får de marknadsaktiva företagen, inklusive Legevisitten om de är intresserade fortsättningsvis, att lägga sådana anbud att det gynnar Nynäshamnsborna i just det här fallet. Om de är intresserade av att lägga anbud där vet jag inte. Storleken på den här kliniken är sådan att en del undrar om det över huvud taget finns intresse att lägga bud på en verksamhet som fyller tio elva platser regelmässigt.

Låt det vara. Nu ska vi formulera vårt förfrågningsunderlag, vi ska fatta beslut om det den 27 mars och så ska vi hoppas att de anbudsgivare som hör av sig ger bästa tänkbara anbud.

Fråga 7

Anförande nr 69

Landstingsrådet **Ullberg** (S): Nu har Stockholms län och Sverige fått den första privata busslinjen efter den nya kollektivtrafiklagens ikraftträdande. Det var ganska väntat att Stockholm skulle påverkas mest av den nya lagen och att de kommersiella bolagen skulle vara mest intresserade av att starta linjer här. Det som är intressant att se är vilken vilja den sittande majoriteten har av att fortsätta att erbjuda en prisvärd kollektivtrafik på det sammanhållna SL-kortet.

Veolias busslinjer riskerar att minska betalningsviljan för trettiodagarskortet och långsiktigt urholka SL:s finansiering.

Med anledning av det vill jag ställa frågan: Är du inte orolig över att den nya lagstiftningen leder till minskade biljettintäkter för SL eftersom du godkänt att SL:s VD, tillika trafiknämndens förvaltningschef, invigde den nya konkurrerande busslinjen mellan Nacka och Kista?

Anförande nr 70

Landstingsrådet **Wennerholm** (M): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Jag är mycket nöjd och glad med den nya kollektivtrafiklagen som har till uppgift att se till att människors vardag runt om i landet fungerar så bra som det någonsin går. Tanken med den är att det ska kunna bli komplement mellan offentligt finansierad kollektivtrafik och rent privata intressen vid sidan om.

Att trafiknämndens förvaltningschef, som är förvaltningschef för den myndighet som har att handha den planering som vi ska göra från landstingets sida enligt myndighetsåtagandet enligt den nya lagstiftningen, då också finns med i alla de olika sammanhang där kollektivtrafik bedrivs eller ny kollektivtrafik öppnas tycker inte jag på något sätt är underligt. Det hade varit underligt om han inte hade varit med i det här sammanhanget.

Jag vet vad Erika Ullberg och delar av socialdemokratin tycker om den här lagstiftningen, men det är för mig egentligen fullständigt ointressant. Ni har varit emot den hela tiden, så ni kommer bara att hitta nya skäl till att ni ska kunna säga att det inte är bra, att effekterna är dåliga. Det är ju er ensak att tycka det, men jag tycker att det är bra att det nu finns exempel på kompletterande kollektivtrafik utöver det utbud som det offentliga har. Det kommer att

komma fler sådana exempel. Det är precis det som lagen syftade till, att se till att det totalt sett finns så stort utbud som möjligt.

Det finns väldigt mycket i det här samhället som delvis är subventionerat med skattemedel men som parallellt har helt privatfinansierade alternativ. Det är inget konstigt. Det är lika lite konstigt inom kollektivtrafiken att den möjligheten nu öppnades. Tidigare var ju detta förbjudet om vi inte godkände det. Det var verkligen den gamla tidens politik, det var den politik som uppenbarligen Erika Ullberg vill tillbaka till.

Anförande nr 71

Landstingsrådet Ullberg (S): Vi har ju talat om taxi förut. Jag är helt övertygad om, och jag tycker att vi ser alla bevis för det, att det sammanhållna SL-kortet, möjligheten att erbjuda en väl utbyggd kollektivtrafik över hela vårt vidsträckta län har varit väldigt framgångsrikt. Det ligger också till grund för att vi har en hög andel som reser kollektivt och att vi måste värna den.

Du säger att du är nöjd och glad, men jag undrar hur glada de är som varje månad nu ska betala dubbelt eller nästa tredubbelt för att kunna ta sig till jobbet varje dag.

Veolias busslinjer går med tre turer på vardagarna morgon och kväll till priset av 1 400 kronor. Om man fortfarande köper SL-kortet – vilket jag ändå hoppas att du och jag är överens om att vi hoppas att man gör – så blir det nästan 2 200 kronor per månad för att ta sig till jobbet.

Det här gäller alltså under förutsättning att du kan planera ditt resande så att du kan pricka in de tre turerna med hämtning och lämning och mycket annat eller att du inte ska ha med barnvagnen eller är rullstolsburen eftersom den här trafiken inte är tillgänglig och inte handikappanpassad.

Anförande nr 72

Landstingsrådet Wennerholm (M): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Det här engagemanget och omsorgen är ju rörande, men under alla de år då du och dina partikamrater hade ansvar så gjorde ni inte ett dyft för att åstadkomma något för dem som jobbar på Arlanda. Vad hade de för alternativ? Jo, de hade alternativet att ta egen bil eller köpa specialrabattkort för anställda som åker med Arlanda Express. Det tyckte inte du var konstigt. Det tyckte inte jag heller, men när vi nu fick möjligheten så har vi ordnat så att vi och UL tillsammans ska öppna pendeltågstrafik till Arlanda. Där kommer ju vårt trettiodagarskort att gälla. Men, Erika, du vet ju också mycket väl att det inte kommer att vara obegränsat utan att det kommer att tillkomma en av- och påstigningsavgift för att detta ska vara möjligt.

Så ser den nya världen ut där vi har möjligheter att skapa ännu mer kollektivtrafikresande med bra kvalitet. Ibland blir det på andra förutsättningar än hittills. Det går inte att åstadkomma med andra förutsättningar till Arlanda än till exempel med tillkommande av- och påstigningsavgift. Är du då motståndare till det?

Anförande nr 73

Landstingsrådet Ullberg (S): Det är trevligt att ordföranden knackar när taletiden är slut. Det skulle vara trevligt om du knackade också när man inte håller sig till frågan. Den här frågan handlar nämligen inte om Arlandatrafiken eller något av det som Christer Wennerholm nyss talade om eller det som hände för kanske åtta år sedan. Den handlar om det som hände förra veckan då vi, med din välsignelse, skickade förvaltningschefen för att inviga den nya privata linje som naturligtvis underminerar intäkterna för och intresset av att resa med SL.

Både du och jag vet att om vi ska klara den långsiktiga finansieringen för SL så måste fler resa med oss. Det är det som ger den långsiktiga finansieringen och gör att vi kan bygga ut kollektivtrafiken. Det är en moderat regering och ett moderat styre här i landstinget och jag anar ju här att du är kanske inte så intresserad av att ha ett sammanhållet SL-kort för större delen av kollektivtrafiken i länet.

Du säger att det här är första steget. Vilka fler invigningar ska vi vara med på? Ska vi som åker buss till pendeltåg eller tunnelbana också behöva betala dubbelt eller tredubbelt, inte bara de som bor i Nacka och jobbar i Kista? Eftersom ni försenar arbetet med att bygga ut tunnelbanan måste sådana här busslinjer startas.

Om du och jag sköter vårt jobb här inne så behövs inte de här nya linjerna.

Anförande nr 74

Landstingsrådet *Wennerholm* (M): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Det här är ju faktiskt déjà vu. Om vi sköter vårt jobb, vi politiker, så behöver människor inte bry sig.

Erika Ullberg det är det omvända som gäller i dag. Människor talar ju om vad de vill ha. Äntligen är det fritt fram även inom kollektivtrafiken, precis på samma sätt som det är inom alla andra områden, till exempel inom sjukvården, att kunna välja mellan olika alternativ. Nu finns på det här området också. Då blir du jätteupprörd!

Dessutom är så att det är vår förvaltningschefs uppdrag att företräda myndigheten i vårt län. Skulle det inte se väldigt lustigt ut om han valde att inte gå på öppnandet av det rent privata alternativet när lagstiftningen har öppnat möjligheterna och välkomnar de alternativen? Det är klart att han kommer att vara med i alla olika sammanhang.

Jämförelsen med Arlanda Express är inte så långsökt som du försöker göra gällande, för det är nämligen ett exempel på att människor har tagit pengar ur sin egen börs vid sidan om SL-kortet och betalat arbetsresor.

Fråga 8

Anförande nr 75

Yvonne Blombäck (MP): Christer Wennerholm, i ett stort reportage i Dagens Nyheter den 31 januari så lobbades det hårt för en utbyggd tunnelbana till Nacka. Men bilden som visas utgörs till största delen av tunnel på den så kallade Österleden med tunnelbanan i ytterkanterna. Det här är ju en led som egentligen inte finns och som det inte finns något beslut om.

Det är i stället så att bolag har bildats, och det finns en lobbykampanj som har pågått i många år – och helt plötsligt ploppar den upp igen. Det är väldigt intressant att följa den här historien.

Nu vill jag verkligen veta om det pågår en förtäckt planering av en motorvägstunnel, Österleden, som ett alibi i samband med en utbyggd tunnelbana.

Anförande nr 76

Landstingsrådet *Wennerholm* (M): Ordförande, fullmäktigeledamöter! Nu blir det här lite komplicerat, för det här är ju en frågediskussion mellan dig och mig, Yvonne Blombäck. Jag tror att orsaken till hela det här reportaget var att det var något annat parti som hade ett seminarium eller någon presentation av olika alternativ där det här förslaget från Swecos sida presenterades. Det har resulterat i Dagens Nyheters artikel. Det är något som ligger helt vid sidan om den förstudie för ostsektorn som pågår i trafiknämndens och SL:s regi.

Jag kan inte se det där alternativet som ett möjligt alternativ när vi sätter spaden i jorden, så att säga, för att ge ett tyngre uppdrag att utreda vidare tunnelbanan till Nacka, alltså att det handlar om att dra den parallellt med Österleden.

Om Österleden däremot skulle komma till stånd någon gång i framtiden så är det klart att det då inte skulle vara så dumt att ha ordentligt tunga kollektivtrafikkörfält i den också, där det till exempel också skulle kunna köras stombusslinjer eller spårväg. Men det är en helt annan fråga, Yvonne.

När det gäller tunnelbana till Nacka är jag övertygad om att du och jag på samma konstruktiva sätt som i andra sammanhang kommer att kunna resonera oss fram till ett uppdrag med en lösning som kommer att innebära att vi ska vidareutreda i SL:s regi en tunnelbanesträckning som passerar så befolkningstäta områden som möjligt på vägen ut mot Nacka–Värmdö, så att vi får så god nytta totalt sett av en sådan tunnelbanesatsning som möjligt. Det finns inget annat underlag för de studierna än dem som du och jag har fått föredragna delvis i SL-styrelsen hittills som vi så småningom kommer att ta ställning till och, tror jag, ge ett gemensamt vidare uppdrag kring.

Anförande nr 77

Yvonne Blombäck (MP): Det låter ju på ett sätt förhoppningsfullt, men jag känner mig inte trygg, ska jag ändå säga, för jag tyckte inte att du tydligt svarade ja eller nej på frågan, även om du i många ordalag kom fram till något slags slutsats. Jag skulle för min del önska ett tydligt nej från dig.

Det som ändå är intressant är detta. Den sträckning som redovisas är ju i princip samma sträckningar som vi fick redovisade på just trafiknämndens sammanträde. Det är det som gör att jag blir lite bekymrad och funderar över vad som pågår, vad man inte ser under ytan.

Det är klart att jag också blir fundersam när vi inte får ut handlingarna. När ärendet försvinner från dagordningen blir jag också fundersam över vad som pågår som vi inte känner till i trafiknämnden.

Jag ser väldigt mycket fram emot att vi både får underlag och kan föra en demokratisk diskussion med våra partikamrater på vettiga premisser. Men i nuläget känner jag mig inte riktigt trygg, så du får gärna förtydliga ditt svar.

Anförande nr 78

Landstingsrådet Wenerholm (M): För att då vara ännu mer tydlig så är jag övertygad om att det är så att den redogörelse som du och jag och andra har fått i trafiknämnden vid utbildningsdagar och liknande redovisades vid ett seminarium som Socialdemokraterna i någon form av länsregi genomförde ute i Nacka.

Det är det underlaget som delvis kan vara det som DN sedan har vidarespeglat i form av de här dragningarna. Det är det som vi har fått i trafiknämnden. Sedan har Sweco dessutom en egen idé, och den är inte redovisad för trafiknämnden vid någon utbildningsdag eller liknande. Sådan är inte verkligheten.

Om jag ska svara dig rakt på frågeställningen om att dra tunnelbanan i Österleden så tror jag inte på den idén – inte som ersättning för tunnelbana till Nacka i formen av att den ska vara en förlängning av blå linjen från Kungsträdgården. Då är det något helt annat vi pratar om.

Anförande nr 79

Yvonne Blombäck (MP): Det var fortfarande ett lite luddigt svar. Jag tolkar dig fortfarande som att du säger nej på frågan om ifall det pågår någon förtäckt planering av Österleden i alla fall inte från din sida – men det pågår från dina kamraters sida på olika håll. Det är som sagt var ingen nyhet.

Jag kommer att fortsätta att bevaka frågan noga och jag ser fram emot att vi får ett bra och brett beslutsunderlag till trafiknämnden. Jag hade hoppats att det skulle komma på tisdag, men vi får prata om det vid annat tillfälle. Jag kommer inte längre än så här, så jag får tacka för svaret så länge.

Anförande nr 80

Landstingsrådet *Wennerholm* (M): Då ska jag försöka vara ännu tydligare genom att säga att det är på det sättet att tunnelbanealternativet med förlängning av blå linjen till Nacka i min värld inte handlar om och det finns i SL:s planer i enlighet med Swecos upplägg som innebär att det skulle ske via en utbyggd österled. Då har vi rätt ut den delen.

Vi kommer att ta ställning till och ge ett fördjupat uppdrag rörande utbyggnad av tunnelbanan till Nacka i enlighet med de uppgörelser som träffats med bland annat regeringen i samband med Cederschiölds och Unckels arbete.

Däremot har jag – och det är en helt annan frågeställning, Yvonne – inget emot om några privata intressen i framtiden skulle vilja bygga en östlig förbindelse som skulle kunna innehålla både väg och spår, men då handlar det inte om det som vi i dag kallar för tunnelbana till Nacka. Om någon kommer med sådana förslag så får väl du och jag och andra politiker ta ställning till det så småningom. Jag tror inte på att dra blå linjens förlängning via Österleden till Nacka.

Fråga 9

Anförande nr 81

Håkan *Jörnehed* (V): Ordförande! Jag har fått lite bekymrade signaler om att det är lite svårt att rekrytera personal till sommaren framför allt inom sjukvården, alltså att rekrytera personal till sjukvården. Det är framför allt sjuksköterskor som det är svårt att rekrytera. Detta har att göra med att de tuffingar som nu går ut från sjuksköterskeskolan säger att de inte tar anställning mot en lön under 24 000 kronor. Nu börjar det märkas, de säger nej.

Jag förstod också bland annat att sjukhusledningarna träffades förra veckan och var bekymrade över det problem som vi står inför.

Därför ställer jag frågan till Anna Starbrink: Bedömer du att personalplaneringen på våra akutsjukhus – för det är framför allt där som jag förstår att problemet är – inför sommaren är under kontroll?

Anförande nr 82

Landstingsrådet *Starbrink* (FP): Ordförande! Tack för frågan, Håkan. Den är ju förstås oerhört viktig. Tyvärr kan jag inte ge något glasklart svar på hur läget är för vi har nu i mitten av februari inte fått en samlad bild. Arbetet är i gång, som du själv berörde, på våra sjukhus och det finns nog anledning att ha en lite bekymrad ton som du har, Håkan. Jag delar den, inte minst därför att examinationsrätten för sjuksköterskor just på Karolinska Institutet var indragen under några terminer, som ni minns. Detta märks nu. De skulle ha gått ut till sommaren. Det gör ju att läget är tufft.

Det pågår dessutom, som vi vet, en diskussion kring lönefrågorna också.

Ännu har vi alltså inte den totala bilden. Jag föreslår att vi tar upp den här frågan i produktionsutskottet, Håkan, och ber att få en dagsaktuell rapportering om hurdant läget är när vi ses nästa gång som är någon gång i början på mars. Det är en oerhört viktig fråga att följa, naturligtvis, och se hur vi kan angripa den och även få en tydligare rapportering från sjukhusen. Det är klart att de är i inledningsskedet av det här arbetet nu.

Låt mig i sammanhanget nämna en annan del av rekryteringen som känns mindre bekymmersam och oroväckande. Det är sommarjobbarna. Snart, inom några veckor, är det dags för alla 16–18-åringar att börja söka sommarjobb. Man har tagit lite nya grepp när det gäller rekryteringen för att nå en bredare grupp. Nu finns man på Facebook, och det känns väldigt modernt.

Gå in där och kolla in SLL:s sida om sommarjobb. Sprid detta till alla unga. Det är fler jobb nu än förra året. 800 jobb finns det att söka. Det känns riktigt roligt. Jag delar den oro som Håkan har gett uttryck för när det gäller sjuksköterskerekryteringen.

Anförande nr 83

Håkan Jörnehed (V): Jag tackar för det! Jag tror att det är jättebra, Anna, att vi får en föredragning i den frågan. Den här signalen har jag fått.

Du har nog rätt i att de nya sjuksköterskorna nu utnyttjar att det är färre skolor som har fått examinationsrätt så att det blir färre sjuksköterskor som går ut. Det är klart att de som går ut utnyttjar denna situation för att få upp sina löner. Jag behöver inte rabbla här, men det är många som söker och det är väldigt många som tackar nej just på grund av den lön som de blir erbjudna.

Jag tror att vi har ett gemensamt ansvar att följa den här frågan, för om vi inte har någon personal i sommar så kan vi inte ge den fantastiska sjukvård som vi så gärna vill ge stockholmarna och Stockholms län innevånare.

Det är ett jättebra initiativ att vi får redovisning i produktionsutskottet!

Anförande nr 84

Landstingsrådet Starbrink (FP): Jag behöver inte förlänga debatten men jag vill säga att vi tar frågan på allvar och fortsätter att följa den. Vi kanske får återkomma till frågan i den här salen också så småningom.

Stockholms läns landstings Bemötandepreis 2011

Anförande nr 85

Landstingsrådet Stig Nymån (KD): Fru ordförande! För er som är lite nyfikna på mer om detta pris så finns det en utomordentligt fin folder här utanför med information om Bemötandepriset. Det är sjunde gången som priset delas ut, och det delas ut för att uppmuntra initiativ som förbättrar bemötandet av människor med funktionsnedsättning, som det står i statuten, och öka den fysiska och kommunikativa tillgängligheten till landstingets olika verksamheter.

Tävlingen är öppen för landstingsdrivna eller privata verksamheter som finansieras av landstinget som hälso- och sjukvård, trafik och färdtjänst. Ni som har varit med ett tag minns kanske att det var Waxholmsbolaget som fick priset den allra första gången, och sedan har det gått till olika mottagare.

Inför 2011 års pris hade vi relativt få nomineringar. Vi har varit bortskämda med ganska många nomineringar tidigare år. Det kan gå i vågor, och nu hoppas vi att det ska bli ännu fler nästa år. Det gör ju juryns arbete lite mer spännande.

Trots att det är bara fyra nomineringar och egentligen bara tre som uppfyller villkoren så har vi ansett oss nödsakade att utöver Bemötandepriset även dela ut ett hedersomnämmande. Det säger något om kvaliteten på de nomineringarna, vilket vi som jury och, hoppas jag, som ledamöter av landstingsfullmäktige uppskattar alldeles särskilt att vi har verksamheter som utmärker sig på det sättet.

Nu ska det utdelas diplom och blommor och blader och en prischeck på 100 000 kronor till dem som vinner Bemötandepriset – så det är inga dåliga grejor! Det finns en kommentar i foldern om vad de ska använda pengarna till, så vet vi det också. Det är avslöjat i förväg. Det blir kaffe och prinsesstårta, det brukar höra till för pristagare och för juryn framför allt. Om det värderade presidiet kan avstå från att tjänstgöra så är ni välkomna till kaffe och prinsesstårta sedan, ni också.

Nu är det dags att läsa upp motiveringen till att intensivvårdsmottagningen vid centralintensiven vid Karolinska universitetssjukhuset i Solna har tilldelats 2011 års bemötandepris. Den lyder så här.

2011 års bemötandepris tilldelas intensivvårdsmottagningen vid centralintensiven vid Karolinska universitetssjukhuset i Solna för deras genomtänkta och långsiktiga arbete med uppföljningen av varje enskild patients upplevelse av vården i samband med traumatiskt olycksfall eller sjukdomstillstånd. I den del av vården som ofta kretsar kring tekniskt avancerad utrustning uppmärksammar vårdpersonalen på Intensivvårdsmottagningen, sammansatta i särskilda team, varje enskild människa och de anhöriga och ger möjlighet till individuell och professionell återkoppling och stöd som bildar det viktiga pussel av bitar som behövs för att kunna gå vidare i livet.

Det här har vi tyckt vara skäl nog för att tilldela 2011 års pris till intensivvårdsmottagningen vid centralintensiven vid Karolinska universitetssjukhuset i Solna.

Jag ber fru ordföranden att överrätta diplommet, och så får herrarna hålla i blombuketterna. Så ber jag representanterna för mottagarna träda fram. Och ni får också den här statyetten som är en replik av en staty av Carl Milles. Det är inga dåliga grejor! Om ni nu vill tacka mamma och pappa så är ni välkomna upp i talarstolen.

Anförande nr 86

A n n a S c h a n d l: Det är oerhört hedrande att få ett så här fint pris. Extra roligt är det naturligtvis eftersom vi har arbetat med att förbättra bemötande och tillgänglighet för intensivvårdspatienter.

Som ni kanske vet har intensivvårdspatienter drabbats av traumatiska händelser i livet såsom olyckor eller svåra sjukdomstillstånd. Många patienter har både fysiska och psykiska problem efter förloppet. De har vittnat om att de inte riktigt har fått förståelse för sina problem. Där kommer vi på intensivvårdsmottagningen in och försöker hjälpa patienterna att identifiera och hantera de här problemen för att de ska kunna gå vidare i livet, med rehabiliteringen och sedan i vardagslivet.

Den här prissumman ska vi använda till att åka på studiebesök i England för att kunna utveckla oss vidare. England är ursprungslandet för intensivvårdsuppföljning och där följer de upp sina patienter mycket tidigare än vad vi gör i dag.

Tusen tack! Jag vill också skicka ett tack till klinikledningen på Karolinska universitetssjukhuset i Solna som har sanktionerat den här verksamheten och gett oss ganska fria händer att utveckla den här mottagningen. Ett stort tack riktar jag också till vår klinicklärare som nominerade oss till priset! Tusen tack!

Anförande nr 87

Landstingsrådet N y m a n (KD): Vi önskar er god fortsättning!

Hedersomnämmandet i anslutning till 2011 års bemötandepris går till Mottagningen för tvångssyndrom, MFT, vid Psykiatri Sydväst. Motiveringen har juryn formulerat så här.

Bemötandeprisets hedersomnämning är 2011 tilldelas mottagningen för tvångssyndrom Psykiatri Sydväst för att uppmuntra ett idogt arbete som präglas av helhetssyn och flexibilitet. Mottagningen är också ett föredömligt exempel på det omfattande arbetet inom psykiatrin där vårdpersonalens bemötande kan vara avgörande för patientens behandlingsresultat.

En varm gratulation! Här kommer diplom och blommor.

Anförande nr 88

Anna - Clara Hellstadius: Vi är förstas väldigt glada över att vårt arbete uppmärksammas, och vi blir inspirerade att fortsätta.

1 procent av alla personer i Sverige har det senaste året haft tvångssyndrom. I en församling av den här storleken rör det sig om en till två personer. Vad är tvång? Det kan vara en intensiv och överdriven rädsla för smuts och smitta. Det leder till söndertvättade händer, svårigheter att röra sig fritt. Det kan också vara en intensiv och överdriven rädsla att orsaka skada, till exempel att orsaka brand eller slarva så att det blir inbrott. En sådan person kanske alltid kommer för sent därför att han eller hon fastnar vid att kontrollera spisen, alla elektriska apparater och kontrollera att dörren är låst.

Tvångssyndrom kan vara oerhört handikappande, det går inte över av sig självt. Tiden mellan debut och behandling är oftast mycket lång. Forskning visar att den kan vara så lång som 17 år.

Det finns dock effektiv behandling, kognitiv beteendeterapi och läkemedel. Men tyvärr är det svårt för personer med tvångssyndrom att få den här vården, vanlig öppenvård räcker inte till.

Vår mottagning är specialiserad på de här patienterna. Vi tar emot i stort sett alla som kommer till oss oavsett hur svårt det är, oavsett samtidig psykiatrisk sjuklighet. Vi gör så gott som alltid ett behandlingsförsök. Vi har också anpassat vår organisation efter tvångssyndromets karaktär och vad forskningen säger att effektiv behandling ska handla om. Vi erbjuder därför individualiserad behandling, och vi strävar efter att genom forskningsprojekt och utvecklingsarbete enligt Lean förbättra bemötande och omhändertagande. Jag har försökt hitta en lite klatschig formulering att avsluta mitt tacktal med, och kom fram till att vi finns för att vi behövs.

Anförande nr 89

Landstingsrådet Nymän (KD): Vi önskar också er god fortsättning!

Låt mig också säga att till Bemötandepriset hör att man också ska arrangera ett seminarium för juryn och andra som juryn bestämmer får vara med för att lära sig mer om den här verksamheten.

Jag har haft förmånen att sitta i juryn även något år innan jag blev dess ordförande. låt mig därför säga att precis det som vi har resonerat om, det som har stått i nomineringen och i vår motivering har besannats så till den grad vid de seminarier som har följt med priset, så nu ser vi verkligen fram emot ett sådant seminarium hos er.

Fru ordförande, nu är den här ceremonin över. Nu ser jag fram emot kaffe och prinsesstårta.

§ 12 Stiftelsernas årsredovisningar 2010 (förslag 1)

Anförande nr 90

Landstingsrådet Wigg (MP): Fru ordförande! Miljöpartiet har, precis som alla andra, tagit del av de här årsredovisningarna och vi lade ett särskilt uttalande i landstingsstyrelsen. Det beror helt enkelt på att vi är oroliga över situationen hos Skärgårdsstiftelsen. Nu vet jag inte om det är Torbjörn eller Gustav som ska svara, det får ni avgöra.

Skärgårdsstiftelsen har ju ett väldigt stort fastighetsinnehav. Det är mångfasetterat, allt från små lador till strandbodarna och stugbyar och så vidare. Det är en ny situation där Skärgårdsstiftelsen har fått sämre ekonomi och inte har råd att renovera till exempel campingplatser och stugor som stiftelsen äger. Det lilla kapital som stiftelsen har räcker inte till. Det är inte på långa vägar tillräckligt för att åtgärda det eftersatta behovet.

Vi tycker att detta är allvarligt, och vi tycker inte att det riktigt framgår av årsredovisningen vad man tänker göra för att åtgärda detta. Det skulle vara bra om vi kunde få ett svar på den frågan och dessutom på frågan ifall den oro som vi känner i Miljöpartiet också delas av dem som leder Alliansen och arbetet. Det är som Gustav brukar säga att skärgården är en stor skatt. Hur förvaltar vi den? Hur ser vi till att vårda det som är kulturarv men också det arv vi fått i form av tillgänglighet för människor som inte har egna sommarfastigheter att kunna röra sig och hyra bostäder tillfälligt och så vidare.

Den här utvecklingen tycker vi är väldigt oroande. Finns det några tankar rörande hur man ska säkerställa Skärgårdsstiftelsens kapital, en långsiktig plan för åtgärdande av det eftersatta underhållet, inte minst på VA-området? Det hänger naturligtvis också ihop med miljöfrågorna. Vi vill ju inte att avlopp ska gå orenat ut i Östersjön som redan i dag är ett utsatt hav. Här behövs det planer, åtgärder och ett säkerställande av kapitalet för att inte stiftelsens egendom ska hotas.

Ordföranden: Låt mig, innan jag ger ordet till Gustav Andersson, förklara frågan om jäv, för det kommer naturligtvis att uppstå.

När det gäller årsredovisningar för just Skärgårdsstiftelsen så är det bara en anmälan av stiftelsens årsredovisning. I det fallet föreligger inte jäv om det inte kommer ett förslag till beslut av något slag som inkräktar på ansvarsfrihetsfrågan. Vi äger inte ansvarsfrihetsfrågan här i salen, det bror på hur det står i statuterna.

Den andra att-satsen däremot som vi ska fatta beslut om handlar om ansvarsfrihet för stiftelserna Cancercentrum Karolinska och Centrum för molekylär medicin. I de fallen har vi ju inte några politiskt valda ledamöter så i de fallen föreligger inget jäv att vara orolig för.

Anförande nr 91

Landstingsrådet Andersson (C): Tack för den beskrivningen! Jag har själv ställt frågan till presidiet om jag kan yttra mig i det är ärendet, och det kan jag således.

Det är ju en relevant frågeställning som Raymond Wigg väcker här. Den är kanske mer relevant så till vida att Skärgårdsstiftelsen under ganska lång tid haft ett eftersatt underhåll och inte heller haft någon fullständig kunskap om vilka underhållsbehov som finns eller ett planerligt arbete med att underhålla sina fastigheter, utveckla sina intäkter med mera. Det är helt enkelt så att Skärgårdsstiftelsen inte i alla avseenden har varit så transparent i sitt arbetssätt att man har kunnat arbeta långsiktigt med de här frågorna.

Just i stiftelsefrågorna skulle jag inte vilja tala om Alliansen och oppositionen. Jag uppfattar att vi arbetar väldigt samstämmigt över blockgränsen. I de här frågorna har vi, sedan vi anställde en ny VD, haft stort fokus på att få ordning och reda på torpet och se att vi har långsiktig kunskap om vilka behov vi har i Skärgårdsstiftelsen. Vi har alltså dragit i gång ett stort antal viktiga policyarbeten under 2010 och 2011, framför allt under 2011.

Ingångsvärdena är att vi står inför betydande ekonomiska utmaningar som kräver att vi får bättre intäkter och har bättre management av de olika verksamheterna vi har, så att vi vet vilka kostnader som kommer och när de kommer. Det är ändå för tidigt att i dag säga att vi ska kvantifiera ett behov som Skärgårdsstiftelsen skulle ha på ytterligare offentliga medel.

Det finns också många hjälpkällor som inte behöver belasta skattebetalarna. Kan vi få bättre samarbete med privata företag? Kan vi få bättre samverkan med våra vänorganisationer? Kan vi tillsammans med kommunerna, landstinget, länsstyrelsen och skärgårdens besöksnäring bidra till att få en utveckling i besöksbranschen? Då får vi också större bärkraft för våra entreprenörer och kan ta ut arrenden som bidrar till att fler objekt bär sina egna kostnader samtidigt som vi når målet att fler människor får möjlighet att komma ut i skärgården. Jag vill säga att Skärgårdsstiftelsens styrelse och Skärgårdsstiftelsens tjänstemannaledning under det senaste året har visat stor kreativitet och stor systematik i arbetet med dessa frågor.

Jag skulle därför som svar till Raymond på hans frågor vilja säga att det kanske finns anledning att återkomma till de här frågorna, men det är inte så att vi i dag har ett underlag som säger hur stora behov vi skulle ha. Min inställning som ordförande i Skärgårdsstiftelsen är att vi först ska se hur vi kan utveckla det vi har med de medel som vi har till vårt förfogande.

När det gäller investeringar ska det sägas att vi genom EU-projekt har kunnat få en stor EU-medfinansiering för vissa nödvändiga investeringar på många miljoner. Vi för en konstruktiv dialog med flera kommuner och det kommer att fortsätta systematiskt för att hitta smidiga lösningar när det gäller VA-avgifter och hur man kan göra gemensamma satsningar mellan kommunerna och Skärgårdsstiftelsen för kommunerna har ju stora delar av de verktygsåldor som påverkar vilka kostnader vi har för att klara en god miljö och bra VA-lösningar.

Det finns skäl att följa frågan men det är inte så att jag som ordförande för Skärgårdsstiftelsen i dag ännu skulle kunna uppskatta exakt vilka behov som det i så fall skulle handla om. Jag tycker att vi återkommer till den frågan när vårt strategiska arbete har rönt tydligare resultat. Det är inte alls säkert att slutsatsen blir den som Raymond förvarnar om genom sina synpunkter.

Anförande nr 92

Urban Rydahl (S): Ordförande, ledamöter! Jag måste säga att det här är en väldigt spännande och intressant verksamhetsberättelse. Man får ju gratulera fullmäktige till att innehålla sådana ledamöter som är näst intill jäviga i den här situationen, det vill säga aktivt engagerade i stiftelsens verksamhet.

Det är också en del andra som jobbar med skärgårdsfrågor på annat sätt. Jag tänker då på sjötrafikberedningen till exempel, som jag själv sitter i. Jag kan notera med viss tacksamhet och stolthet att Waxholmsbolaget och sjötrafikfrågorna är väldigt viktiga för att man ska kunna klara skärgårdens problem.

Infrastrukturfrågor i form av trafikfrågor är väsentliga. Jag vill därför framhålla det som har hänt under sista halvåret. Man har haft en mycket oroande situation ute i skärgården. Många har varit bekymrade över de signaler som har kommit från majoriteten här i landstinget om att man kraftigt vill privatisera Waxholmsbolaget och ha inriktningen mot att en aktör utifrån ska sköta den verksamhet som så många är beroende av, både boende och de som har sommarställe i skärgården. Det gör ju att ett besked i den frågan vore lyckligt att få.

Det har antytts i tidningarna att man något försöker komma ifrån besvärligheterna, och landstingsrådet och andra har varit ute i skärgården och pratat med befolkningen och sagt att det inte kommer att bli någon förändring. Men i det här sammanhanget vore det ju bra om vi också kunde få ett mer officiellt uttalande av Alliansen i den här frågan som så nära hänger samman med den viktiga verksamhet som landstinget understödjer ute i skärgården.

Anförande nr 93

Staffan Holmberg (S): Fru ordförande och ledamöter! Det är väldigt bra att Miljöpartiet väcker en diskussion om Skärgårdsstiftelsens verksamhet. Det är inte så ofta som vi har haft det i landstingsfullmäktige. Det är lite konstigt med tanke på den oerhört omfattande och viktiga verksamhet som den stiftelsen bedriver i hela vårt skärgårdsområde i Stockholms län och den är dessutom oerhört uppskattad. Det fastighetsinnehav som Skärgårdsstiftelsen disponerar är ju nästan uteslutande naturreservat som ska bevaras för all framtid. Det kräver en rejäl insats.

Som också har nämnts finns det även många hus på fastigheterna, ungefär tusen hus av olika slag som kräver fastighetsunderhåll. För att klara det fastighetsunderhållet behövs det pengar. Jag menar att det är väldigt svårt för Skärgårdsstiftelsen, där jag är vice ordförande, att långsiktigt planera för verksamheten med tanke på att landstingsfullmäktige och dess landstingsstyrelse bara ger anslag ett år i taget. Det skulle behövas en mer långsiktig ekonomisk plan för att kunna bedriva verksamheten effektivt. Skärgårdsstiftelsen får ungefär 43 miljoner av landstinget. Om man tänker på att Konserthusstiftelsen som får 108 miljoner per år så kan man jämföra lite. Just Skärgårdsstiftelsens områden besöks ju av väldigt många människor och människor från alla samhällsklasser. Därför är den så viktig.

Det finns ingen anledning, sade Gustav Andersson, att ha en politisk strid om detta. Tvärtom är det nog väldigt viktigt att vi sluter leden kring Skärgårdsstiftelsens verksamhet och försöker få den allra bästa verksamheten där.

Vi socialdemokrater har för bara ett par månader sedan lagt en heltäckande skärgårdspolitisk motion här i landstingsfullmäktige där vi bland annat tar upp frågan om den långsiktiga finansieringen av Skärgårdsstiftelsen. Jag avstår därför i dag från en mer omfattande debatt i den här frågan och återkommer när vår motion kommer upp i landstingsfullmäktige.

Anförande nr 94

Landstingsrådet Wigg (MP): Fru ordförande! Tack, Gustav, för svaret och tack, Staffan, för inlägget! Det är klart att vi inte vill ha någon politisk strid. Det här handlar om att vi ska hitta enighet och medvetenhet.

Nu pågår det stora inventeringsarbetet som får visa hur stora behoven är. Precis som Gustav berörde är det ett mångfasetterat arbete att få fram pengar. I den frågan har både privata intressenter och offentliga aktörer ett stort ansvar, inte minst landstinget som är en av stiftarna. Här har vi ett stort ansvar och då räcker det inte med att satsa pengar årligen utan vi måste kanske hitta en form av långsiktighet, ett förvaltande. Skärgårdsstiftelsen skaffar dessutom personer med kompetens att studera fastighetsförvaltning och renovering som man kanske inte haft tidigare. Det pågår ett arbete.

Det verkar också som om vi är överens om att det tillgängliga kapitalet för att underhålla och sköta det åtagande vi har i form av fastigheter och naturreservat och annat är för litet. Jag hoppas att vi delar den bilden i alla fall. Allting tyder på att med de enorma investeringar i VA och annat som vi har att göra behöver vi verkligen se över frågorna några gånger till och kanske skjuta till kapital på något sätt även från oss som stiftare.

§ 13 Motion 2011:7 av Raymond Wigg m.fl. (MP) om att öka grön design i Stockholmsregionen genom exempelvis gröna tak och fasader (förslag 2)**Anförande nr 95**

Landstingsrådet Wigg (MP): Grön design, vad är det? Och varför vill Miljöpartiet att grön design ska användas i större utsträckning i Stockholms läns landsting? Det finns flera orsaker. En av orsakerna är att ju mer vi bygger tätt – vi ska bygga urbant, nära, vi ska bygga täta regionala kärnor – desto viktigare är det att vi då också bygger på ett nytt sätt för att vi

ska kunna må bra. Hälsan ska kunna vara bra även i tätbebyggda områden. Miljön ska må bra. Och vi står inför ganska stora och omvälvande förändringar vad det gäller klimatet.

Den här bilden som jag visar är ett exempel på ett så kallat sedumtak som faktiskt läggs på en av SL:s busshållplatser vid Jakobsbergs station. SL jobbar redan – även om svaret inte tyder på det – med att anlägga sådana här tak. Som ni ser så lägger man en täckduk så att man inte förstör fastigheterna. I svaret står det att man inte ska förstöra fastigheterna när man bygger här. Självfallet ska det vara tvärtom, skulle jag vilja säga. Om man använder grön design på rätt sätt så förlänger det fastigheternas livslängd. Det minskar energiåtgången. Även ur ett ekonomiskt perspektiv är det alltså fördelaktigt att använda sig av grön design.

Så här ser taket ut, och där under står våra resenärer. Jag vet att Jakobsbergsborna har undrat vem som ska gå upp på taket och klippa gräset, men eftersom det är ett sedumtak klipper man inte – det är ju fetbladsväxter, gul fetknopp och annat som är väldigt långsamväxande och inte behöver klippas. Däremot suger de upp vatten.

När man hårdgör ytor i form av ny bebyggelse, anläggande av parkeringsplatser och liknande och då använder sådana här metoder för att kompensera, så behöver man inte ha samma belastning på vatten- och avloppssystemet. Detta är ett stort problem i dag, och det kommer att bli ännu större med ökande vattenmängder. Jag tror många av oss här i länet har läst, hört, sett eller själva upplevt hur det vattenfylls efter skyfall. Använder man den här systematiskt så kommer man att kunna minska trycket, fånga upp vattnet på de här taken och väggarna. Dessutom kan man använda en annan teknik som också ingår i grön design: koppla inte hängrännor och stuprännor direkt ner i underjorden utan låt det ligga i dagen och avdunsta, så bidrar det till en bättre miljö i städerna.

Det finns fler exempel. Här ser vi Västra hamnen i Malmö, ett bostadsområde. Vi ser hur man bygger och att det blir en annan luftmiljö. Gröna tak och gröna väggar bidrar till en bättre luftkvalitet i städerna och områdena, genom att de fångar upp koldioxid och partiklar.

Här ser vi stadsbiblioteket i Halmstad. Så här kan det se ut med gröna väggar.

Med den teknik som används förstör man inte byggnaderna utan tvärtom bevarar dem och minskar energiåtgången.

Varför vill jag då att landstinget ska göra det här på sina byggnader? Jo, därför att det också bidrar till en bättre hälsa runt sjukhusen och de andra fastigheter vi äger. Det minskar också belastningen och påverkan på våra fastigheter av skyfall och annat när vi fångar upp detta.

Skulle vi läggs ett sedumtak på Huddinge sjukhus – man kan även sätta solfångare ovanpå – så motsvarar det 8 000 träd. Vi vet ju att vi har stor påverkan av avgaser. Inte minst kommer det nu larm om bilavgaser och små partiklar. Tidigare har man talat om större partiklar, i form av dubbdäcksrester och asfaltspartiklar. Men de små partiklarna fångas också upp bättre om man har en stadsmiljö som är fylld av sådana här exempel. Det bidrar naturligtvis på lång sikt till en bättre hälsa, vilket minskar belastningen på hälso- och sjukvården.

Därför tycker jag att man ska ändra sig från besvarande, som landstingsstyrelsen föreslår, till att anta och godta denna motion.

Anförande nr 96

Landstingsrådet Andersson (C): Tack, Raymond Wigg, för ett kunskapsrikt inlägg och för en motion som beskriver nyttan och möjligheterna med gröna tak och grön design.

Jag kan konstatera att det här är någonting som kommer starkt – olika aktörer bygger gröna tak eller använder sig av grön design i ökad utsträckning. Landstinget gör det. Locum ser positivt på detta. Södersjukhusets tak är säkert bara en början på någonting som man kommer att fortsätta med i takt med att erfarenheter vinnns. Raymond visade också att SL

redan anlägger grönt tak i Jakobsberg, och att SL principiellt är positivt till en ökad användning framgår av motionssvaret.

Nu handlar det om att erfarenheter vinnas och sprids. Ett inslag i det kommer att vara landstingets arbete med projektet Gröna svaga samband, där vi kommer att ta fram en inspirationskrift som även innehåller exempel på hur växter kan användas i bebyggelseplaneringen.

Så det är en jättebra motion, med en jättebra inriktning. Den kommer nog inte att lösa alla samhällsproblem, men den är ett bidrag till att få bättre ekologiska samband, att få bättre luftkvalitet, att få en trevligare stad att vistas i.

Med det hänvisar jag till vårt besvarande, därför att det här pågår redan.

Anförande nr 97

Lennart Nilsson (FP): Ordförande, ledamöter! Först och främst: Tack, Raymond och dina gröna kompisar, för att ni skrev den här motionen – bara för att vi därmed får ett beslutsärende i dag, utan också därför att det här är ett intressant område.

Grön design inom fastighetsområdet, gröna tak, gröna fasader, vertikala trädgårdar, gröna parkeringsplatser med mera, är ett väldigt hett område just nu, ett område som många talar om och som ibland framställs som en smutt fantastisk lösning på en rad problem – allt ifrån bristen på rekreationsytor i tätbebyggda stadslandskap och dagvattenhantering till luftföroreningar och förlusten av biologisk mångfald.

Allt sedan 1960-talet har man, främst i de tysktalande länderna, utvecklat gröna tak i städerna. Under de senaste åren har många svenska kommuner intresserat sig för området, främst i samband med de nya strategier för dagvatten som nödvändiggjorts av de kommande och redan existerande klimatförändringarna. Moderna stadsplanerare har också alltmer insett vikten av att integrera det gröna i stadsmiljöerna för att skapa miljöer som passar människor och inte bara arkitekter.

Det är därför viktigt att vi från landstingets sida fortsätter att vara pådrivande i denna fråga, både vad gäller att inspirera kommuner och andra aktörer men också i att se hur detta kan användas inom vårt eget fastighetsbestånd. Vi måste också fortsätta titta på hur man kan använda denna typ av gröna ytor just för att stärka svaga gröna samband mellan våra gröna kilar bland annat.

Samtidigt har den hajp som skapats kring grön design också en baksida. Det finns en uppenbar risk för att grön design används i stället för andra, mer effektiva men också mer kostsamma åtgärder. Gröna tak har en roll att spela när det gäller dagvattenhantering i områden med hög andel hårdgjorda ytor, till exempel i städernas centrala delar, eller där markinfiltration inte är möjlig på grund av markföroreningar, till exempel i gamla industriområden. Men de kan aldrig ersätta åtgärder som tillskapandet av nya våtmarker, för dröjningsmagasin och så vidare. En mossrik gammelskog har oändligt mycket större förmåga att magasinera nederbörd än motsvarande yta sedumtak.

Grön design kan heller aldrig utgöra en riktig kompensation för förlust av grönområden. Ett sedumtak eller en vertikal trädgård är inte en ersättning för den biologiska mångfalden och komplexiteten i verklig natur. Vertikala trädgårdar kan utgöra ett fantastiskt inslag i stadsmiljön, men de kan aldrig ersätta en park eller ett skogsområde.

Jag tror därför att de avvägningar som är nödvändiga för att skapa en bra miljö måste göras på lokal nivå, och att pusha fram grön design i alla sammanhang gör att något som i grunden är oerhört bra kan riskera att användas för grönmalning av miljöökansliga exploateringar. Därför tycker jag att förslaget från landstingsstyrelsen att besvara motionen var väldigt väl avvägt. Jag yrkar bifall till det.

Anförande nr 98

Ylva Norrk (V): Jag tycker förstås att det är en alldeles utmärkt motion som Miljöpartiet har lagt – den lyfter en viktig fråga.

I svaret från förvaltningen hittar jag, precis som Raymond Wigg påpekade med sin bild från Jakobsberg där man har lagt sedumtak, samma sak utan att behöva googla längre än till SLL:s hemsida. På en bussdepå i Lunda lade man sedumtak 2009. Erfarenheten finns redan inom landstinget, så man borde ta och uppdatera sin text lite, tänker jag. Det var bara ett litet påpekande.

Som föregående talare sade kan man nästan tro, när man googlar runt på det här, att gröna tak är "det nya svarta". Det har lagts hur många förslag och bifall som helst runt om i landet, från snart sagt varje partischattering, om att bygga gröna tak. Jag tror inte att man behöver oroa sig, för jag har inte sett någonstans att man tycker att gröna tak eller grön design skulle vara något slags "greenwash" för att exploatera andra grönytor, utan det är ett komplement. Vi bor tätt, och vi måste ta vara på alla möjligheter som finns.

Vi behöver inte gå särskilt långt för att hitta motioner som andra har lagt om detta, utan det räcker att gå till Stadshuset. Där har era allianskolleger med Madeleine Sjöstedt i spetsen har lagt en liknande motion, och fastighetsnämnden har på ett föredömligt sätt tagit fram ett underlag som visar vilka byggnader man kan göra det på och hur man kan gå till väga.

Visserligen är motionssvaret här ganska positivt – men man är inte särskilt konkret, och erfarenheten säger mig att är man inte konkret och sätter upp tydliga mål så tar det väldigt lång tid och blir väldigt svårt att se vad som egentligen händer. Därför tycker jag att man borde ha kunnat gå lite längre och möta motionärerna i just det de vill, ta fram ett bättre underlag, i stället för att vara så svävande som man är.

När man som politiker får en sådan här möjlighet i sina händer tycker jag att man ska ta den! Det är ju ändå så att miljön är en av vår tids största ödesfrågor, om inte den allra största, och om vi inte är tydliga och handlingskraftiga i detta så har vi snart varken en stad, en jord eller några människor att förvalta. Bifall till motionen!

Anförande nr 99

Landstingsrådet Wig (MP): Tack så mycket för era inlägg, och tack för att ni tycker att det här är en viktig fråga. Men precis som Ylva var inne på är det ju ändå så att man nöjer sig med att svara att vi redan gör det här.

SL är inte överdrivet positivt i sitt svar. Ni säger: Vi har inga egna erfarenheter. Nu har vi visat bilder på att ni har det! Medvetenheten i vår egen förvaltning om användandet av grön design mer systematiskt är dålig. I Stadshuset har man, som Ylva också sade, tagit detta mera på allvar. Där har man fattat ett beslut om att gå systematiskt till väga och inventera alla fastigheter för att se vilka tak och vilka väggar som lämpar sig för att använda sig av grön design. När det är gjort gör man upp ett investeringsprogram, och sedan bygger man systematiskt. Då blir det inte bara ett projekt på Södersjukhuset och ett projekt på Huddinge sjukhus, det blir inte en bussdepå här eller där. Precis som när vi jobbar med isolering eller fönstermodeller ska det här vara ett av de verktyg som vi använder oss av.

Lennart sade att det här självklart inte ersätter parker, våtmarker, grönområden eller våra gröna kilar. Jag kan inte annat än till fullo instämma! Vi ska inte bygga våra gröna kilar fulla med hus och ladda dem med gröna tak och fasader. Det kan aldrig ersätta våtmarkerna, som på ett fantastiskt subtilt sätt som vi än i dag inte har genomskådat ekosystemmässigt fångar upp föroreningar, fördröjer vatten och så vidare. Även om vi försöker mänskligt återskapa våtmarker som vi tidigare har förstört så lyckas vi inte riktigt på samma sätt som en naturlig biotop som har fått utvecklas under lång tid. Det är inte det det handlar om – jag skulle kunna prata länge om det här, så det gäller att bromsa nu – utan det är när vi exploaterar, när vi hårdgör ytor, när vi bygger byggnader och på de byggnader vi redan har byggt som det här verktyget ska användas.

Jag är ledsen att Gustav tycker att det redan pågår ett inventeringsarbete, för det gör det inte. Det är enskilda projekt, drivna av tjänstemän som brinner för saken, som jobbar i Locum och SL. Men verktyget används inte systematiskt, och det är det vi vill att det ska göra.

Anförande nr 100

Landstingsrådet **A n d e r s s o n (C)**: Jag begärde ordet med anledning av Ylva Norks inlägg. Jag delar din uppfattning att vi som politiker ska visa ett tydligt ledarskap, och det tycker jag nog att jag och Alliansen gör i miljöfrågorna.

Sedan får man ju anpassa medel efter organisation, och Stockholms läns landsting har ju en decentraliserad organisationsmodell, som bygger på ett stort ansvar inom de olika förvaltningarna och inom de olika nämnderna – under taket av ett mycket ambitiöst gemensamt miljöprogram i landstinget, som uppföljs centralt och som kan dra nytta av centrala kunskapsresurser och stöd i sitt arbete.

Landstinget har två roller i den här typen av frågor. Dels har vi rollen att bedriva egen verksamhet, i det här fallet att ha egna anläggningar och lokaler där anläggande av gröna tak kan vara aktuellt. Jag tycker att den utveckling som påpekas i motionsvaret men som nu även motionären här har bidragit med visar att man är på väg att få i gång det arbetet, och vi kanske ska se hur det går. Man har ju uttalat positiv syn på det här från Locums sida, och det får naturligtvis komma upp i takt med att olika anläggningsarbeten görs och i den takt som man hinner med i verksamheterna. Annars, om vi ser att utvecklingen *inte* kommer i gång, kan det naturligtvis bli aktuellt att lägga in det här inom ramen för landstingets miljöprogram eller att ta särskilda initiativ, men jag ser inte det behovet än, utan jag ser att det rör på sig.

Dels har vi vår andra roll, inom regionplaneringen. I motionsvaret redovisar vi att just den här frågan kommer att belysas i inspirationsskrifter och i den dialog som man har med olika samhällsaktörer.

I det avseendet innebär faktiskt motionen ett insläende av öppna dörrar. Vi har verktygen, vi har en utveckling som går i rätt riktning, och jag ser att vi har – under de förutsättningarna – större och viktigare utmaningar där det politiska ledarskapet måste sättas bakom för att få i gång en utveckling, för det är inte på alla områden som utvecklingen går på det här smidiga och utmärkta sättet som vi nu ser! Bifall till landstingsstyrelsens förslag!

Anförande nr 101

Landstingsrådet **W i g g (MP)**: Fru ordförande! Tack, Gustav. Jag vet inte riktigt om jag håller med dig. Självklart har vi ett eget fastighetsansvar, och där tycker vi väl lite olika när det gäller hur kraftfullt vi ska peka. Det här är ett verktyg som man ska inventera och systematiskt använda. Du säger att vi ska betrakta och följa utvecklingen, och det säger också tjänstemannansvaret. Men sedan säger du att utvecklingen går i rätt riktning.

Jag minns när det fanns något som hette ”gröna bälten” runt Stockholm – du bodde väl inte här i länet då. Det förvandlades till ”gröna kilar”, sedan blev det ”svaga samband”. I takt med vår befolkningsökning och i takt med de infrastrukturprojekt vi lägger ut ser vi hur de gröna kilarna skärs av, trasas sönder och man går in och bygger in i dem.

Jag är inte helt övertygad om att utvecklingen går åt rätt håll. Bifall till motionen!

Anförande nr 102

Landstingsrådet **L e n n a r t N i l s s o n (FP)**: Jag är glad att Ylva Nork har lagt märke till det arbete som Folkpartiet har gjort när det gäller att kämpa för gröna tak, bland annat i Stockholms stad men även i Nacka och andra kommuner. I kommunerna har man mycket bättre instrument att jobba med det här, i och med att kommunerna gör upp detaljplaner. I de nya detaljplaner

som kommer fram kan man jobba tydligare med de här frågorna. Jag tror att vår viktigaste uppgift här i landstinget, som också Gustav var inne på, är att jobba tillsammans med kommunerna och inspirera kommunerna inom det här området, via regionplanenämnden. Det gör vi också, och det kommer vi att fortsätta göra. Det var en del av svaret.

Anförande nr 103

Landstingsrådet **A n d e r s s o n (C)**: Jag är också väldigt glad över att Lennart, som fullmäktigeledamot och ledamot i miljö- och skärgårdsberedningen, har detta starka engagemang. Ändå måste jag passa på att tillrättalägga historieskrivningen från Stockholms Stadshus, för det är faktiskt Centerpartiet där som har varit det parti som har väckt den här frågan och drivit på, och centerpartisten i min bänk menar på att det även var vi som drev igenom det här i budgetförhandlingarna inom Alliansen. Detta för protokollet.

Jag tycker att Raymond i sitt inlägg gav en bra beskrivning av utmaningarna i den regionala planeringen i en region som växer så snabbt. Det är just därför som vi under det här året kommer att jobba särskilt med frågan om svaga gröna samband och hur vi utnyttjar och använder de gröna kilarna. Det arbetet pågår, och där kommer just den här frågan att belysas, såsom påpekas i motionsvaret. Tack för mig.

Anförande nr 104

H a n s L i n d q v i s t (C): Fru ordförande, ledamöter! Det är en mycket intressant diskussion! Den påminner mig om att när vi tog beslutet om landstingets miljöprogram i höstas så diskuterade vi en del saker som ligger ganska nära detta med grön design.

En sak som har förvånat mig är att inte andra har nämnt att det finns andra gröna områden som det vore naturligt för landstinget som stor markägare och fastighetsägare att ägna sig åt, nämligen odling. När jag läser beskrivningen i motionen från Raymond med flera påminns jag om att det framgick på många håll att i Canada, i Tokyo i Japan och på en del håll i USA har man närodlat mat – närodlat potatis, närodlade grönsaker och närodlat frukt – i anslutning till sjukhusen. När man bygger nya sjukhus eller rustar upp gamla så ser man till att det finns grönområden intill, hundratals kvadratmeter som kan användas till odling av bland annat potatis och annan närodlat ekologisk mat.

Jag ville bara säga att när vi ska utreda den frågan så tycker jag att vi ska se till helheten och ta vara på de möjligheter vi faktiskt har att utnyttja taken på våra fastigheter, våra gårdsytor och annat på ett bättre sätt än vad vi gör i dag.

Bifall till landstingsstyrelsens yttrande!

Anförande nr 105

Y l v a N o r k (V): Jag kände att jag inte kunde låta bli att gå upp här eftersom jag har blivit apostroferad av både Gustav och Lennart.

Till Lennart kan jag säga att jag inte visste att det här var ett folkpartistiskt förslag – ibland kan det vara lite svårt att skilja er åt i den blågröna soppan! Men alla goda idéer är bra.

Till Gustav skulle jag vilja säga att det inte räcker att inspirera i den här frågan, utan man måste också systematisera. Man måste ha en plan, man måste veta vart man vill gå. Precis som Raymond har sagt är det inte enskilda små projekt som behövs, utan det behövs en systematisk plan för hur vi ska gå till väga.

Till slut vill jag bara säga att det är roligt att det finns så många förslag när det gäller olika gröna saker – det uppskattar jag mycket! Bifall till motionen!

Anförande nr 106

F r e d r i k S a w e s t å h l (M): Fru ordförande! Grön design är en viktig del i vad man skulle kunna definiera som ett hållbart byggande, och ska vi klara en omställning till ett långsiktigt hållbart samhälle på olika sätt så är hur vi bygger och hur vi bor en mycket väsentlig fråga. Där kommer det hållbara byggandet in. Det här är något som naturligtvis landstinget har ett ansvar för, men det stora ansvaret ligger ändå, som någon tidigare påpekade, ute i kommunerna. Det är när man gör detaljplaner, det är när man tar sig an nya byggprojekt, det är när man bygger nya industriområden, det är när man utvecklar och förtätar som vi kan ta detta ansvar, och det är det många kommuner i Stockholmsregionen som gör – bland annat den där jag är verksam, där vi har jobbat mycket med grön design och försöker jobba med hållbart byggande.

När det gäller motionen delar jag mycket av det som skrivs – det är ett bra ämne – men jag delar också det som står i landstingsstyrelsens svar. Jag tycker det är väl avvägt. Det pågår arbeten i landstinget, det finns flera projekt och jag är helt säker på att vi under kommande år kommer att få se mer av det, både på SL:s fastigheter, på Locums fastigheter och i olika andra sammanhang.

Jag är också rätt säker på att den systematik som efterlyses faktiskt finns i organisationen. Landstingsråden behöver faktiskt inte peka med hela handen i alla frågor, utan jag är helt övertygad om att i den politiska diskussionen och i den diskussion som finns bland tjänstemän och anställda i landstinget kommer vi långt fram även i den här frågan, vilket är i linje med det miljöprogram vi antog före jul, som någon nämnde.

Med det tycker jag också att vi ska ansluta oss till landstingsstyrelsen och dess yttrande.

Anförande nr 107

V i v i a n n e G u n n a r s s o n (MP): Ordförande, ledamöter! Början på debatten var ju positiv, i stort sett alla höll med om motionen kan man säga. Men sedan blev den bara värre och värre och började handla om helt andra saker, som gammelskogar, våtmarker, odling och allt möjligt som har med grönt att göra. Jag vill föra tillbaks debatten, för detta handlar inte om hela det gröna området utan det handlar om hur man kan bygga på ett bättre sätt, och även reparera på ett bättre sätt, för att få till bland annat en sådan sak som temperaturutjämning. Det är nämligen så att landstinget också kan tjäna pengar på det här genom att göra på rätt sätt.

Vi har också hört om andra motioner, som har handlat om solceller i byggandet, vindkraftverk på tak och sådana saker. Alla sådana små bitar handlar om att lägga till olika delar för att effektivisera vår användning av energi, på olika sätt. Grön design handlar också om klimatet på andra sätt, luftrening och annat sådant.

Jag tycker det är väldigt konstigt. Landstinget har faktiskt ett stort fastighetsbestånd, så varför skulle vi skjuta över ansvaret på kommunerna? Vi är ju också en stor fastighetsförvaltare, och vi kan se vad vi kan göra på våra egna fastigheter. Utomlands har man gjort väldigt mycket. Berlin började för många år sedan att titta på det här, och i Barcelona har jag själv varit och tittat på en rolig sopanläggning som ligger i en park, med grästack ovanpå, och så vidare. Alla tänker på det här numera, varför ska vi skjuta ifrån oss frågan på det sätt som man gör?

Det är ju bra att motionen besvaras, men jag tycker man kan gå ett steg längre och säga: Okej, nästa gång vi lägger en budget tar vi med oss den gröna designen som en del i den planering som landstinget gör, för vi kommer att tjäna pengar på det i fortsättningen!

Anförande nr 108

Y v o n n e B l o m b ä c k (MP): Ordförande, åhörare och ledamöter! Jag tycker det är väldigt roligt att höra flera av de borgerliga företrädare som verkligen är uppe och talar för den här frågan. Jag känner också att det finns rätt mycket kunskap i salen, och det är roligt. Sedan är det ju trist att se att man väljer att bara låta detta vara besvarat.

Jag är också inne på samma linje som Vivianne: Nu får det räcka med att peta ut frågan till kommunerna! Ni som har hört mig förut vet att jag också har suttit som kommunrepresentant. Jag har förhandlat med SL, och jag har själv suttit som ordförande för en plan om att bygga med grön design på en bussdepå i Värmdö. Det var inte lätt, kan jag säga till Gustav Andersson och Hasse Lindqvist som sitter där och pratar med varandra i stället för att lyssna på mig – det här gäller er! Vi fick nämligen strida rätt hårt för att det inte skulle bli ett vanligt tak, vilket som helst, för att det inte skulle bli en vanlig bussdepå av typ plåtskjul. Det var kommunen som stred hårt i den frågan, därför att depån skulle ligga i ett område där vi sade att det inte var okej att bygga hur som helst.

Då står det klart att det inte alls pågår något systematiskt arbete, då blir det väldigt tydligt att det inte finns någon som helst genomtänkt tanke på att grön design är viktigt för landstingets verksamheter. Där blir det faktiskt bakläxa på Gustav Anderssons stora ord. Vad du än kanske känner att det pågår så är det inte en genomsyrande verksamhet, och det är ju det som motionen vill säga.

På det sättet måste man ibland peka med hela handen från fullmäktige för att få en fråga att tränga igenom i alla led. Man börjar med att peka här i fullmäktige, och sedan får man jobba därefter. Absolut bifall till motionen!

§ 16 Bordlagd interpellation 2011:42 av Håkan Jörnehed (V) om regionaliseringen inom kulturområdet**Anförande nr 109**

H å k a n J ö r n e h e d (V): Tack, ordförande, och tack, Anna Starbrink, för svaret på min interpellation angående regionaliseringen av kulturen. Jag vill börja med att säga att du och jag inte alltid har samma åsikter, Anna. I den här frågan vet jag inte riktigt vad jag tycker, så jag gjorde det bekvämt för mig genom att ställa frågor till dig – sedan får vi se om jag håller med eller om jag tycker tvärt emot.

Tanken om regionalisering av kulturen föddes genom kulturutredningen 2009 och anses av en del faktiskt vara den största kultur reformen sedan 1974. Förslaget om regionalisering i den sp kallade portföljmodellen tillkom för några år sedan efter en utredning av någon som vi känner väl, nämligen Chris Heister. I dag används huvudsakligen begreppet samverkansmodell. Övergripande är det en modell för att decentralisera och stärka kulturen i en region genom ökad dialog mellan kulturutövare, folkbildare, kommuner och landsting. Kulturrådets pengar ska gå till regionerna och fördelas efter den gemensamma ansökan i en så kallad kulturplan, som kommuner och landsting eller region utformar tillsammans. Målet är att kulturen och kulturpolitiken ska få en mer framträdande roll i länet eller regionen, och det låter ju spännande.

2011 gick de fem första regionerna in i den här samverkansmodellen, och många vittnar nu om att det har uppstått synergieffekter genom arbetet med den gemensamma kulturplanen, bland annat i form av en ökad dialog och mer samarbete. På flera håll där regionaliseringen har påbörjats har faktiskt kulturen stärkts, och man har sett att mer pengar totalt går till kulturen.

SKL håller på att ta fram en antologi där tio forskare tittar på vilka effekter man kan tänkas se redan nu efter två år. Tanken är att antologin ska släppas på Bok & Biblioteksmässan i Göteborg till hösten.

Som sagt, många anser att reformen är positiv. Enligt Dagens Samhälle omfattas av landets 16 regioner nu 12 av denna samverkansmodell, och från 2013 förväntas alla utom Stockholms län gå in i modellen. Det är det som jag tycker är det intressanta, att alla andra går in i modellen utom just Stockholms läns landsting. Därför har jag skrivit en interpellation till Anna Starbrink och frågat vad hon anser om den här samverkansformen.

Du är väldigt tydlig, Anna, med att du inte är så intresserad av regionaliseringen. För upplysningens skull vore det värdefullt om du kunde utveckla varför du tycker att Stockholm ska stå utanför denna kulturreform och vilka avvägningar du har gjort inför ditt ställningstagande.

Anförande nr 110

Landstingsrådet S t a r b r i n k (FP): Ordförande! Tack, Håkan! Ja, det är ju en idé som många kan ta efter – om man inte vet vad man tycker så kan man fråga mig så får vi se om vi kan komma överens. Varför inte? Nej, skämt åsido.

Du tar upp en fråga som är ganska högaktuell, nämligen kulturpolitiken – eller rättare sagt den administrativa organisationen kring kulturpolitiken – och efterlyser svar på frågan hur vi i Stockholms län ska ställa oss till reformen.

Jag är rätt positiv till stora delar av regionaliseringsmöjligheten för kulturpolitiken. Jag följde utredningen rätt noga i min dåvarande roll och blev då bekymrad över att man tog så otroligt lätt på kvalitetsfrågorna. Det tyckte jag dock att man redde upp mot slutet, så att det hela landade rätt så väl. Jag kan se att detta i många delar av landet har gjutit in en ny energi i kulturfrågorna. Men frågan är: Lämpar sig samma modell på alla platser i landet? Passar det som är bra i andra regioner också Stockholms län? Vi har ju en speciell situation, där Stockholms stad är en så oerhört dominerande kommun och de andra kommunerna är mycket mindre, och man har rätt så olika förhållningssätt till kulturpolitiken, skulle jag vilja påstå.

Ja, att gå in i regionaliseringen är en möjlighet, men det kräver också en hel del av dem som vill göra detta, för det bygger på att man sluter sig samman och skriver en gemensam kulturplan. Det är naturligtvis ingen omöjlighet, men det är ett ganska gediget arbete som måste till.

För Stockholms del är det ganska lite ekonomiska resurser som går till de delar som skulle räknas in i den regionala kultursamverkan. Av de medel som vi själva satsar från landstinget är det ungefär en tredjedel av stödet till organisationer som går till sådana som omfattas av den modellen, och det är då bara länsuppdrag – Läns museet är ett exempel, länshälsokonsulenterna ett annat, och det finns några till. I Stockholms stad är det Stadsteatern. Övriga medel, som inte ingår här, styr vi ju över nu och dem kommer vi att styra över även om vi skulle vara med i en samverkansmodell. Det berör alltså en ganska liten del av vår budget – det är en viktig kunskap som man måste ta med sig.

Därmed inte sagt att vi för all framtid måste hålla oss helt avvisande till den här modellen. En sådan modell kan mycket väl fungera även hos oss, men då måste det vara grundat i en ömsesidig vilja från länets kommuner att samverka med oss i landstinget och knyta ihop trådarna på ett sätt som vi i dag står ganska långt ifrån när det gäller de verksamheter som i praktiken omfattas av denna möjlighet att få stöd från staten.

Men vi ska så klart samverka med kommunerna, och det gör vi redan i dag. Jag kan nämna bara några exempel. I fråga om Läns museet har vi sagt att vi gärna vill se mycket mer av samarbete med länets kommuner. Vi samarbetar också kring Creative Stockholm-projektet och på flera andra sätt. Jag tror att det är en bra början.

Anförande nr 111

Gizela Sladic (S): Jag vill tacka Håkan för en väldigt viktig fråga. Redan 2010 gav oss förvaltningen lite information hur det ser ut med regionala satsningar, hur mycket statliga bidrag vi får, hur mycket landstinget bidrar till kultur och hur många kommuner som deltar aktivt i kulturbidrag. Jag hoppas att du har fått den listan, Håkan.

Men jag anser också som Anna att vi 2009–2010 var väldigt skeptiska mot Spela samman-modellen, men att förvaltningen i dag jobbar med frågan. Inom kulturförvaltningen har vi 51 personer anställda. Förutom förvaltningschefen har vi fem enhetschefer. Det betyder att man kan hantera frågan om man vill.

Under hösten 2011 anordnade kulturförvaltningen en seminariedag med länsfunktionärerna och kommunernas kulturchefer i syfte att inleda en dialog kring regional samverkan. Det betyder att intresset finns i vårt län. Dessutom har kulturnämnden under 2009–2011 varit samverkanspartner med projektets ägare Botkyrka kommun. EU:s regionalfond stöttar projektet Creative Stockholm. Syftet har varit bland annat att öka samverkan mellan länets kommuner. Det finns flera exempel. Mellan 2009 och 2011 har vi till och med haft landstingen i Stockholms län, Sörmlands län, Västmanlands län och Örebro län med på en gemensam avsiktsförklaring om fördjupad samverkan mellan länen i frågor rörande vård, trafik och kultur.

Intresset finns – men det är också en fråga om på vilket sätt man ställer frågan.

Anförande nr 112

Håkan Jörnhed (V): Jag får ibland frågan: Vad tycker Vänsterpartiet i Stockholms läns landsting i den här frågan, och varför är inte landstinget med på den reform som vi precis diskuterar? Jag tror att vi ändå är lite svagt positiva här i landstinget – du kanske får ett annat svar om du pratar med Vänsterpartiet i Stockholms stad. Jag vet också att när man börjar titta på den här frågan är det väldigt många kulturutövare som är intresserade av vad just Anna säger i vår debatt i dag. De vill höra argumenten varför Stockholm ska stå utanför på det här sättet.

Du skriver i ditt svar att det finns inget tryck underifrån, från de 26 kommunerna, men jag man kanske måste ställa frågan på ett annat sätt. Du sade i Dagens Samhälle, tror jag det var, att ingen har hört av sig. Jag tror att man borde undersöka om det finns intresse för att vidareutveckla de intentioner som finns i förslaget.

Du nämner att Stockholms Stadsteater, som får 50 miljoner från Kulturrådet, ställer sig starkt negativ till att regionalisera. Chefen där har sagt: Ja, då skulle man tvinga oss att behöva spela i hela länet! Jag ser nog inte det som ett problem – vi har ju Parkteatern som redan turnerar, och det skulle väl inte vara några problem att spela i Norrtälje och Södertälje för att kulturen skulle komma närmare alla länets invånare? En fördel som vi eventuellt skulle kunna få är att vi skulle kunna få en mer jämnt fördelad kultur i länet med den här regionaliseringen, eller om man jobbar enligt intentionerna i regionaliseringsmodellen.

Självklart är jag medveten om att det är en oerhört speciell utmaning för Stockholm som har väldigt mycket fri kultur. Den avantgardskulturen, som vi är nästan ensamma om, är något som vi måste måna om. Men vi pratar ju mycket om värden här, och då säger vi ofta att patienterna inte alltid behöver komma till värden utan värden kan komma till patienterna. Ibland tänker jag också att medborgarna inte alltid behöver komma till kulturen, utan kulturen kan komma till medborgarna. Det är väl det som är intentionen.

Det är ändå speciellt att hela Sverige genomför den här reformen medan Stockholm står utanför. Jag tror att vi ska fundera på om vi inte kan dra nytta av vissa saker och slå vakt om dem här i Stockholms län.

Men debatten har börjat. Tack för ditt svar, Anna!

Anförande nr 113

Landstingsrådet **S t a r b r i n k** (FP): Ja, medborgarna behöver inte bara gå till kulturen utan kulturen kan också komma till dem, och en jätteviktig del av kulturpolitiken är att ha en hög tillgänglighet – vårt eget arbete här i landstinget med Kultur i värden är ju ett exempel på det – men jag är inte säker på att vi kommer närmare medborgarna ute i länet därför att vi skapar oss en administrativ överbyggnad. Det kan ändå vara en framtida lösning, om man kommer överens om gemensamma mål och så.

Jag tror att det är bra att bygga denna samverkan kring konkreta frågeställningar. Jag nämnde två, Läns museet och Creative Stockholm, men jag kunde lika gärna ha nämnt filmen, där vi har ett bra samarbete i länet, som man säkert kan utveckla ännu mer. På teatersidan tar ju vi från landstinget ett samlat ansvar och ser till att barn i hela Stockholms län har möjlighet att få teaterupplevelser i skolan. Dansen börjar nu också bli ett sådant område där vi samarbetar. Det här tror jag är ett väldigt bra sätt att bygga ett närmare kulturpolitiskt samarbete i länet, och jag tror det är värdefullt om det får växa fram på det här sättet, kring olika konstformer.

Det fria kulturlivet bedömer jag inte påverkas så väldigt mycket av om vi går med i eller står utanför den här samverkansmodellen. Stöd från det offentliga ingår liksom inte i modellen, utan det ligger fortfarande hos de olika aktörerna precis som i dag.

Återkom gärna i frågan om ett år eller så, så kanske det har hänt ännu mer. Jag tror att det här är en process som är i gång, och vi kan nog lära av varandra. Låt oss se vad som händer, låt oss titta på de utvärderingar som görs om det finns fiffiga saker som vi kan helt enkelt knycka från andra delar av landet, eller om vi kan dra lärdom av andra så att vi slipper göra om samma misstag.

§ 17 Bordlagd interpellation 2011:43 av Erika Ullberg (S) om bristande kvalitet i pendeltågstrafiken

Anförande nr 114

Landstingsrådet **U l l b e r g** (S): Herr ordförande! Stockholms län har den största andelen kollektivtrafikresande i landet, men vi har också den största utmaningen här att både värna och öka den andelen. Ett av svaren på vår stora befolkningsökning och på de höga utsläppen från trafiken är att öka den andel som reser kollektivt. Vi måste få fler att börja åka och att fortsätta resa kollektivt.

Förutsättningarna för detta är goda. Det finns förberett för nya tunnelbanelinjer, till exempel till Hagastaden och till Nacka. Det går att bygga nya, effektiva tvärbanor. Det går att få nya, smarta knutpunkter mellan trafikslagen. Det går att öka busstrafiken och få fler sittplatser. Finns den politiska viljan, och görs rätt prioriteringar av våra skattemedel, så går det att bygga ut den klimatsmarta och kapacitetsstarka kollektivtrafiken.

Tyvärr tycker jag att både viljan och förmågan att prioritera saknas hos den sittande majoriteten. Prestigeprojekt som Spårväg City ger inte den ökning av resenärer som länet behöver. Spårvägar i innerstaden är inte svaret för de hårt prövade arbetspendlarna. Och nu ska jag tala om de kanske allra mest hårt prövade, nämligen pendeltågsresenärerna.

Den här interpellationen skrev jag för flera månader sedan, efter att augusti, september och oktober – långt ifrån drivis och snökaos – hade uppvisat väldigt dåliga siffror över kundnöjdheten. Jag skrev den därför att jag är starkt oroad över hur det långsiktiga förtroendet för vår pendeltågstrafik skadas. Jag är väldigt upprörd över att störningsinformationen aldrig verkar börja fungera bättre.

Ett av grundproblemen bakom den här situationen är att de statliga anslagen till spår i den här regionen är alldeles för låga. I går kom äntligen ett besked: Det kommer mer pengar! Var det tillräckligt mycket pengar? Var det tillnärmelsevis så mycket pengar som krävs, som man har pratat om? Är det så att nu kommer tågtrafiken i vår region att börja fungera bättre?

Nej, tyvärr, så var inte fallet. Regeringen tillskjuter 3,6 miljarder över två år. Det kan jämföras med till exempel den sänkta restaurangmomsen, som kostar 5 miljarder i år. Det kan också jämföras med vad det kostar att bygga spår i vår region. För 3,6 statliga miljarder får vi inte ens Solnagrenen på Tvärbanan här i Stockholms län.

Trafikverkets generaldirektör Gunnar Malm sade i går: "Vi ska förvalta satsningen så att pengarna verkligen gör skillnad. Men det kommer att ta många år innan vi är ikapp behoven."

Den här regionen är Sveriges bultande hjärta, och vi har inte råd att vänta många år för att komma ikapp! Det är ett av grundproblemen, och det behövs nu krafttag. Jag ser fram emot att du ska svara på mina frågor nu under diskussionen, eftersom du tyvärr inte valde att göra det i det skriftliga svaret.

Anförande nr 115

Landstingsrådet **W e n n e r h o l m** (M): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Det var med största intresse jag lyssnade på interpellantens första inlägg, och jag kan konstatera att hennes svar till pendeltägsresenärerna är – tunnelbana! Det var väl en sammanfattning av det inlägg vi just hörde.

Jag har fått frågor om problematiken i pendeltågssystemet. De är allvarliga, och de är intressanta. Där är det på det sättet att vi har ett eftersatt behov, precis som interpellanten pekade på. Det har faktiskt ni varit med om att fatta beslut om att åtgärda.

Vi har byggnationen av Citybanan under full rull – där har trafiknämnden varit på studiebesök, och säkert många andra också. Vårt bekymmer är att denna stora investering inte kommer att vara i fullt bruk och pendeltågen inte kommer att kunna rulla där förrän 2017 eller så. Men det är ändå så att spaden har satts i marken och borrharna i berget. Det är något unikt, herr ordförande, till skillnad från tidigare mandatperioder. Det kommer att vara på plats för att möjliggöra en bättre fungerande vardag för pendeltägsresenärerna.

Sedan kan man raljera över de satsningar som den här regeringen har gjort och gör. Det är klart att det finns en orsak till att situationen ser ut som den gör, Erika Ullberg, och den orsaken är årtionden av eftersatt underhåll av järnvägsnätet. Det handlar om kontaktledningar som är gamla och utslitna. Det handlar om växlar. Det handlar om signalsystem.

Med de pengar som tillskötts i går kommer det att bli spårbyte vid Älvsjö. Det kommer att bli växelbyte vid Märsta, Rosersberg och Älvsjö. Det kommer att bli förbättrade satsningar på störningsinformation.

Om man har obegränsat med pengar kan man naturligtvis tycka att allt detta är för lite och att det kommer för sent. Jag vill dock säga att detta är exempel på att det görs insatser för att klara pendeltågstrafiken för vår del liksom fjärrtågstrafiken för SJ och andra operatörer och för dem som kör godstrafik på järnväg genom vår region.

Sedan påstår man att det inte görs något för pendeltägsresenärerna. Jag kan konstatera att det byggs dubbelspår på Nynäsbanan. Det byggs dubbelspår i Södertälje. Är det detta som är inget? Det görs faktiskt massor, men situationen är ansträngd för all trafik som bedrivs på Trafikverkets nät. Därför kommer vi att fortsätta ha en dialog med Trafikverket, med regeringen och med interpellanten för att få loss så många nysatsningar som möjligt för att förbättra situationen i väntan på att de nya spåren under Stockholm kommer på plats, så att vi kan separera pendeltågstrafiken från annan spårtrafik.

Anförande nr 116

Landstingsrådet Ullberg (S): Herr ordförande! Det sägs att det är tre saker man som förtroendevald inte ska göra. Det första man inte ska göra är att ta det bäst hos sig själv och jämföra med det sämsta hos sin motståndare. När vi talar trafikpolitik i Stockholms län är det ganska svårt att låta bli. Det andra man inte ska göra är att som förtroendevald prata för mycket om sin egen vardagssituation. Det är också svårt att låta bli när vi talar om pendeltågstrafiken. Jag tillhör själv dem som dagligen försöker åka pendeltåg, framför allt på Södertäljegrepen, som har varit allt annat än välfungerande det sista året. Det tredje man inte ska göra är att prata om hur det har varit. I stället ska man försöka blicka framåt.

Jag känner igen detta. Det kommer påståenden om hur det var för årtionden sedan, och det talas om "er regering" och "er majoritet". Jag har varit trafiklandstingsråd i opposition i nio månader och älskar det här uppdraget, men det är svårt för mig att ens försöka stå till svars för det som hände lång tid tillbaka. Snarare tror jag att den här församlingen, medierna och väljarna väntar sig att du efter fem år som trafiklandstingsråd ska ta ansvar för hur det är i dag, hur det var i höstas och hur det kommer att vara resten av mandatperioden, för det är det uppdraget som ni har fått.

Sedan gäller det kundnöjdheten. Där måste man se verkligheten sådan den är. Svensk Kollektivtrafik kom med ett index i dagarna. Det visar på sjunkande nöjdhet generellt. Framför allt är det stort missnöje med störningsinformationen. Kollektivtrafikbarometern analyserar just de frågor som vi nu diskuterar, alltså kvalitet och service. Även i Svenskt kvalitetsindex förra året var det SL som stod för det största raset, från 61 procent till 54 procent i kundnöjdhetsbetyg. Inte heller i våra egna mätningar när det gäller SL när vi målet om 75 procents kundnöjdhet 2011. Detta är allvarligt, och det är den situation som vi ser.

Störningsinformationen har många synpunkter på. Det är en fråga som du och jag har haft anledning att prata om många gånger i den här salen. Jag tror att du egentligen är lika frustrerad som jag, för det är obegripligt hur det inte blir bättre. I fredags besökte jag Södertäljedepån och träffade företrädare för Stockholmsstäg. I trafikcentralen ser jag av en slump att det är en stor störning på tunnelbanan som de har uppfattat även om det inte är deras uppgift att rapportera in den. I appen från sl.se fanns det dock ingen störningsinformation för resenärerna.

I samband med den tragiska olyckan på Roslagsbanan i förra veckan fanns det ingen resenärsinformation. Folk fick stå i ungefär en timme på de kalla perrongerna utan att få någon information. Nästan dagligen när det är störningar på Södertäljelinjen finns det ingen information. Jag undrar: Vad ska du göra för att förbättra den?

Anförande nr 117

Landstingsrådet Wenhölm (M): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Jag skulle vilja be interpellanten att berätta för fullmäktige på vilken punkt du eller någon av dina företrädare de senaste åren har föreslagit några kraftiga satsningar på pendeltågstrafiken. Det vore intressant att få höra. Jag tror inte att det finns några sådana, nämligen.

Du borrar upp dig, ställer massor med frågor och kommer med massor av påståenden, men någon kraftfull satsning på den vardag du själv beskriver att du upplever finns inte. Det är visst inte för ro skull som du i det här sammanhanget använder ordet "tunnelbana" när du talar om pendeltåg. Korten är ännu inte synade när det gäller vad den totala och verkliga kostnaden kommer att bli för ett utbyggt tunnelbanesystem i den omfattning ni pratar om.

Nu handlar det om framtiden. Det pågår bygge av två pendeltågsspår under staden. Det kommer att vara två nya stationer med bra övergångar till annan kollektivtrafik. Det handlar också om Nynäsbanans dubbelspår och om dubbelspår i Södertälje. Precis för den störningsinformation du talar om har regeringen anslagit medel som nu kommer att användas av Trafikverket för att påverka och förbättra informationen. Det är ett steg i rätt riktning som kommer att förbättra resenärernas pendeltågsvardag i väntan på att vi får det stora kapacitetslyftet med de nya spåren.

Sedan kan vi konstatera att nöjdhetssiffrorna går upp och ned. Som jag sade i en interpellationsdebatt är siffrorna för pendeltågstrafiken i januari 64 procent. Det är en uppgång från 60 procent. Siffrorna kommer dock säkert att gå ned igen när det kommer någon störning, och de kommer att gå upp igen. Långsiktigt är det ändå en successiv uppgång av kundnöjdheten. För den månad där du själv beskrev hur erbarmligt det var – jag håller med om att det finns mycket att göra på den linje du beskriver – alltså Södertäljelinjen i december, gick trots allt kundnöjdheten upp en liten aning, även om den för hela systemet gick ned en liten aning i december.

Anförande nr 118

Yvonne Blombäck (MP): Ordförande! Tack, Erika, för en bra interpellation! Nu ligger tre interpellationer framför oss som alla handlar om kollektivtrafiken, om trängsel och om brist på information. Det är också dessa punkter som har visat sig i SL:s mätning av kundnöjdheten och också i Svensk Kollektivtrafiks mätning. Det är precis dessa saker som är besvärliga för Stockholmsresenärerna. Det har att göra med att vi växer som län och att det är många som reser med kollektivtrafiken, men utbyggnaden hinner inte med.

Att man bygger ut spåren på lång sikt är nödvändigt, men det måste byggas ut mer. Vi i Miljöpartiet har flera gånger föreslagit att man skulle kunna använda medlen från trängselavgifterna, som skulle kunna skapa utrymme för fler investeringar, exempelvis i Mäljarbanan, som är en nödvändig förlängning av Citybanan för att man ska få det kapacitetsutrymme som behövs. Vi väntar fortfarande på att det ska komma pengar för detta. De finns inte i nuläget.

Mycket av detta handlar om information. Det är jättebra att staten tillskjuter pengar för järnvägarna. Här är dock återigen en skiljelinje. Miljöpartiet tycker att det är SL:s resenärer som ska få en samlad information från SL – inte att var och en ute i entreprenörssystemen som ska sköta sitt.

Det hela visades tydligt i förra veckan, när den stora olyckan på Roslagsbanan skedde. Det gick timmar utan att resenärerna fick information, vilket hade att göra med att Roslagståg hade fullt upp med att ta hand om den allvarliga olyckan. Det handlar ju inte bara om resenärerna som sitter på Roslagsbanans stationer och väntar. Det kanske kommer resenärer från Röda linjen som ska åka med Roslagsbanan och som skulle behöva få information.

Det behövs en samlad information, och då kan man inte säga att det är någon annan därute som ska ta hand om det. Det ska SL sköta själva, tycker vi. Där känner jag inte att Christer Wennerholm håller med. I alla fall har han inte gjort det hittills.

Om man hade mer pengar, som i Miljöpartiets budget, skulle man också kunna sätta in fler avlastande direktbussar. Trängseln är också en sak som vi kommer att få diskutera i eftermiddag, hoppas jag, och att sätta in direktbussar är något som man skulle kunna göra på kort sikt. Sedan behövs det byggas ut.

Både detta med fler direktbussar och kvaliteten i informationen till resenärerna är något som vi ser saknas och där det finns stora behov.

Anförande nr 119

Landstingsrådet Ullberg (S): Det är mycket som är intressant att diskutera. Du pratar om att den långsiktiga utvecklingen ändå är bra, Christer. Jag har förberett en bild här, som jag tyckte var tydlig, men den syns visst inte så bra, så jag ska berätta vad det är man ser.

Mellan 2007 och 2011 har det egentligen inte hänt någonting. Kundnöjdheten är tillbaka på lika dåliga siffror som då. Det är bedrövligt att när pendeltågsresenärerna är som nöjdast är de ändå inte tillnärmelsevis så nöjda som man är med annan kollektivtrafik. Det är något

systematiskt fel med pendeltågstrafiken, och där har regeringen ett stort ansvar. Även du har ett stort ansvar.

Jag har en lång åtgärdslista över saker som jag tycker att man borde göra för att förbättra situationen. Som också Yvonne sade är det i nutid som störningsinformationen inte fungerar. I nutid lämnar vi våra över 700 000 resenärer ute i systemet utan möjlighet att orientera sig och få veta om deras tåg kommer att gå eller om de ska välja något annat färdmedel. Detta är bedrövtligt. Ni måste våga ta ansvar för detta.

Anförande nr 120

Kristoffer Tamsons (M): Ordförande, fullmäktige! Jag tänker inte förlänga en debatt som jag tycker har varit klagörande på många sätt och vis. Jag tänker bara göra ett konstaterande – ta detta från en grabb som är född och uppvuxen längst ut vid en av våra pendeltågslinjer: Pendeltågen engagerar, och det har de alltid gjort. Om det hela rör sig i rätt eller fel riktning kan diskuteras, men nu satsas det och investeras. Det investeras i nya spår, bättre störningsinformation och dubbelspår där tidigare endast enkelspår har funnits.

Det tar sin tid att få sådana saker på plats, men alternativet är att inte göra några satsningar alls eller att lova saker och ting men inte finansiera dem. Mig veterligen fanns i Socialdemokraternas budgetförslag en satsning på en utbyggnad av tunnelbanan som skulle ta 100 år, men där fanns inga miljardinvesteringar i pendeltågstrafiken. Man kan lova runt men hålla tunt. Det funkar bra i opposition, men det är knappast något som kommer att hålla när man ska ta ansvar för de löften man nu vilt sprider omkring sig.

Anförande nr 121

Landstingsrådet Ullberg (S): Jag försöker lägga på en ny bild här. Den ska visa att när det gäller pengar både till statliga investeringar i spår och till satsningar här i landstinget satsar vi socialdemokrater mer än vad den moderatledda majoriteten gör. Det är bara att läsa siffror, så detta hoppas jag att vi inte behöver bråka om.

Sedan har både Christer och Kristoffer valt att prata mycket om tunnelbana – både under frågestunden och under den här interpellationsdebatten. Christer påstod att jag pratade om tunnelbana. Jag gör gärna det. Vi står också för en offensiv utbyggnad av tunnelbanenätet som ingen annan har levererat, varken när det gäller pengar till förstudie om tunnelbana till Nacka, som vi gör, eller när det gäller tunnelbana till Hagastaden, som ju var med i Cederschiöldförhandlingarna och som Christer själv var med och undertecknade.

Ja, vi socialdemokrater vill bygga ut tunnelbanan. Vi är väldigt stolta över det. Jag tror att det behövs i den här regionen. Men kom inte och säg att jag inte talar om det som jag själv har interPELLERAT om. Jag har faktiskt förmågan att se hela länets samlade behov av kollektivtrafik, och det borde ni också göra.

Anförande nr 122

Kristoffer Tamsons (M): Det är spännande att höra att en person som lovar tunnelbana utan att ha finansiering för det har fått upp ögonen för att kollektivtrafiken i Stockholms län faktiskt består av mer än av bara tunnelbana till Karolinska. Den består också av pendeltågstrafik och busstrafik. Den består också av många människor som nyttjar våra tvärbanor och andra kommunikationsmedel som behövs för att den här regionen ska kunna fungera och för att människor ska kunna ta sig till och från jobbet.

Allt behövs. Man kan inte ställa saker och ting emot varandra. Men en sak har jag lärt mig i politiken, och det är att löften måste gå att finansiera. De måste gå ihop. Det måste finansieras i tidsplan, och man måste konsekvent kunna stå upp för att beslut man fattar i dag kan ta tid att få på plats. Man kan inte lova allt till alla och inte på kort sikt. Det är inte hållbart.

Låt mig därför bara konstatera att den blid som Erika Ullberg visade alldeles nyss också är tydlig så till vida att den visar att man kan anslå pengar, men den stora frågan är: Var ska pengarna tas ifrån? Hur ser finansieringen ut? På såväl regional som nationell nivå kan konstateras att Socialdemokraterna inte har någon sådan finansiering. Deras budgetförslag i landstinget gick inte ihop, och deras budgetförslag på nationell nivå går inte ihop. Det har de personer som nu ser över den socialdemokratiska ekonomiska politiken på riksnivå också bekräftat.

Anförande nr 123

Stella Fare (FP): Herr ordförande! Jag ville bara ytterligare understryka att om det är något vi satsar på så är det pendlingen till och från Stockholm. Att säga att vi här skulle prioritera trafiken inne i Stockholms innerstad är grovt fel. Det finns ingenting som vi i SL lägger så stor vikt på som just arbetspendlingen. Det är därför vi gör sådana stora satsningar på pendeltågen som vi just nu gör.

Ett stort missnöje bland pendlarna gäller trafiken till och från Uppsala. Uppsala håller sedan länge på att integreras i Stockholms arbetsmarknad. Pendlingen till Uppsala motsvarar ungefär den som är på Öresundsbron. Det är betydande mängder människor varje dag.

I slutet av detta år kommer pendeltågen att köra till Uppsala. Vi har i SL tagit beslut om att köpa en massa nya, moderna tåg för att klara den trafiken. Det är ytterligare ett exempel på hur vi satsar på arbetspendlingen till och från Stockholm.

Man ställer dessa enorma miljardsatsningar – bara på Citybanan satsas det 17 miljarder, har jag för mig – mot några ynka meter ny spårväg innan för tullarna, som man har gjort ständiga påhopp om. Det är så dåligt och så populistiskt! Jag undrar när ni socialdemokrater ska sluta med det.

I Stockholm har vi över 300 000 arbetsplatser. Det är den största arbetsmarknaden i hela Sverige. Den måste försörjas. Men man måste också kunna röra sig på tvären, kors och tvärs i detta system. Det är därför vi förstärker den typen av trafik med hjälp av nya spårvägslinjer. Det går dock inte i ekonomiska termer att jämföra det med de satsningar som vi nu gör på den långväga pendlingen. Den är vida större och ska så vara också.

§ 18 Bordlagd interpellation 2011:44 av Tomas Melin (MP) om digitala informationsskyltar i kollektivtrafiken

Anförande nr 124

Tomas Melin (MP): Herr ordförande! Tack för ditt svar, Christer Wennerholm! Jag tycker att svaret visar att vi har träffat rätt i den här interpellationen. Tydligt ser ni också problemen med de mycket korta visningstiderna. Men min fråga är: Varför behöver SL, som du skriver, "se över möjligheten" att förlänga visningstiderna för vår egen information om nu SL själva bestämmer över 30 procent av innehållet? Är det verkligen så illa att det här självbestämmandet i dag är begränsat till tre sekunder i taget?

Även sex sekunder vore ganska kort tid för mer komplicerad information, som ibland behöver ges. Vilka möjligheter finns i dag till ännu längre inslag vid behov? Den kanske viktigaste frågan av alla är: Finns det vid riktigt stora störningar en möjlighet att helt eller nästan helt ta över skärmarna med viktig information till våra resenärer, eller kommer reklamen även i ett sådant läge att gå först?

Dessa frågor hoppas jag att Christer Wennerholm i dag kan ge svar på.

Anförande nr 125

Landstingsrådet Wennerholm (M): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Jag har skrivit i svaret, och jag ser inga stora problem i det, att vi skulle kunna titta på intervallerna.

Det är ju bara att vi ordnar så att vi kan lösa det problemet, om det är så enkelt. Vi får väl se till att ta tag i det från politiskt håll om det nu är nödvändigt. Med en direkt kontakt med avgörande tjänstemän borde detta gå att lösa. Jag ser alltså positivt på det.

Anförande nr 126

T o m a s M e l i n (MP): Det var ett lite märkligt svar, och det var ganska oklart. Det skulle alltså kunna gå att göra det, men jag vet inte om ni egentligen hade tänkt göra något åt saken egentligen.

Eftersom jag inte fick något bättre svar på den frågan går jag över till en annan fråga, nämligen konsten. Härom dagen kunde jag konstatera att det stundtals helt saknas SL-information på skyltarna utom möjligtvis väderinformation, och det är väl lite oklart om den nu räknas till de 30 procent av tiden som SL själv bestämmer över. När det är så lite information, varför använder inte SL dessa 30 procent redan i dag till konst? Enligt Christer Wennerholms svar är ju det hela en prioriteringsfråga. Tycker ni alltså att konst på de här skyltarna inte är viktigt, eller är det bara något som ni helt enkelt inte har tänkt på?

Anförande nr 127

Y l v a N o r k (V): Jag kommer också att ta upp detta med konst. På SL:s hemsida skulle det kunna stå så här: Reklam gör att stationerna upplevs som vackrare och tryggare, och den bidrar till att göra resan till något mer än bara en transport mellan två platser. Men reklamen är också viktig för att ge stationen en egen identitet och därmed göra det lättare att orientera sig i trafiken. Vi tror också att reklamen bidrar till minskad skadegörelse och vandalisering.

Nej, det står ju inte så. Byt ut ”reklam” mot ”konst”, så ser ni vad det står. Man har dock väldigt svårt att tro det när man ser Stockholms tunnelbana. De nya så kallade informationsskyltarna – det var ju så man beskrev dem när de sattes upp – visar sig inte innehålla särskilt mycket information utan mest reklam.

Christer Wennerholm skriver i sitt svar att SL själv bestämmer över 30 procent av skylttiden. 70 procent har man alltså sålt ut och tagit sin hand ifrån. Man har alltså satt upp reklamskyltar.

Spottarna är sex till fyra sekunder långa. Om man tittar på en sådan skylt under en minut kan man konstatera att det som kan klassas som information till resenärerna – jag har varit snäll i min bedömning och tagit med saker som klockslag och väder också – utgör 17 procent. 83 procent är alltså reklam. Redan i dag använder man alltså inte den tid som man enligt avtalet har rätt till. Det är väldigt märkligt, tycker jag.

Det skulle vara mer rakryggat om SL gick ut och sade att man sätter upp nya reklamplatser, inte informationsplatser, för det är inte informationsplatser utan reklamplatser.

Anförande nr 128

Y v o n n e B l o m b ä c k (MP): Ordförande! Tack, Tomas Melin, som har väckt en bra och viktig interpellation. Också jag har fått bekräftat att SL inte använder de 30 procent av tiden som man faktiskt har rätt till enligt avtal. Det är bedrövligt med tanke på att just frågan om information har diskuterats så mycket här i salen och i Trafiknämnden. Trots det använder vi inte de möjligheter som finns för att få ut information. Det är beklämmande.

Sedan är det jättetrevligt att se budskapen om ”700 00 tack”, men det är en stillbildsreklam som egentligen inte behöver ligga på de digitala skyltarna. Där skulle det kunna ligga trafikinformation som är aktuell. Jag blir därför bedrövad när jag ser att Christer Wennerholm svarar att man nu gör en mall för hur entreprenörerna själva ska lägga upp informationen på respektive skylt. Det är helt fel! Ta in informationen till SL, och låt SL se

till att den spottas ut! Det måste vara det sätt som ger den bästa informationen till resenärerna. Jag tycker att det låter helt galet, tyvärr.

Jag instämmer i Tomas Melins fråga: Varför använder vi inte utrymmet till konst? Det finns ju massor med konst i landstingets regi. Det är en kulturskatt. Det vore ju fantastiskt att få visa upp den för resenärer som sitter och väntar eller är på väg. Det blir en viloplats där både landstinget och SL skulle kunna få göra fantastisk reklam för sig själva i stället för att det nu blir något annat som får reklam och vi inte använder den del som vi har rätt till enligt avtal.

§ 19 Bordlagd interpellation 2011:45 av Gunilla Roxby Cromvall (V) om personskador förorsakade av AB SL:s glasdörrsspärrar

Anförande nr 129

Ylva Nork (V): Bakgrunden till den här interpellationen är SL:s egen rapport, som heter *Personskador i SL-trafiken*. Jag gillar ju citat, så jag tänkte börja med att läsa upp ett stycke av Ragnar Thoursie, ur hans *Sundbybergspilog*. Han skriver så här: "En öppen stad, en ej befäst, bygger vi gemensamt."

Ett stort antal europeiska storstäder har öppnat spärrlinjerna i kollektivtrafiken. I städer som i Berlin, Oslo, Helsingfors, Wien och Göteborg sätter kollektivtrafikoperatörerna resenärerna i centrum för sin verksamhet. I Stockholm lägger Alliansen i stället hundratals miljoner kronor varje år på att bygga större, fulare, dyrare och farligare spärrar. Man kan undra om SL sätter sina resenärers säkerhet först eller om man prioriterar kriget mot plankningen.

Spärrvåldet slår blint. Spärrarnas programmering gör ingen skillnad mellan en misstänkt plankning eller en äldre trafikant som går långsamt.

Det är svullnader, blåmärken, hjärnskakningar, blodutgjutelse, sårskador, skrubbsår, bulor, brännskador, brutna och spruckna revben, frakturer, slag mot ben, bröstorg, ansikte och huvud och i ett fall slag mot en gravid kvinnas mage. Det är personer som kastas omkull och slår huvudet i stengolvet. Utöver detta finns det flera fall av egendomsskador på till exempel glasögon och armbandsur.

Beskrivningen ovan är inte en sammanfattning av den gångna helgens misshandelsstatistik utan är hämtad ur en sammanställning i den rapport som jag nämnde här i början. Dessa skador orsakas av spärrarna.

Kriget mot plankarna kräver helt klart sina offer, och det är väl inte en alltför vild gissning att de som har anmält dessa skador inte tillhör den grupp som spärrarna är tänkta att rikta sig mot.

De nya monsterspärrarna kostar drygt 200 miljoner kronor – 200 miljoner kronor för att göra miljön besvärlig och otrygg för resenärerna. Det är 200 miljoner som investeras i maskiner som misshandlar resenärerna.

Christer Wennerholm skriver i sitt svar på vår interpellation att man tillsammans med leverantören vill kartlägga behovet av att minimera skadorna ytterligare. Kartlägga ytterligare – räcker det inte med dem som skadas? Räcker det inte med att läsa er egen rapport?

Vänsterpartiet tror på ickevåld i kollektivtrafiken, och vi vill därför ta bort spärrarna. Vi tror att det är vår uppgift som politiker att underlätta tillvaron för våra medborgare och resenärer – inte att slå dem. Därför har vi ställt tre frågor till Christer Wennerholm, och vi är inte jättenöjda med svaret.

Anförande nr 130

Landstingsrådet **Wennerholm (M)**: Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Vi är helt överens om att vi ska vara vänliga och snälla mot våra resenärer. Ett vänligt och öppet och välkomnande SL får fler resenärer. Sådan är verkligheten.

Men det är också så att vi måste ha intäkter för att bedriva verksamheten. Det är bara i en värld av illusioner och drömmar eller när man sitter i opposition som man kan finansiera framtidens investeringar och dagens drift där 700 000 stockholmare kom till jobbet eller till skolan i morse. Och de kommer hem i kväll också. De är miljöhjältar som varje dag ser till att vår region fungerar, att det går att leva ett drägligt liv i Stockholm.

Det är så att investeringen i det nya spärrsystemet har minskat fusket med 50 procent. Det är också så att investeringen ger pengar som vi kan satsa på ytterligare kollektivtrafik, som vi diskuterade i tidigare interpellationer och som vi kommer att diskutera i kommande interpellationer.

Det är ingen liten siffra om vi banar igenom en sådan satsning. En del av spärrarna får in 35 miljoner kronor mer, och den siffran är stadig för varje år. Därmed kan vi satsa ännu mer på kollektivtrafiken, och vi kanske slipper höja taxor eller slipper höja skatten beroende på hur man ser det hela.

Jag vet ju vilka drömmarna är i Vänsterns paradiset, men jag vet också vilka drömmarna är hos kollegor ute i Europa. Om de hade haft plats hade det sett ut på ett helt annat sätt. Det finns på flera av ställena inte plats för spärrsystem av den typ som vi har i Stockholm. Det är därför som de har öppna spärrar. De skulle, om de haft möjligheten, haft spärrar där man hade kunnat kontrollera att människor hade betalt sin avgift. Det är ingenting som är gratis i någon värld. Allting kostar alltid något, och vi betalar alltid på det ena eller andra sättet, och det är värt att komma ihåg, herr ordförande.

Anförande nr 131

Ylva Nork (V): Ordförande! Ingenting är gratis. Egentligen ligger kostnaden för att upprätthålla det så kallade säkerhetssystemet i tunnelbanan någonstans kring ungefär plus minus noll, lika med intäkterna. Egentligen är det där ett nollsummespel. Det handlar om politik inte någonting annat. Avgifter handlar alltid om politik, inte om någonting annat.

Det är möjligt att det är så att plankningen har minskat, som jag föredrar att kalla det. Fusk tycker jag är ett konstigt ord att använda om sina medmänniskor, för det handlar i allra största utsträckning om människor som inte har råd att åka. Jag vet inte hurdan Christer G:s erfarenhet är, men min erfarenhet när jag har granskat dem som plankar eller dem som ansluter sig till det här systemet, så är det påfallande ofta som de inte har svenska namn och som har en postadress i Spånga eller Norsborg. Det är förstås en klassfråga. Avgifter är alltid en klassfråga. Tar man in pengarna via skatten så blir det rättvist, men det väljer majoriteten här att inte göra.

Kriget mot plankning kommer aldrig att vinnas. Man vinner inte krig på det här sättet utan man får tänka nytt i stället. Öppna spärrarna, låt det bli tilltalande och bekvämt! Resandet kommer att öka. I och med att resandet ökar så ökar också intäkterna. Det blir en trevligare och bättre miljö för alla.

Spärrarna eskalerar våldet i tunnelbanan. Det här talet om att de inte skulle ha plats med spärrar överallt i de städer som nämns kanske stämmer. Jag är inte insatt i den frågan, men vi har verkligen inte plats med dem i Stockholms tunnelbana heller! Det kommer vi att prata om under nästa interpellationsdebatt.

Anförande nr 132

Tomas Melin (MP): Ordförande! Den här frågan handlar inte om plankning eller taxesystemet. Den här frågan handlar om säkerheten för våra resenärer när de ska ta sig till eller från tåget.

Christer G Wennerholm förklarar i sitt svar hur säkerheten ska tryggas i framtiden. Det verkar som om vårt trafiklandstingsråd helst pratar om saker i framtiden, i en oklar framtid eller om dåtiden, för fem sex år sedan. Jag skulle vilja ha ett landstingsråd som talar om nutid. Stockholmarna förtjänar nämligen trygghet och säkerhet i trafiksystemet i dag, inte någon gång i framtiden utan i dag.

MTR har själva hävdad i medierna att varje resenär måste vänta till dess att en spärr har stängts för att kunna passera säkert och att all annan passage sker på egen risk. Det här är naturligtvis helt oacceptabelt och skulle, om det skulle följas, leda till väldigt stora köer vid rusning då människor ska ut på en station, gå av ett tåg och så vidare. Vi har tyvärr inte kunnat få ett svar från ansvarig politiker. Det tycker jag faktiskt är anmärkningsvärt.

Jag bad i december om ett besked från trafiklandstingsrådet till stockholmarna om hur man ska undvika att skadas av aggressiva spärrar. Då talade du, Christer Wennerholm, om eget ansvar, vad nu det innebär i det här sammanhanget. Den enda säkra spärren var den vid biljettluckan. Sedan gick du och satte dig och vägrade svara på fler frågor.

Vilket blir ditt besked i dag?

Anförande nr 133

Annikaj Hjelms (MP): Den här interpellationen tar upp en viktig fråga. Det här projektet med glasdörrspärrar är ju rakt igenom misslyckat. Det är dyrt och det fungerar inte. Spärrarna motverkar det flyt i trafiken för folk som ska in och ut i tunnelbanan som är nödvändigt för en fungerande kollektivtrafik. Det här projektet ökar trängseln.

De här spärrarna är problematiska. Om de är för snabba så slår de igen, och då kläms vuxna, barn och hundar, och väskor fastnar och det blir olyckor av det slag som vi så väl hörde beskrivas här alldeles nyss. Om spärrarna är långsammare så att människor hinner igenom och det blir färre olyckor, då fyller de ju inte sitt syfte. Då blir det nämligen betydligt lättare för den som vill smita in utan biljett. Som det fungerar nu är det så att den som vill smita in utan biljett och lyckas gå igenom spärren, vilket ju faktiskt inte är så svårt, är trygg. Har man väl kommit igenom spärren så riskerar man ingenting. Då kan man resa i lugn och ro utan biljett.

Om man i stället hade ett system av det slag som Miljöpartiet föreslår med öppna spärrlinjer och ett stort antal kontrollanter ute på perrongerna och i tunnelbanetågen så skulle den som reste utan att ha biljett riskera att bli upptäckt under hela resan. Det skulle göra det betydligt svårare för den som inte vill betala.

Miljöpartiets förslag skulle alltså lösa de här problemen och göra tunnelbanesystemet tillgängligt och trivsamt i motsats till den hets som det innebär med folk som fastnar och ska igenom.

Det förslag som Christer Wennerholm beskriver i sitt svar på interpellationen är att man ska göra enkelriktade spärrar är ju fullständigt vettlöst, eftersom det skulle göra trängseln ännu värre. Det skulle bli ännu svårare att få flyt för oss resenärer med enkelriktade spärrar.

Det enda rimliga är ju att avbryta det här vansinnet med att investera i dyra glasdörrspärrar som bara skapar trassel och som dessutom inte löser det problem som är spärrarnas syfte.

Anförande nr 134

Stella Fare (FP): Ordförande, fullmäktige! Det var en fantastiskt drastisk formuleringskonst som Ylva gav prov på när det gäller de här spärrarna! Jag måste säga att den här rapporten öppnade en del ögon även på mig. Det har förekommit en lång rad incidenter som visar på att spärrarnas måste kalibreras, måste anpassas och prövas ut bättre.

Jag håller med Christer om att införandet av nya spärrar har varit väldigt lyckosamt eftersom mycket av plankningen har försvunnit, men det är klart att vi ska ha spärrsystem som är människovänliga och som passar såväl gammal som ung och funktionshindrad. Det återstår en del att göra på det här området. Jag vill gärna understryka det.

Jag vill också säga att det är fel att ta den här diskussionen isolerat för det kanske finns de som tror att tunnelbanan är en okomplicerad miljö i övrigt och att den är helt säker och oproblematiske. Så är det inte. Det är fullt av incidenter i tunnelbanan, oavbrutet. Den vanligaste olyckan i tunnelbanan är en fallolycka och den sker i rulltrappan. Det är oftast gamla människor som faller. De snubblar precis när de ska lämna rulltrappan,

Varje år faller också många människor ner på spåret. Vi har åtminstone 10–12 självmord, människor som kastar sig framför tågen. Det förekommer misshandel. Vi måste nu investera i så kallade trygghetsrum, alltså arrestlokaler, för att det är en sådan väldig oordning på tunnelbanan. Man måste ta hand om folk som är berusade, bråkar och hotar andra. Den här miljön är inte idealisk om man ser till säkerhet och trygghet, men vi måste naturligtvis bemästra problemen. Vi ska inte förneka att problemen finns, och vi ska inte tillföra nya problem, men att se personskadefrågan enbart i skenet av de nya spärrarna anser jag vara fel. Jag anser också att det är att luras om man vill få oss att tro att detta är det enda dilemma som vi har att handskas med. Nej, det är tvärtom så att det är rätt så komplicerat att åka tunnelbana om man inte är van, om man inte har gjort det under en längre tid. Om man är ny i Stockholm så kan man uppleva att det finns många utmaningar med att åka tunnelbana.

Att göra systemet riktigt människovänligt och tillgängligt på alla sätt är en utmaning. Jag tror att just när det gäller tryggheten, både fysiskt och socialt, så har vi mycket kvar att göra i SL-styrelsen.

Anförande nr 135

Ylva Nork (V): Det är roligt att höra att Stella Fare tycker att det finns problem med säkerheten i tunnelbanan, för det gör det ju, och problemet blir ju inte mindre för att man satsar pengarna på fel saker. Om man hade satsat pengarna, de 200 miljonerna, på att försöka skapa en säkrare miljö i tunnelbanan så att folk inte ramlar och slår sig i rulltrapporna och så vidare, så skulle ju mycket vara vunnet. Men majoriteten väljer i stället att satsa pengarna på ett ganska verkningslöst system som enbart ställer till irritation för de flesta stockholmarna. Det finns ingen stockholmare som räcker upp handen och säger: Jag gillar spärrar, eller Jag älskar spärrar, som man kanske skulle säga i dag på Alla hjärtans dag. Det gör inte folk. De irriterar sig på dem även om alla naturligtvis inte blir slagna av dem.

Jag undrar en sak. Om det inte hade varit maskiner som hade åsamkat folk de här skadorna, hade man i så fall accepterat dem? Om det hade varit väktare som stått och slagit och piskat på folk på det här sättet, hade det varit okej? Bara för att det är maskiner som åstadkommer skadorna så fransäger man sig liksom ansvaret.

Jag tycker inte att vi fått något riktigt svar av Christer G Wennerholm i dag.

Anförande nr 136

Helene Öberg (MP): Jag brukar underhålla fullmäktige – fast ni tycker nog inte det är roligt – med berättelser om hur det går för mig när jag åker i kollektivtrafiken med min nya bebis. När det gäller spärrarna så är det så att ett tag efter det att de hade kommit på plats i Stockholm så kom det upp klistermärken. Jag kommer ihåg att jag lade märke till dem redan då. Där stod att om man skulle passera med barn, barnvagn eller hund så skulle man säga till spärrvakten.

Nu när jag ska åka med barnvagn måste jag säga till spärrvakten. Varje gång jag har sagt till att jag ska passera med barnvagn så blir de jättearga för de förstår inte varför jag tar upp deras tid och stör dem i det som de håller på med.

Jag kan inte komma till någon annan slutsats än den att de här klistermärkenas enda funktion är att friskriva SL från ansvar om någon gör illa sig. Kan det vara så?

§ 20 Bordlagd interpellation 2011:46 av Gunilla Roxby Cromvall (V) om trängseln i kollektivtrafiken**Anförande nr 137**

Ylva Nork (V): De här frågorna hänger egentligen ihop. Vi har ställt tre frågor till Christer G Wennerholm: Vilka åtgärder tänker han vidta för att minska trängseln och risken för personolyckor på tunnelbanans plattformar? Är han beredd att initiera en översyn av kollektivtrafiksystemets bytespunkter för att möjliggöra smidiga spärrfria byten mellan trafikslagen? Anser han att det är rimligt att utöka ytan för kommersiella lokaler vid Hornstull på bekostnad av biljetthallens storlek?

Jag tycker inte heller i detta interpellationssvar att vi fått något bra svar.

Om man studerar nöjdhetsenkäterna, som har varit upp till diskussion i dag, så ser man hela tiden att den trend som man talar om och som innebär att människor har blivit mer nöjda i kollektivtrafiken nu är bruten. Om det bara är för i år eller om det kommer att visa sig att det är långsiktigt vet vi inte nu, men som det såg ut förra året var folk mindre nöjda när tidigare. Det som de är minst nöjda med eller mest missnöjda med är just trängseln. 42 procent är missnöjda med trängseln. 18 procent tycker att det är så där. Det är inte särskilt många som är nöjda med hur det är.

Christer skriver i sitt svar att man gör stora satsningar på tunnelbanan och hänvisar till upprustningarna av både Hagsätra- och Farstagenarna. Jag skulle vilja säga att ett underhåll av någonting inte är en satsning, det är något som ingår i arbetet. Om man har kollektivtrafik så är det klart att man underhåller den. Det är inte en satsning.

En satsning är det som man gör om man tänker mera tunnelbana, ytterligare busslinjer och så vidare. Man ska inte kalla saker för något som de inte är.

Tillbaka till frågan om Hornstull. I det fallet svävar svaret ut i att människor är nöjda på Östermalm. Ja, så kanske det är. De är kanske nöjda där. Några av er har kanske varit nere på stationen på Hornstull och sett hur det ser ut. Jag borde ha haft en bild med mig. Jag tänker ändå att några av er vet hur det är. Nu pågår visserligen ombyggnad, men det kommer inte att bli särskilt mycket större. Det kommer att blockeras av kommersiella lokaler.

Hornstull är en knutpunkt, och i och med den nya gallerian som man bygger så tror jag att man förväntar sig att det kommer ännu mer folk, att Hornstull kommer att bli ett ännu mer attraktivt område. Att då plotta ihop det här och dessutom ha kvar spärrarna är helt katastrofalt, och det kommer inte att bli bättre.

De spärrfria smidiga bytena ser vi i Vänsterpartiet verkligen fram emot. Vi kan inte hitta dem i svaret från Christer G Wennerholm.

Anförande nr 138

Landstingsrådet **Wennerholm (M)**: Fru ordförande, fullmäktigeledamöter! Jo, det är faktiskt så att istandsättande av det tunnelbanesystem som vi har, som i sina delar är mellan femtio och sextio år gammalt, det är nysatsningar. Det handlar nämligen om att vi till exempel byter signalsystem. De satsningar som vi nu gör på röda linjen kommer att innebära, tillsammans med att vi skaffar nya tåg och använder detta rätt, att politiker i den här salen i framtiden kommer att kunna säga att vi har ökat kapaciteten, möjligheten att transportera fler passagerare på röda linjens system som motsvarar en kapacitetsökning med 30 procent. Det är en nysatsning. Det är inte att göra exakt samma sak som vi gjorde i går och sätta på lite målarfärg eller använda lite puts för att det ska se finare och vackrare ut. Det är definitivt nysatsningar.

Det är också så att gröna linjen och de satsningar som är gjorda där ju innebär att vi bygger om systemet till modern standard. Det är också satsningar.

Jag förstår ju fullt väl att du inte är nöjd, för du vill ju ha bort spärrarna, men du kan ju inte begära att du ska få svaret av mig att vi ska ta bort spärrarna när vi vill ha spärrar. Det är alltså lite långsökt att kräva att jag ska gå upp i talarstolen och tillfredsställa Vänsterns behov i de här frågorna.

Ni får väl övertyga Socialdemokraterna, om ni någon gång ska regera tillsammans igen, att det ska bli spärrfritt i kollektivtrafiken: Nu ska det vara spärrfritt för nu ska vi i Vänstern vara med och regera. Jag tror inte att det skulle bli så. Jag tror att det gjordes ett försök som lades ned rätt så snabbt i det avseendet under den senaste era som ni regerade tillsammans. Det är väl som det är med den frågan. Den får ni fortsätta diskutera internt hos er, för av oss kommer du inte att få någon leverans som innebär att det inte finns några spärrar i systemet. Så enkelt är det.

Sedan kommer vi att se till att människors vardag ska vara så trevlig och så bra som möjligt. En del av det innebär att vi kommer att se till att det finns service i samband med tunnelbanesystemet. För att skapa service i samband med tunnelbanesystemen alltifrån kommersiell service eller annan service till exempel i form av bibliotek vilket vi har på några ställen nu. Det leder ju till att det är fler människor i rörelse i trafiksystemet. Det ökar trivseln i säkerheten totalt sett för alla trafikantgrupper som använder kollektivtrafiken. Det uppfattar jag som väldigt positivt.

Det är dessutom en väldigt marginell företeelse i dag, och ni får väl tycka att det är hemskt, ni som tycker det och använder ordet kommersiellt som om det vore en svordom. För mig så omfattar det livet för människor i en storstad. Det är det som har möjliggjort den här storstaden, som har möjliggjort att Stockholm blivit en stor stad i världen dit människor kommer från hela världen för att utvecklas och leva sina liv.

Anförande nr 139

Ylva Nork (V): Det är härligt att få ett brandtal för kommersialismen här!

Tillbaka till frågan när det gäller Hornstull. Visst är det väldigt trevligt att man har öppnat ett bibliotek vid Östermalms tunnelbanestation, men tunnelbanans funktion är i botten att transportera människor på ett snabbt, bra och säkert sätt. Om man då låter kommersiella eller icke kommersiella lokaler ta över utrymme så att människor inte kan använda tunnelbanan till det som den är gjord för så måste ändå någonting vara fel.

Jag är inte så naiv att jag tror att Christer G Wennerholm kommer att ta bort några spärrar, och det är väl tur det, för i så fall hade jag varit tvungen att klättra upp och sätta ett kors i taket och det hade varit ganska besvärligt.

När det gäller det spärrlösa experimentet, som du tydligen kallar det, eller försöket, så var det bland det första som den nya majoriteten tog bort, om jag inte minns fel. Rätta mig om jag har fel, jag är inte helt påläst.

Det är ändå problem att man inte sätter resenärernas säkerhet i första rummet, utan att man envisas med att behålla de spärrar som ökar trängseln, som gör systemet mer otillgängligt och som dessutom skadar resenärerna. Det är ett problem, och på frågan hur man ska lösa det har vi inte fått något svar i dag.

Anförande nr 140

Landstingsrådet Ullberg (S): Tack, Vänsterpartiet, för en intressant interpellation! Christer och jag har ju redan fått chansen att tala om kollektivtrafik ett par gånger i dag. Då har jag fått höra att jag bara pratar om tunnelbanan, vilket inte är sant. Det här är ju en viktig tunnelbanefråga som Vänsterpartiet har tagit upp om trängseln i tunnelbanan.

Vi ser ju att kundnöjdheten minskar väldigt kraftigt just på grund av den upplevda trängseln hos resenärerna.

Jag vill passa på att ställa frågan till landstingsmajoriteten: Hur tror ni att förslaget om att tillåta cyklar på tunnelbanan kommer att påverka trängseln? Vänsterpartiet ställde en konkret fråga som just handlar om trängseln och risken för olyckor på plattformar. Det gäller inte bara på plattformar, det gäller också i rulltrappor och i vagnar. Det är utrymmesbrist redan i dag. Cyklar är också ganska smutsiga. Vi tillåter inte cyklar på Centralen för att man ska kunna ta med dem på pendeltågen ens utanför rusningstrafik.

Jag är väldigt intresserad av att veta hur det här ska fungera, men det är också väldigt många som hör av sig till mig och säger att det här med cyklar verkar väldigt bra, men de hoppades att de skulle kunna få en låncykel vid stationen. Jag hade också hoppats på att vi skulle ha kommit längre än vad majoriteten i Stockholms stadshus och i vissa kommuner har gjort när det gäller att bygga ut låncykelsystemet. Det tror jag nämligen är viktigt, både cykel-parkeringar och låncykelsystem.

Jag tror också att vi måste bygga ut tunnelbanan. Jag får ju ta chansen nu, eftersom jag inte fick ordet i en tidigare debatt, och säga att när det gäller det utbyggda systemet så har vi förstås en budget i balans, vi har också en femtioprocentig medfinansiering för tunnelbanan till Hagastaden till exempel. Den diskussionen behöver vi inte ta upp.

Vid senaste sammanträdet med trafiknämnden fick vi väldigt oväntat ett förslag på bordet om att tillåta cyklar i tunnelbanesystemet. När vi nu behandlar den här interpellationen vill jag ta chansen att höra i det här rummet hur ni tänker att cyklar ska fungera i systemet när vi upplever den här trängseln. Jag undrar också om Christer G Wennerholm liksom andra majoritetsföreträdare tycker att säkerhetsargumentet är ett så kallat svepskäl som det stod i medierna. Det tycker jag är väldigt allvarligt.

Anförande nr 141

Stella Fare (FP): Ordförande, fullmäktige! Det var ju ovanligt passande att jag fick komma upp i talarstolen och förklara vad vi tycker. Vi tycker att det är en stor seger att vi fick majoritet för det här förslaget. Det var på tiden. Vi har pratat i årtal om att man ska tillåta cyklar på tunnelbanan. När det ska ske är en annan sak, men reglerna är sådana i dag för pendeltågen att cyklar inte tillåts under rusningstrafik men är fullt tillåtna under helgerna. Det är möjligt att vi behöver ha en sådan regel på tunnelbanan.

När det gäller säkerhetsargumentet, som Erika berör, så är det så att säkerhetsfrågan handlar om tillfällen då man ska utrymma tunnelbanor och det står gods i vägen för den utrymningen. Det är alltså brandmyndigheten som har sådana synpunkter. Då är det så att tvillingbarnvagnar, rullatorer, dramaten och mycket annat gods på hjul som man har i tunnelbanan naturligtvis är en säkerhetsrisk om man skulle behöva utrymma tunnelbanorna snabbt i händelse av brand. Man kan inte av politiska och miljömässiga skäl förbjuda folk och inte heller av demokratiska skäl hindra folk från att ta med sig rullatorer eller barnvagnar. Man försökte en gång i tidernas begynnelse att förbjuda barnvagnar i tunnelbanan men det gick inte, inte ens med hänvisning till säkerheten.

När det gäller cyklisternas möjlighet att ta med sig cyklar så anser jag att cyklister är SL:s bästa kompisar. Om man är smart så ska man vara snäll mot sina kompisar för det har man nytta av. Cyklister och kollektivtrafikresenärer gillar varandra. Det är det som det handlar om, man ska se till att liera sig med de krafter som man har nytta av. Cyklisterna är en sådan kraft.

Det här är väldigt efterlängtat. Även jag har fått många reaktioner. Som ni kan gissa så har de nästan uteslutande varit positiva.

Anförande nr 142

Lars Carlsson (C): Ordförande, ledamöter och åhörare! Handen åkte upp som en fjäder när det här uttalandet kom.

Erika Ullberg vill ju se problem i stället för att lösa problem. Hon hittar problem som egentligen inte är problem. Det är klart att vi kan ha flexibilitet. Vissa tider på dygnet kan man kanske inte ta med sig cykeln och man kanske inte heller ta med sig cykeln och använda vissa stationer för att det är trångt. Det är oerhört mycket bättre om man kan ta med sig cykeln och underlätta vissa delar. Man kanske inte belastar kollektivtrafiken på vissa delar om man kan åka cykel på en del sträckor.

Så till frågan om kommersiella lokaler. En större närvaro av människor och en trevligare och fräschare miljö höjer också säkerheten i tunnelbanan.

Anförande nr 143

Landstingsrådet Ullberg (S): Jag noterar att Christer G Wennerholm inte vill gå upp i debatten men att Stella är väldigt engagerad. Du säger att det är en stor seger. Jag känner lite: Vem som åker tunnelbanan i dag har drivit det här? Vem ser fram emot att stå med sina byxor mot de smutsiga cykelhjulen? Vem som står i trängseln och själv är rädd att ramla i rulltrappan ser fram emot att ha en cykel bakom sig i rulltrappan?

Du tar upp barnvagnar, rullatorer och rullstolar. Jag hoppas verkligen att det inte är någon tvekan, utan att du vill bereda plats för dem. Då måste det nog – som det ser ut i dag – ske på bekostnad av att man inte kan släpa med sig sin cykel. Jag tycker att man ärligt måste säga det.

Majoriteten vill inte bygga ut tunnelbanesystemet. Trängseln ökar, och kundnöjdheten minskar, men man vill tillåta cyklar. Det är väldigt fel väg.

Jag träffade i går förare som är jätteoroliga för det här förslaget och precis som SL:s tjänstemän ser stora säkerhetsproblem. Jag träffade i går en förare som en gång har kört på en cykel. Det blev avstängning i tunnelbanan i tre timmar.

Detta är verkligen ett problematiskt förslag, hur väl det än kan låta i teorin.

Anförande nr 144

Landstingsrådet Wennerholm (M): Fru ordförande, fullmäktigeledamöter! Nu är Erika Ullberg på sin hemmaplan, för nu är hon ju i tunnelbanan, även hon åker pendeltåg varje dag.

Jag kan konstatera, som jag sade tidigare, att vi nu närmar oss sanningens minut med stormsteg. Då kommer vi snabbt att kunna konstatera vem som kommer att kunna leverera det vi har lovat, det vi har gjort upp och det vi har slutit avtal om när det gäller tunnelbaneutbyggnad.

Det finns grundläggande avtal och intentioner om vad vi ska göra på sikt för att bygga ut tunnelbanan. Det kommer också att levereras fördjupade studier i den frågan.

Vi kan också konstatera, fru ordförande, fullmäktigeledamöter, att det då är tur att Erika Ullberg kommer att fortsätta vara i opposition, för hon kommer aldrig att behöva få sina kort synade. Vi vet ju vad det blir för leverans när vi har ett rött styre i den här salen och en röd regering. Då är leveransen till den här regionen noll!

De Juholtpengar som ni har pratat om är redan historia, mina vänner. Nu kommer det nya tider. Nu blåser det nya vindar. Nu ska det levereras substans i era underlag. Ni kommer att få se – vilket ni också har vetat, eftersom ni har haft insyn via trafiknämnden – de verkliga kostnaderna för att bygga ut riktig tunnelbana till riktiga människor i en riktig storstad, inte politiska fantasier, drömmar och visioner som man kan kasta ur sig när man har ett sommarmöte någonstans söder om staden.

Nu handlar det om att bygga riktiga tunnelbana till riktiga stockholmare i riktiga förorter i Stockholms län. Och då behövs det riktiga pengar och inga Juholtpengar, fru ordförande.

Anförande nr 145

Stella Fare (FP): Till Erika om cyklarna, om de skulle vara en fara för säkerheten och detta med smutsiga cyklar: Vi ska kanske klargöra några saker för fullmäktige.

Det är i samband med att vi skaffar nya tåg till den röda linjen som detta kommer att kunna bli möjligt. Då kan de nya tågen – jag hoppas att det blir så, men det får vi se – inredas så att den sista vagnen har uppfällbara säten, och då kan man ställa cyklarna på längden.

Det finns redan i pendeltågstrafiken, om ni har åkt med de nya tågen, och det är jättebra. Vi är väldigt många cyklister som använder oss av den möjligheten. Det finns också fina, små skyltar med cyklar på, så att man vet att det är ett ställe för cyklar.

Modellen kommer från Öresundstågen, som har haft det länge. De tyska tågen har det också, liksom i Berlin, Bryssel och New York – det finns många exempel på tunnelbanesystem där man tillåter cyklar, med lite olika regler. I New York är man mest liberal i det fallet. Där är det okej dygnet runt med cyklar, för man litar på folks sunda förnuft, helt enkelt. Det tycker jag att vi kan göra också.

Ordföranden: Jag vill bara påpeka att Erika Ullberg faktiskt inte har någon talartid kvar.

Anförande nr 146

Lars Carlsson (C): Då ska jag vara lite snäll. Vi kan – till skillnad från Socialdemokraterna – uppvakta regeringen. Att vi inte vill bygga ut tunnelbanan är fel. Vi behöver inte uppvakta Sveavägen 68, för där finns det inga pengar att hämta.

Detta med smutsiga cyklar: Jag tycker att man måste ta ansvar – det är bara löjligt. Man ska inte heller nysa någon i ansiktet när man står i tunnelbanan.

Frågan var också om vi över huvud taget skulle anpassa de nya vagnarna till att ta med cyklar eller inte, och det tycker vi att man ska. Anpassar man de nya vagnarna för att kunna ta med cyklar har man också möjlighet att bestämma vilka tider man får ta med cyklar. Så enkelt är det.

Anförande nr 147

Nanna Wikholm (S): Vi står här i en fantastiskt viktig debatt om vad vi kan göra för att minska trängseln i kollektivtrafiken. Det är väl rätt självklart att det viktigaste vi kan göra är att se till att kollektivtrafiken blir större och bättre och att de kapacitetsstarka förbindelserna byggs ut.

Därför tänker jag inte lägga mer tid från oss på att diskutera om det är mer plats och mer kapacitet i tunnelbanan om det dessutom står cyklar där. Det känns lite som ett sidospår. Att det tar upp så stor plats, när majoriteten pratar om detta, kanske säger en del om intresset för tunnelbanan och att öka kapaciteten och minska trängseln.

Christer säger att det inte blir några Juholtpengar. Nej, det kanske det inte blir. Under de närmaste tre åren blir det tyvärr inte heller några Löfdpengar. Frågan är om det ska bli några Borgpengar. Tyvärr för den här regionen är det inte vårt parti som sitter i ledningen för landet.

Den budget som vi har lagt i Sveriges riksdag från hela vår riksdagsgrupp innebär att det finns 50 procent statlig medfinansiering av den tunnelbanesträckning som finns närmast framför oss när det gäller Nya Karolinska och Hagstaden.

Där är svaret väldigt tydligt. Frågan är om det finns några Borgpengar eller några Reinfeldtpengar till dessa saker. Det har verkligen inte verkat så hittills.

Dessutom finns det Hellmark Knutsson-pengar i vår budget och Ullbergpengar i vår budget, för att se till att vi tar vår del av ansvaret för att bygga ut tunnelbanan till Nya Karolinska och Hagastaden men också för att börja titta på en riktig förstudie av en tunnelbana till Nacka.

Det är bråttom. Då är min fråga till trafiklandstingsrådet, som han inte riktigt har svarat på, fast vi har nuddat vid den några gånger tidigare i dag: Varför finns inte detta ärende på listan till närmast trafiknämndssammanträde? Varför får vi inte ut idéstudien om tunnelbana till Nacka, som är den stora investering för att verkligen öka kapaciteten där det i dag är som trängst? Varför skjuter man på beslutet?

Jag läste andra delar av handlingarna i går, om årsrapporten. Där står det tydligt och klart att det ska komma ett informationsärende på styrelsen i februari och bli beslut på styrelsen i mars. Men det finns inte med på listan. Det har dragits bort av någon anledning som jag inte känner till. Jag vet inte varför det är så.

Varför försenar du till och med idéstudien, när vi ska få den informationen, när vi dessutom behöver en förstudie som sätts i gång och en tunnelbana som kan börja byggas snarast?

Anförande nr 148

Landstingsrådet **W e n n e r h o l m** (M): Fru ordförande, fullmäktigeledamöter! Jag ber landstingsfullmäktige uppriktigt om ursäkt. Det är skandal att trafiknämnden fick information om den idéstudien vad gäller ostsektorn och tunnelbanan till Nacka i december vid en utbildningsdag. Jag är oerhört ledsen för det och att det inte sker nu i februari.

§ 21 Interpellation 2011:47 av Lars Dahlberg (S) om att ägarstyrning utan verktyg inte är någon ägarstyrning

Anförande nr 149

L a r s D a h l b e r g (S): Ordförande, fullmäktige! Hade du, Anna, läst hela frågan hade det inte gjorts någonting, för det är ändå vad det handlar om, nämligen varför vi har ett produktionsutskott i landstingsstyrelsen.

Produktionsutskottet ska enligt reglementet utöva ägarstyrning när det gäller landstingets egenregiverksamhet. Vi har faktiskt en hel del av den karaktären. En del av ägarstyrningen sker genom ägardialog. Då träffar vi verksamheterna, och så berättar de hur det går och hur de lever upp till de krav som vi och ni har varit med att ställa, till exempel i budgeten men också i policybeslut och annat.

Jag var med på de träffarna under förra året, och då framkom det att utvecklingen inom vårdrelaterade infektioner var negativ på flera ställen. Vi hade till exempel en rapport från Karolinska som visade att 14 procent av patienterna drabbades av vårdrelaterade infektioner. Det är naturligtvis oacceptabelt.

Efter att ha fått flera sådana indikationer valde jag att ta upp en skrivelse i produktionsutskottet där jag helt enkelt efterlyste åtgärder, eftersom det var kvalitetsbrister i sjukvården, som ändå är grunden för agerandet. Då fick jag ett svar från förvaltningen som pekade på att det var beställarförvaltningen som hade ansvaret för patientsäkerheten.

Jag tycker inte att ägarstyrning bara ska handla om att man träffas och utbyter tankar och erfarenheter, utan det ska faktiskt också handla om att när något inte fungerar som det ska, då ska man agera aktivt.

Vi kan dra paralleller till Caremas problem och tänka oss att Carema står med armarna i kors och konstaterar: Ja, vi har kvalitetsbrister, men vi gör ingenting åt dem. Däremot finns det en beställare som man kan diskutera detta med. Det skulle aldrig accepteras. Det skulle aldrig hålla.

Om vi har ett produktionsutskott som ska ansvara för den egenregiverksamhet som vi har i landstinget, då måste produktionsutskottet helt enkelt kunna agera när det är brister i verksamheten.

Nu har jag fått ett svar från Anna. Jag vill gärna säga att jag stöder det arbete som redovisas i svaret och tycker att det är viktigt. Men frågan är hur vi ska agera när det uppstår kvalitetsbrister. Eller för att vara ännu tydligare, Anna: Vill du agera när det är kvalitetsbrister i vår egenregiverksamhet?

Anförande nr 150

Landstingsrådet S t a r b r i n k (FP): Ordförande! Tack, Lars Dahlberg, för din interpellation om ägarstyrning! De konkreta frågorna berör rätt mycket tjänstemannastödet i produktionsutskottet.

Först och främst beklagar jag förstås att du och ditt kansli inte har fått del av den tillgängliga information som faktiskt finns kring vårdrelaterade infektioner. Det ligger till så att sjukhusen mäter detta två gånger om året. Det görs också nationellt i SKL:s regi, så att vi kan jämföra oss också med varandra.

Höstens mätning visar att andelen vårdrelaterade infektioner på våra sjukhus är ungefär 10 procent, vilket är högt. Men det är ändå en liten minskning sedan förra mätningen totalt sett, även om det spretar mellan sjukhusen.

Vi ska väl inte gå in i detaljerna kring hur man arbetar och angriper just vårdrelaterade infektioner utan mer hålla oss till ägarstyrningen. Men det är ändå viktigt att komma ihåg vår roll, som är att förhålla oss till det uppdrag som vi som ägare har gett verksamheterna och som de har åtagit sig i sina avtal med beställaren. I detta ingår förstås att mäta andelen vårdrelaterade infektioner men också att bidra till arbetet med att minska dem. De ska minskas kraftigt. Där har vi i konstruktionen i avtalet en styrmodell som du säkert är väl insatt i.

När produktionsutskottet sammanträdde den 17 november fick vi en föredragning om situationen med vårdrelaterade infektioner på de olika sjukhusen, så visst finns informationen. Varför du sedan inte får tillgång till den från tjänstemännen kan jag inte svara på, utan det kan jag bara beklaga.

I mitt skriftliga svar tog jag helt fasta på de konkreta frågorna om stödet till ägarstyrningen. Det är väl ingen hemlighet att en hel del av det behöver utvecklas. Det är också något som vi jobbar med i produktionsutskottet.

Jag har ingen anledning att misströsta i dag. Jag vet att landstingsdirektören nu riggar en mer kraftfull organisation för stödet kring ägarstyrning, och det tycker jag är jätteviktigt, både för att produktionsutskottet ska kunna verka med kraft men också för att arbetsutskottet, som också har en viktig roll, ska ha ett bra underlag för sina beslut.

När det gäller formerna för ägarstyrningen har vi i produktionsutskottet varit överens om en modell som vi började jobba med för ett halvår sedan. Det är kanske lite tidigt att utvärdera den. Man kan säkert vässa den och slipa på den.

Men några saker är helt tydliga. Vi måste ha ett bra underlag inför mötena. Jag hoppas att du upplever att det har blivit en förbättring. De minnesanteckningar som skrivs ska naturligtvis spridas till hela produktionsutskottet.

På senaste mötet med produktionsutskottet fattade vi beslut om en ny modell för uppföljningen, första steget i den. Nu gäller det att gå vidare och vässa detta ytterligare. Där var vi glädjande nog överens om tagen, så jag har goda förhoppningar om att vi ska kunna hitta en modell för detta som vi alla kan ställa oss bakom.

Anförande nr 151

Hans Åberg (FP): Fru ordförande, fullmäktigeledamöter, kanske någon åhörare! Lars Dahlberg ställer frågan om hur effektivt produktionsutskottet är för ägarstyrning om det saknas verktyg för att kontinuerligt följa upp kvaliteten i verksamheten.

Ställd så kan svaret inte bli annat än negativt. Men har vi då kommit så mycket längre än vi gjort, med en retorisk poäng? Ingen ägarstyrning kan utövas om man inte får en klar och saklig genomlysning av fakta, oavsett inom vilka områden man efterlyser den.

Lars vet att vi just nu jobbar intensivt för att få fram bättre underlag just för att bedöma kvaliteten. Inte minst jag själv har ganska tydligt uttryckt vad jag förväntar mig i det avseendet.

Produktionsutskottet är det organ som har till uppgift att ratta en verksamhet som omsätter mellan 40 och 50 miljarder, med lika många tusen anställda. Det är ingen liten pjätt.

Vi har i politisk enighet definierat ett antal fokusområden som Anna nämnde tidigare. Nu pågår vad jag skulle kalla en utvecklingsresa vad gäller ägarstyrning och därtill kopplade områden. Det gäller alla involverade i processen. Det inbegriper oss politiker, förvaltningen, styrelserna och inte minst verksamheterna själva.

Vi lär oss, några av oss mer än andra och snabbare, men vi lär oss. I grund och botten är produktionsutskottets uppgift att säkerställa att verksamheterna långsiktigt kan leverera en produkt som svarar mot varenda kunds önskemål så effektivt som möjligt.

Kvalitet och kvalitetsutveckling är utan tvekan en av våra absolut viktigaste utmaningar, eftersom de innehåller nyckeln till en bättre upplevelse av vårdprestationen hos medborgaren och för att bättre kvalitet också kan frigöra otroligt stora resurser som i dag används på felaktigt sätt.

Det ska bli kul att utveckla ägarstyrningen tillsammans med er under den fortsatta mandatperioden. Jag tror att vi kan ta jättesteg framåt.

Anförande nr 152

Lars Dahlberg (S): Ordförande, fullmäktige! Jag vill än en gång säga att jag står bakom det som redovisas i svaret, och det gäller även det Anna och Hans har tagit upp i sina inlägg. Jag tycker att mycket av det vi gör nu går åt rätt håll. Vi kommer säkert att få bättre möjligheter att följa upp verksamheterna.

Men medan vi för det arbetet framåt och medan vi för den här diskussionen pågår det hela tiden dagligen en vårdverksamhet. När vi då kan se att det finns brister i den vårdverksamheten, som landstinget driver i egen regi, då måste vi kunna agera.

Det undanljudande svar som interpellationen faktiskt får är i samma tonläge som förvaltningens svar på den skrivelse som blev lagd i produktionsutskottet. På frågan om hur vi ska göra för att åtgärda brister, om vi nu har ett ansvar för detta, kan jag nog säga att jag egentligen inte får något svar alls.

När det uppstår ett medieintresse för något sådant vänder man sig ofta till Filippa Reinfeldt som ansvarigt sjukvårdslandstingsråd. När det handlar om landstingets egen verksamhet hänvisar Filippa kanske inte regelmässigt men väldigt ofta till att det inte är ett beställaransvar utan ligger på produktionsidan.

Jag delar Filippas uppfattning, till exempel när det handlar om problemen på akuterna som indirekt berördes i interpellationen som Håkan Jörnehed hade tidigare i dag, som handlade om poängmodellen men framför allt bemanningen på akutmottagningarna. Det är ett produktionsansvar, ett ägaransvar.

Hur ska vi då hantera det om det uppstår kvalitetsbrister? Ska vi då peka på varandra och hoppas att patienterna överlever, eller vad ska vi göra?

Frågan kvarstår, tycker jag, Anna. Vill du agera när det finns kvalitetsbrister i vår egenregiverksamhet?

Anförande nr 153

Landstingsrådet S t a r b r i n k (FP): Det är klart att vi ska agera. Jag vill agera, och det vill också du, Lars, när det är kvalitetsbrister, när de mål som vi sätter upp inte uppfylls och när de beslut som vi fattar i den här salen inte riktigt fångas upp som de ska. Frågan är väl hur vi gör det på bästa sätt.

Jag tycker att det är viktigt att vi är strukturerade i arbetet, att vi fattar tydliga beslut, att vi har bra ägardirektiv, att vi har tydliga uppdrag i budgetar och så vidare. Det tycker jag är en viktig uppgift för oss att jobba vidare med, att formulera detta.

I produktionsutskottet blir det naturligtvis väldigt mycket uppföljning. Det blir väldigt mycket av att hålla koll på hur vi rullar vidare i våra verksamheter. Den rollen måste vi ha.

Det är inte alldeles självklart att vi i varje given ägardialog pekar med hela handen och säger: Gör si och gör så! Vårt budskap måste hela tiden vara: Lev upp till det uppdrag som ni har åtagit er i avtalet med beställaren! Uppfyll de krav som vi ställer i ägardirektiv och i budgeten!

Den modell som jag tillsammans med övriga i produktionsutskottet har sjösatt tror jag är en bra modell för att komma vidare med det arbetet. Den går säkert att vässa ytterligare. Jag lyssnar gärna på förslag från Lars och andra i den delen.

Anförande nr 154

L a r s D a h l b e r g (S): Fullmäktige! Återigen: Jag tror också att det arbete som vi håller på att utveckla kommer att vara bra för produktionsutskottets fortsatta arbete och för ägarstyrningen.

Men frågan är då: Hur agerar vi när det uppstår konkreta behov av att faktiskt vidta åtgärder? Du efterlyste förslag från oss. Då kan jag peka på den skrivelse som vi lade i produktionsutskottet, där vi föreslog att man skulle ta fram ett åtgärdsprogram för att förbättra arbetet med att hindra vårdrelaterade infektioner.

Jag kan avsluta min del i den här interpellationsdebatten med att betona det, för alla de patienter som drabbas av vårdrelaterade infektioner. Jag kommer inte att sitta i produktionsutskottet och peka på beställaren, utan jag anser att det är ett ansvar som åvilar oss, som faktiskt har ansvar för landstingets egenregiverksamhet.

Det är vi i produktionsutskottet som måste leverera åtgärder när det uppstår brister i vår egenregiverksamhet. Vi kan inte sitta med armarna i kors och titta på varandra och hänvisa till beställaren, utan vi måste ta vårt ansvar och presentera åtgärder som leder till att kvalitetsbristerna försvinner.

Anförande nr 155

Landstingsrådet W i g g (MP): Fru ordförande! Tack, Lars, för en bra interpellation, och tack, Anna, för dina svar här men också för arbetet i produktionsutskottet!

Precis som flera har sagt pågår det ett arbete, även om vi i Miljöpartiet vid flera tillfällen har sagt att vi kanske vill gå lite längre i vissa saker. En sak som vi har påpekat och som nu kommer att förbättras är att även vi får skriftliga redovisningar från ägardialogen. Det välkomnar vi, eftersom vi inte tycker att bara presidiet, där vi inte är med, ska få det. Vi vill gärna ta ett gemensamt och delaktigt ansvar.

I dag är det ett oklart ansvar inom landstinget. Det är oklart mellan hälso- och sjukvårdsnämnden och produktionsutskottet. Vi har inte fokuserat på hur vi som ägare ska styra och vilka verktyg vi har.

Något vi borde kunna utveckla mer är koncernsamordningen. I dag ser vi varje sjukhus som vi själva äger och driver som självständiga enheter. Det är de också, men om man tittar på allt tillsammans skulle vi kunna vinna mycket mer fördelar när det handlar om att åtgärda brister i vårdköer, operationsköer eller annat. Här har vi mycket att göra.

Lars pratade också om vårdrelaterade infektioner. Det finns ett antal systemfel, skulle jag vilja säga, som Miljöpartiet har påpekat i produktionsutskottet. Där producerar vi i dag – inte bara inom landstinget utan också på nivåer som ligger före oss, inom kommunerna – människor som får felaktig läkemedelsförskrivning och blir undernärda.

Vi åtgärdar dem i bästa fall på ett bra sätt inne på sjukhusen. Sedan kommer de tillbaka till sitt äldreboende, sin hemsjukvård eller sin hemtjänst, och så är de tillbaka. Det finns patienter som tre fyra gånger i veckan får åka in på akutsjukhusen och belasta vår produktion. Det är ett systemfel som vi måste komma åt, och vi behöver verktygen för att göra det.

Tyvärr innebär ineffektiviteten – om man nu ska tala om ineffektivitet i det här fallet – också att man inne på sjukhusen inte får tid till att forska och utbilda nya läkare och sjuksköterskor. Det behovet trängs ut – det finns inte plats för det. Vi ser också att det leder till brister i utbildning.

Miljöpartiet tror att det behövs ett nytänkande i den här frågan, att sjukhusen i dag inte bara ska vara en apparat för att ta emot fler och fler sjuka, fler och fler som är undernärda och fler och fler som drabbas av vårdrelaterade infektioner eller på annat sätt har fått fel läkemedel. Vi måste tänka att sjukhusen ska ha en annan roll i samarbete med primärvården.

Jag ser fram emot att vi för de diskussionerna i produktionsutskottet.

Anförande nr 156

Landstingsrådet S t a r b r i n k (FP): Nu glider vi över till att prata mest om vårdrelaterade infektioner. Den frågan är så klart jätteviktig. Men det är inte så att det inte pågår något arbete där, utan det är starkt fokus på den frågan ute på sjukhusen. Det märker man om man gör besök där eller genom våra ägardialoger.

För att nämna något: I de avtal som nu har börjat gälla är det ganska tydligt kring de målrelaterade ersättningarna för ett antal indikationer. Det är dem som vi som ägare ska förhålla oss till. VRI är en sådan, och andelen MRSA-odlingar är en annan. Det är bra.

Det pågår också ett arbete med att införa det nationella infektionsverktyget, så att vi på ett mycket bättre sätt ska kunna följa och ta reda på hur det ser ut på sjukhusen och utifrån det kunna vidta åtgärder.

Det pågår vidare ett arbete – det är min bild – inom hälso- och sjukvårdsförvaltningen med att ta fram just en plan kring vårdrelaterade infektioner som inte bara riktar sig till vår egenproducerade vård utan även till andra aktörer. Det ska vi naturligtvis också förhålla oss till i produktionsutskottet.

Alldeles tomt i det här skafferiet är det alltså inte.

Anförande nr 157

Hans Lindqvist (C): Fru ordförande, ledamöter, åhörare! Det är vi som sitter i produktionsutskottet som är ansvariga för driften när det gäller våra 40–50 miljarder, våra sjukhus, våra vårdcentraler och dem som vi beställer från.

Jag tror inte att någon patient, någon väljare eller någon medborgare vill höra att det inte finns någon som tar på sig ansvaret när något går snett. Jag tror inte ens att de vet att det finns ett produktionsutskott. Jag kan tala om att 96 procent av väljare, medborgare och patienter inte har en aning om det. Ingen vill höra, ute bland dem som är sjuka och får dålig vård, att det är någon annans ansvar när någon vårdas inom Stockholms läns landsting.

Därför är jag den förste att säga, liksom flera andra – Anna har sagt det flera gånger – att det är vi som är ansvariga gemensamt. Vi kan aldrig skylla på att nu är det HSN eller nu är det produktionsutskottet.

Vi har, Lars, sedan både du och jag kom in i utskottet jobbat fram nya processer som går åt rätt håll hela tiden. Vi har dialoger regelbundet, och vi får rapporter regelbundet – de ska inte bara vara muntliga utan ska bli skriftliga. Det ska vara tydliga ägardirektiv från oss och tydlig uppföljning i budgeten från oss, och det går åt det hållet hela tiden i utskottet.

Vi ska också se till att lösa det som flera andra tar upp om vem som slutgiltigt ska tala om att vården inte fungerade på ett visst ställe. Det får inte bli så att det går veckor eller månader innan någon tar på sig det ansvaret. Men vi kommer också dit.

Successivt går vi åt rätt håll. Det kommer att bli en bra process, och det är redan en bra process. Och det är bra att sådana här interpellationer också kommer upp.

Vi ska tillsammans se till att vi vet vem som har ansvaret. Slutgiltigt är det bara vi som sitter här som förtroendevalda som har ansvaret.

Anförande nr 158

Annikasandström (M): Lars frågar i interpellationen om ägarstyrningen ska vara informell eller formell. En ägarstyrning av kvalitet är både och. Man har de formella direktiven, bolagsordningar och allt vad man kan ha. Men man har också en verbal kommunikation, som du är med i, och den kan bli mycket skarpare.

Jag tycker att vi glömmer bort ett viktigt organ. Vi har utsett styrelser till alla verksamheterna. Många där är professionella människor. Det är egentligen dem som vi ska kommunicera med.

Ibland säger de till oss – det vet du, Lars – att de inte riktigt vet vad vi vill. De förstår inte riktigt våra ägardirektiv, avkastningskrav eller något annat. Där måste vi som ägare bli mycket tydligare, för annars kan inte våra ägarrepresentanter agera.

Jag har en bestämd uppfattning när det gäller att gå in och agera via sjukhusledningarna. En sak som jag tycker att vi har varit lite för lättsinniga med är att vi väldigt mycket har haft den här kommunikationen med cheferna, när de har varit med i ägardialogerna. Men det är egentligen styrelsens ordförande som vi ska tala med.

Jag kan försäkra dem som inte har varit med på de här mötena att det med både händer och fötter och skarpa ord sägs vad vi vill uppnå. Sedan är en del av detta inte gjort i en handvändning.

Anförande nr 159

J o h a n S j ö l a n d e r (S): Att det finns någon typ av frustration bland många av oss som sitter i produktionsutskottet på bägge sidor om blockgränsen är ganska uppenbart efter den här diskussionen.

Ägarstyrning handlar inte bara om att äga, utan det måste också kunna handla om att styra. Då måste man kunna agera när man ser att något går fel, som i det här fallet. Man måste kunna agera tydligt som ägare, vara tydliga och konkreta när saker händer, utifrån vår ägarroll.

Jag tror att det är den frustrationen som Lars Dahlberg gav uttryck för i sin interpellation och med sina frågor här, och jag känner att det är många som delar den. Men tyvärr tycker jag inte att svaren vi har fått är tillfredsställande.

Ägarstyrning – vi måste kunna agera mer proaktivt och mer tydligt som ägare. Vi kan inte bara avvakta beställarriktlinjer eller liknande. Där tycker jag att det finns mycket kvar att göra.

Det är dock hoppfullt att de här synpunkterna delas brett i salen. Det får mig någonstans i botten att tro att vi tillsammans ska kunna ta krafttag framåt för en ordentlig ägarstyrning med ett tydligt koncernperspektiv där vi inte bara sitter stilla och tittar på utan också går in proaktivt och agerar som ägare, styr som ägare.

Jag hoppas på det. Men jag känner mig inte riktigt nöjd efter den här debatten. Jag hade hoppats på ännu tydligare besked. Något steg framåt kanske det var i alla fall. Men vi måste bli mycket tydligare som ägare. Vi har mycket kvar att göra där.

Förteckning över talare
(siffrorna avser anförandets nummer)

Landstingsrådet Larsson (S) 1:1, 4, 8, 11, 34, 36, 38
Landstingsrådet Reinfeldt (M), 1:2, 6, 9, 35, 37, 39
Åberg Hans (FP) 1:3, 151
Landstingsrådet Wigg (MP) 1:5, 40, 42, 44, 90, 94, 95, 99, 101, 155
Landstingsrådet Andersson (C) 1:7, 10, 91, 96, 100, 103
Öberg Helene (MP) 1:12, 15, 21, 136
Landstingsrådet Rydberg (FP) 1:13, 18, 22, 24
Anderzon Lowiza (S) 1:14
Sjölander Johan (S) 1:16, 20, 159
Åkesdotter Marie (MP) 1:17, 19
Eriksson Tomas (MP) 1:23, 25, 30
Jörnehed Håkan (V) 1:26, 28, 32, 81, 83, 109, 112
Landstingsrådet Starbrink (FP) 1:27, 31, 33, 82, 84, 110, 113, 150, 153, 156
Lindqvist Hans (C) 1:29, 104, 157
Landstingsrådet Rosdahl (M) 1:41, 43, 45, 53, 55, 57, 59, 61
Launy Sverre (V) 1:46, 48, 50, 63, 65, 67
Landstingsrådet Wennerholm (M) 1:47, 49, 51, 70, 72, 74, 76, 78, 80, 115, 117, 125, 130, 138, 144, 148
Landstingsrådet Hellmark Knutsson (S) 1:52, 54, 56
Blombäck Yvonne (MP) 1:58, 60, 62, 75, 77, 79, 108, 118
Landstingsrådet Nyman (KD) 1:64, 66, 68, 85, 87, 89
Landstingsrådet Ullberg (S) 1:69, 71, 73, 114, 116, 119, 121, 140, 143
Schandl Anna (-) 1:86
Hellstadius Anna-Clara (-) 1:88
Ryadal Urban (S) 1:92
Holmberg Staffan (S) 1:93
Nilsson Lennart (FP) 1:97, 102
Nork Ylva (V) 1:98, 105, 127, 129, 131, 135, 137, 139
Saweståhl Fredrik (M) 1:106
Gunnarsson Vivianne (MP) 1:107
Sladic Gizela (S) 1:111
Tamsons Kristoffer (M) 1:120, 122
Fare Stella (FP) 1:123, 134, 141, 145
Melin Tomas (MP) 1:124, 126, 132
Hjelm Annica (MP) 1:133
Carlsson Lars (C) 1:142, 146
Wikholm Nanna (S) 1:147
Dahlberg Lars (S) 1:149, 152, 154
Sandström Annika (M) 1:158